

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

สาขา

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

ภาควิชา

เรื่อง ผลกระทบของมาตรการการกีดกันทางการค้าอันเนื่องมาจากภาษีและไม่ใช่ภาษีที่มีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

Impact of Tariff and Non-tariff Barrier on Exports of Agriculture Goods under the Thailand-Australia Free Trade Area

นามผู้วิจัย นางสาวดวงพร กษเสนีย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ดี ศิริสุกตัญญ์, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชนก มั่งคั่ง, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลา ศิริโชค, M.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์เรืองโร โตกฤษณะ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D. Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของมาตรการการกีดกันทางการค้าอันเนื่องมาจากภาษีและไม่ใช่ภาษีที่มีต่อการส่งออก
สินค้าเกษตรของประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

Impact of Tariff and Non-tariff Barrier on Exports of Agriculture Goods under the
Thailand-Australia Free Trade Area

โดย

นางสาวดวงพร กษเสนีย์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
พ.ศ. 2552

ดวงพร กษณีย์ 2552: ผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าอันเนื่องมาจากภัยและไม่ใช่มหาภัยที่มี
ต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ ศิริสุภลักษณ์, Ph.D. 105 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียรวมทั้ง
ทบทวนมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษี และการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการ
ส่งออกที่มีต่อการส่งออกสินค้า 4 สินค้าได้แก่ ทุเรียนกระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม
และน้ำสับปะรด โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา รวม 32 ปี

จากการศึกษา พบว่าภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีการส่งออกปลาทุเรียนกระป๋องเพิ่มมากขึ้น โดย
ปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีหลังข้อตกลงมีปริมาณเท่ากับ 31,695 ตัน ซึ่งปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3
ปีก่อนการบังคับใช้ข้อตกลงมีเพียง 26,093 ตัน และมูลค่าส่งออกมีการขยายตัวที่ระดับร้อยละ 26.76 และผล
การศึกษายังพบว่า ภายหลังจากข้อตกลงการส่งออกสับปะรดกระป๋องเพิ่มมากขึ้นเท่ากับ 7,801 ตัน ในขณะที่ก่อน
ข้อตกลงมีปริมาณเฉลี่ยเพียง 3,817 ตัน ส่วนปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม มีปริมาณเพิ่มขึ้นไม่
มากอยู่ที่ 742 ตัน เมื่อเทียบกับตอนปีก่อนการบังคับใช้ข้อตกลงมีปริมาณที่ 707 ตัน สำหรับน้ำสับปะรดพบว่า
ข้อตกลงเขตการค้าเสรีการค้าไม่ส่งผลต่อการส่งออก

ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้า พบว่าสินค้าทุกตัวที่ศึกษามีเครื่องหมายสัมประสิทธิ์
ของตัวแปรอิสระที่สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีที่กำหนดไว้ โดยพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการ
เปลี่ยนแปลงปริมาณการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ราคาส่งออกเปรียบเทียบระหว่างราคาของประเทศ
ไทยและประเทศคู่แข่ง รายได้ประชาชาติต่อหัว อัตราแลกเปลี่ยน มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการ
เปลี่ยนแปลงภาษี และอัตราเทียบบเท่ากับ ปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรในกลุ่มสินค้าเกษตรดังกล่าวของประเทศ
ไทยตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติต่อหัวของผู้บริโภคชาวออสเตรเลีย และอัตราแลกเปลี่ยน
มากที่สุด และพบว่าการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษีของประเทศออสเตรเลีย
มีผลกระทบในเชิงลบต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ซึ่งจากผลการศึกษารัฐควรที่จะมีการแทรกแซงอัตรา
แลกเปลี่ยนในกรณีที่ค่าเงินบาทนั้นแข็งค่าเกินไปและควรมีการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้ราคาสินค้าลดลง สามารถ
ส่งออกได้มากขึ้น และสนับสนุนการจัดงานแสดงสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพื่อให้สินค้าเข้าถึงตลาดและเป็นที่
รู้จักของผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียมากขึ้น

Tuangporn Khotchasene 2009: Impact of Tariff and Non-tariff Barrier on Exports of Agriculture Goods under the Thailand-Australia Free Trade Area. Master of Science (Agricultural Economics),
Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics.
Thesis Advisor: Assistant Professor Prapinwadee Sirisupaluxana, Ph.D. 105 pages.

This study is aimed at examining general nature of Thai-Australian FTA including reviewing tariff and non- tariff barriers and analyzing factors influencing export volume of 4 types of product such as canned tuna, canned pineapple, pineapple not in airtight containers and pineapple juice by referring to series of data from time series for the period of 32 years.

From the study, it was found that after the concerned FTA has been introduced, export volume of canned tuna increased where the average volume of export for the period of 3 years after FTA was 31,695 tons while the average volume for 3 years before FTA implementation was only 26,093 tons. The export value has been increased at the rate of 26.76 % and the result of the study also showed that after FTA, export volume of canned pineapple also increased and reached at 7,801 tons while the average export volume before FTA was only at 3,817 tons. The export volume of Pineapple not in airtight containers slightly increased to 742 tons after FTA from 707 tons before enforcement of such agreement. For pineapple juice, it was found that FTA has produced adverse effect to export volume.

Regarding factors having an impact on export volume, it was found that all products under the study had independent variable coefficient in accordance with hypothesis of defined theory. It showed that factors influencing statistically significant changes in export volume includes relative price between Thai product price and the competitor's price, GNP per capita, exchange rate, tariff barriers and tariff equivalent except in the case of canned tuna where tariff equivalent is not a factor influencing on export volume from Thailand to Australia. The export volume of such agricultural products most responded to changes of GNP per capita of Australian consumer and exchange rate. Further more, it was also found that the implementation of tariff and non-tariff barriers of Australia has a negative impact on Thai export. Accordind to study results, the government should control exchange rate that appreciated. The production cost should also be reduced in order to reduce the product prices and increase import. In addition, the government should organize a Trade Fair in Australia in order to access to new market for Thai products and to make it well-known for Australian.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

/ /

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. ประพนธ์ศิริ ศิริสุภักดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด รวมทั้งผศ.ดร.นุชนาถ มั่งคั่ง กรรมการสาขาวิชาเอก ผศ.สุมาลา ศิริโชติ กรรมการสาขาวิชาการ และอาจารย์ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ได้ให้การดูแล สั่งสอน และสนับสนุนในทุกๆ ด้านและกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากรที่ให้ความรู้และคำปรึกษาแก่ผู้เขียนได้เป็นอย่างดี และขอบคุณเพื่อนๆ ทั้งที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา รวมไปถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการต่างๆ ที่ได้ให้การอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขออุทิศความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แด่คุณพ่อ คุณแม่ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้เขียนก้าวมาถึงจุดนี้ ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

ดวงพร คชเสนีย์

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
ขอบเขตการศึกษา	11
วิธีการศึกษา	13
นิยามศัพท์	14
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	15
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	19
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	37
บทที่ 3 ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย และมาตรการทางการค้าที่มี	
ผลกระทบต่อการส่งออกในรูปแบบภาษีและไม่ใช้ภาษี	41
ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย	41
อุปสรรคการส่งออก	43
ผลิตภัณฑ์จากสับปะรด	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	68
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก	
ของอุปสรรคการส่งออก	71
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก	
ของสับปะรดกระป๋อง	73
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก	
ของสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม	75

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก ของน้ำสับปะรด	77
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการศึกษา	80
ข้อเสนอแนะ	81
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	83
ภาคผนวก	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณและมูลค่าสินค้านำเข้าที่สำคัญของประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย	5
2	ปริมาณการนำเข้าที่กำหนดของประเทศออสเตรเลียที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย	6
3	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลียจากประเทศไทย	6
4	การเปรียบเทียบตัวแปร และมาตรการที่ได้รับจากการตรวจเอกสาร	18
5	ผลกระทบจากการที่ปลาทูน่ากระป๋องถูกมาตรการปกป้องพิเศษของประเทศออสเตรเลีย	45
6	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2544-2550	46
7	อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2544-2550	47
8	สินค้าของประเทศไทยที่ถูกใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจากประเทศออสเตรเลีย	50
9	ผลจากการที่สืบประดกระป๋องถูกมาตรการปกป้องพิเศษของประเทศออสเตรเลีย	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศ ออสเตรเลีย พ.ศ. 2543-2550	53
11	อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าสับปะรดกระป๋อง ของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2543-2550	54
12	ผลจากการที่สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมถูกมาตรการปกป้อง พิเศษของประเทศออสเตรเลีย	56
13	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของ ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2543-2550	57
14	อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าสับปะรดไม่บรรจุ ภาชนะอัดลมของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2543-2550	58
15	ผลจากการที่น้ำสับปะรดถูกมาตรการปกป้องพิเศษของประเทศ ออสเตรเลีย	60
16	ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2543-2550	61
17	อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าน้ำสับปะรดของ ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2542-2550	62
18	สรุปผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งรูปแบบภาษีและ ไม่ใช่ภาษี	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
1	การลดภาษีของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย
2	สินค้าเกษตรอ่อนไหวของประเทศไทย
3	สินค้าเกษตรอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลีย
4	มูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับออสเตรเลีย พ.ศ. 2547-2550
5	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลาพ่นากระป๋องของประเทศไทยไปยัง ประเทศ คู่ค้าในพ.ศ. 2546-2550
6	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไป ยังประเทศคู่ค้าในปีพ.ศ. 2550
7	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไป ยังประเทศออสเตรเลียปีพ.ศ. 2546 – 2550
8	ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณการส่งออกปลาพ่นากระป๋อง
9	ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋อง
10	ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม

สารบัญตาราง (ต่อ)**ตารางผนวกที่****หน้า**

11	ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรด	105
----	--	-----

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	มูลค่าการส่งออก-นำเข้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2538-2550	2
2	มูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับออสเตรเลีย พ.ศ. 2547-2550	3
3	ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องระหว่างประเทศไทยกับประเทศ ออสเตรเลีย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550	7
4	มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องระหว่างประเทศไทยกับประเทศ ออสเตรเลีย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550	8
5	ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศออสเตรเลียในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550	9
6	มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศออสเตรเลียในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550	10
7	การซื้อขายระหว่างสองประเทศ	20
8	ผลกระทบจากมาตรการการเก็บภาษี	25
9	ผลกระทบจากมาตรการโควตาภาษีและมาตรการปกป้องพิเศษ	28
10	ผลกระทบจากการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด	29

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

11

อุปทานเพื่อการส่งออกสินค้า

33

บทที่ 1

บทนำ

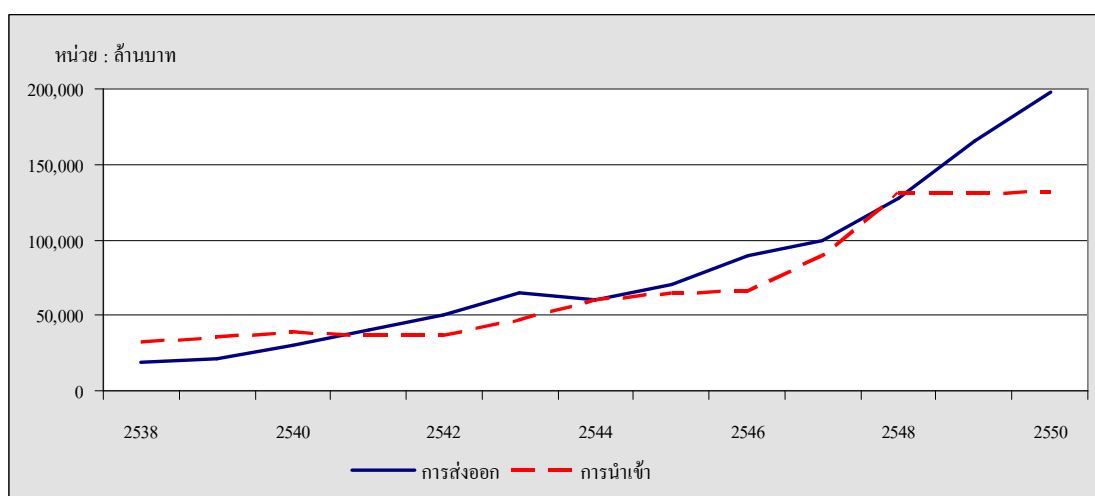
ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกสินค้าไปยังประเทศอื่น ด้วยเหตุนี้แต่ละประเทศในโลกจึงมุ่งความสนใจและให้ความสำคัญไปที่การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อสร้างให้เกิดศักยภาพทางการค้าระหว่างประเทศที่สูงขึ้น ซึ่งนโยบายทางการต่างประเทศรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันคือนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งนี้ เพื่อสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจในระดับนานาชาติและเป็นการขยายโอกาสในทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้น (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2549) แต่ด้วยข้อจำกัดของการเจรจาทางการค้าในระดับพหุภาคีผ่านองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่มีประเทศสมาชิกเข้ามาที่ส่วนเกี่ยวข้องจำนวนมาก และประเด็นการเจรจาครอบคลุมในวงกว้าง ส่งผลให้การบรรลุข้อตกลงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ดังนั้นกลุ่มประเทศต่างๆ จึงหันมาเจรจาในระดับทวิภาคีมากขึ้น เพื่อลดจำนวนคู่เจรจาและสามารถจัดทำกรอบการเปิดเสรีทางการค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้นแทนการเจรจาตามกรอบ WTO แต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งผลจากการเปิดเสรีทางการค้าในระดับทวิภาคีโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีข้อกำหนดให้ประเทศคู่ค้าทำการลดภาษีศุลกากรในสินค้าประเภทต่างๆ ของแต่ละประเทศลงตามกรอบการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่ทำขึ้น แต่ผลกระทบจากข้อกำหนดด้านการลดภาษีศุลกากรตามกรอบการเจรจานี้ส่งผลให้บทบาทของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้อยู่เข้ามามีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น (ฉันทานันท์ วรสง่าศิลป์, 2551) เนื่องจากแต่ละประเทศยังคงต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมบางประเภทในประเทศของตนให้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าน้อยที่สุด เช่น มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard: SSG) ที่ใช้คุ้มครองสินค้าเกษตรที่มีความอ่อนไหว มาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้า (Quantitative Restriction: QRs) และมาตรการสุขอนามัยสัตว์และพืช (Sanitary and Phytosanitary Measure: SPS) เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้มีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าในระดับทวิภาคี ดังจะเห็นได้จากการลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ

ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาเปิดเสรีทางการค้ากับจีน บาร์เรน อินเดีย เปรู ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

สำหรับการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (The Thailand-Australia Free Trade Area: TAFTA) นั้นเกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยต้องการขยายตลาดการค้าใหม่ออกไปยังกลุ่มประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกเพิ่มมากขึ้นและเล็งเห็นว่าออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความเหมาะสมในการเป็นฐานของการกระจายสินค้าไปยังกลุ่มประเทศดังกล่าวได้ดี ด้วยเหตุนี้สำนักงานส่งเสริมการค้า อนุชิตนี้ จึงเริ่มทำการเปิดการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียขึ้น โดยข้อตกลงดังกล่าวได้เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ทั้งนี้ หากพิจารณาความสัมพันธ์ทางการค้าโดยรวมระหว่างประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย ตามรูปภาพที่ 1 พบว่า ในภาพรวมที่ผ่านมาไทยได้เปรียบดุลการค้ากับออสเตรเลียโดยตลอด แต่เป็นการได้เปรียบดุลการค้าเพียงเล็กน้อย และเมื่อมีการจัดตั้งเขตเสรีทางการค้าระหว่างกันขึ้นในปี 2548 ส่งผลให้ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับออสเตรเลียเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าในภาพรวมเป็นผลดีต่อไทยอย่างมาก

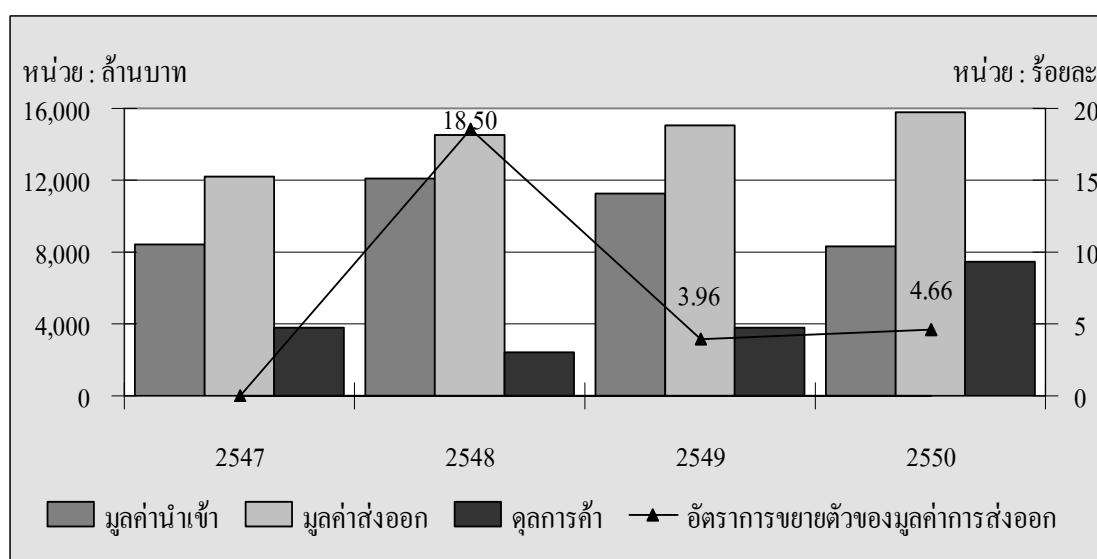

ภาพที่ 1 มูลค่าการส่งออก-นำเข้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2538-2550
ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ทั้งนี้ สินค้าภายใต้ข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสินค้าปกติ คือสินค้าที่จะลดภาษีศุลกากรเป็นร้อยละศูนย์ทันทีภายหลังข้อตกลงมีผลบังคับใช้ และค่อยๆ ลดลงเป็นร้อยละศูนย์ทั้งหมด และ 2) กลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหว คือสินค้ากลุ่มที่จะค่อยๆ ลดภาษีศุลกากรให้เหลือร้อยละศูนย์ โดยประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียได้นำมาตรการปกป้องพิเศษมาใช้กับสินค้าบางชนิด เพื่อการปกป้องอุตสาหกรรม

ภายในของประเทศ โดยสินค้าที่ออสเตรเลียใช้มาตรการนี้กับประเทศไทย ได้แก่ ทุ่นำกระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดที่ไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2549) รายละเอียดสินค้าในทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในตารางผนวกที่ 1-3

สาระสำคัญประการหนึ่งของการเจรจาความตกลงในการส่งออกสินค้าประเภทสินค้าเกษตร ส่งผลทำให้ประเทศไทยมีโอกาสในการขยายการส่งออกสินค้าเกษตรไปยังประเทศออสเตรเลียได้มากขึ้น จากข้อมูลของกรมศุลกากร (ตารางผนวกที่ 4) ดังแสดงในจากรูปภาพที่ 2 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรจากประเทศไทยไปประเทศออสเตรเลียมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ภายหลังการเปิดเสรีการค้าโดยขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 18.50 ในปี 2548 ซึ่งเป็นปีแรกที่มาตรการการเปิดเสรีการค้ามีผลบังคับใช้ และยังคงมีการขยายตัวอยู่ต่อไป แต่เป็นไปในลักษณะที่ลดลงกว่าปีก่อน โดยในปี 2549 มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 3.96 และในปี 2550 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียมีอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าปี 2549 เล็กน้อย โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.66 ทั้งนี้ ในภาพรวมประเทศไทยยังคงเกินดุลการค้าสำหรับสินค้าเกษตรต่อประเทศออสเตรเลียอยู่ต่อไปหลังการเปิดเสรีการค้า

ภาพที่ 2 มูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับออสเตรเลีย พ.ศ. 2547-2550
ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ภายหลังการเปิดเสรีทางการค้า พบว่ากลุ่มสินค้าเกษตรที่ประเทศเกนิคูลทางการค้า เช่น ทุ่นำกระป๋อง ข้าว กุ้งแช่แข็ง กุ้ง/ปลาปรุงแต่ง อาหารสุนัขหรือแมว ซอส/ของปรุงแต่งสำหรับทำซอส อาหารปรุงแต่ง ปลาแชลมอนปรุงแต่ง โกโก้บัตเตอร์/ไขมัน และน้ำมันของโกโก้ เป็นต้น เนื่องมาจากการลดภาษีส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการลดลง นอกจากนี้การที่ภาครัฐได้บรรจข้อเจรจาเพื่อช่วยแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเข้าไปในกรอบการเจรจาด้วย เช่น มาตรการสุขอนามัยสัตว์และพืช ก็ส่งผลให้ผลไม้เมืองร้อนจากประเทศไทยอีกหลายชนิดสามารถส่งออกไปยังตลาดประเทศออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้น เช่น สับปะรด มังคุด ลำไย ลิ้นจี่ ทุเรียนแะเปลือก เป็นต้น สำหรับกลุ่มสินค้าที่ผู้ประกอบการภายในประเทศอาจได้รับผลกระทบในทางลบอันเนื่องมาจากการข้อตกลงทางการค้าคือ สินค้าประเภทเนื้อโคไม่มีกระดูกสด/แช่เย็น/แช่แข็ง เครื่องในโคกระบือ และนมผงขาดมันเนย ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังขาดแคลนเงินทุนในการเลี้ยงโค จึงส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำและไม่เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ ประกอบกับผลผลิตของประเทศออสเตรเลียมียุคณภาพสูงกว่าทั้งในด้านความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัยจากโรค และเทคโนโลยีในการเลี้ยงที่ทันสมัย แม้ที่ผ่านมาจะมีการนำเข้าสินค้าเหล่านี้จากประเทศออสเตรเลียอยู่ก่อนแล้ว แต่ก็เป็นการนำเข้าแบบปกติที่ยังไม่มีการนำสิทธิพิเศษทางลดภาษีภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเข้ามาใช้แต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ ประกอบกับประเทศไทยได้ลดปริมาณการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวจากประเทศคู่ค้าอื่นๆ เช่น สหรัฐอเมริกา เบลเยียม และแคนาดา จึงส่งผลให้การนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวทดแทนจากประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นกว่าเดิมตามไปด้วย ตามตารางที่ 1 แต่ถึงอย่างไรสินค้านี้ก็ยังไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการการเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศออสเตรเลียมากนัก เนื่องจากตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีประเทศไทยยังได้นำมาตรการปกป้องพิเศษมาใช้โดยจำกัดปริมาณการนำเข้าสูงสุดในแต่ละปีไว้เป็นเวลา 15 ปี หากมีการนำเข้าเกินกว่าปริมาณที่กำหนดก็จะจัดเก็บภาษีศุลกากรของส่วนที่เกินในอัตราปกติ และยังสามารถเตรียมการจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรขึ้นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันรองรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรมไว้แล้ว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2550)

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าสินค้านำเข้าที่สำคัญของประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

พิกัด	รายการ	ก่อนทำข้อตกลงฯ		หลังทำข้อตกลงฯ					
		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
02	เนื้อสัตว์และส่วนอื่นของสัตว์ที่ บริโภคได้	2,089	137	3,665	168	5,559	253	5,004	384
04	นมและผลิตภัณฑ์	29,694	2,081	71,882	3,250	47,545	3,463	24,952	2,633
08	ผลไม้และลูกไม้ที่บริโภคได้	2,704	192	5,860	271	4,070	288	4,435	325
10	ธัญพืช	360	3,059	576	4,802	438	3,588	107	1,064
11	ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมไม้ สีเคลือบธัญพืช	56	853	101	1,455	119	1,567	148	2,059

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นถึงมาตรการการลดภาษีสินค้าที่ส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลียตามข้อตกลงการเปิดเสรีทางการค้าส่งผลให้ประเทศไทยได้เกิดดุลการค้ากับประเทศออสเตรเลียในหลายประเภทสินค้า แต่ประเทศออสเตรเลียเองก็มีการนำมามาตรการปกป้องพิเศษมาใช้ในการควบคุมปริมาณนำเข้าเช่นเดียวกับที่ประเทศไทยนำมาใช้กับสินค้าประเภทเนื้อโคและเครื่องในโค กระบือ โดยประเทศออสเตรเลียกำหนดให้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าเกษตรเพียงสินค้า 4 ชนิดเท่านั้น คือ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดที่ไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด ซึ่งสินค้านี้กล่าวเป็นสินค้าในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว โดยมีผลบังคับใช้ทันทีตามข้อตกลง มาตรการดังกล่าวกำหนดให้มีการปรับลดอัตราการภาษีนำเข้าทันที ปลาทูน่ากระป๋อง ลดลงเหลือร้อยละ 2.5 ในขณะที่ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดลดลงเหลือร้อยละ 0 และเมื่อมีปริมาณนำเข้าที่เกินกว่าที่กำหนดจะเพิ่มอัตราการเก็บภาษีขึ้นสู่ระดับปกติร้อยละ 5 ทันทีในสินค้าทั้ง 4 ชนิดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาคการผลิตของประเทศออสเตรเลียมากนัก สำหรับปริมาณที่กำหนดแสดงดังตารางที่ 2 และในตารางที่ 3 แสดงข้อมูลปริมาณจริงในการส่งออกสินค้าเกษตรทั้ง 4 ประเภทในแต่ละปี เพื่อเปรียบเทียบว่าสินค้าใดมีผลกระทบต่อมาตรการปกป้องพิเศษซึ่งในปี พ.ศ.2547 ผลของมาตรการปกป้องพิเศษยังไม่มีผลบังคับใช้ทุกอย่างเป็นไปตามกลไกตลาด เมื่อปี พ.ศ.2548-2550 ข้อตกลงมีการบังคับใช้ นั่นคือมาตรการปกป้องพิเศษในสินค้าเกษตรที่มีอ่อนไหว ดังกล่าวมีผลบังคับใช้เช่นกัน โดยสินค้านี้กล่าวเริ่มมีการลดภาษีและกำหนดปริมาณนำเข้าสินค้าเมื่อเกินปริมาณที่กำหนดจะเพิ่มภาษีไปอยู่ที่ร้อยละ 5 ในทุกสินค้า พบว่าปริมาณการส่งออกปลา

ท่อน้ำทิ้งและส้วบประปาเพิ่มทุกปีและเกินปริมาณที่กำหนดตลอดทุกปี ส่วนส้วบประปาไม่บรรจุน้ำเสีย น้ำส้วบประปา ปริมาณต่ำกว่าปริมาณที่กำหนดตลอด ยกเว้นน้ำส้วบประปาในปี พ.ศ.2550 มีปริมาณที่เกินกว่าที่กำหนดอยู่ 661 ตัน ซึ่งเป็นส่วนที่ต้องเสียภาษีร้อยละ 5

ตารางที่ 2 ปริมาณการนำเข้าที่กำหนดของประเทศออสเตรเลียที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย
(ปริมาณ: ตัน)

สินค้า	ปริมาณการนำเข้าที่กำหนด			
	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
ปลาทูน่ากระป๋อง	21,366	22,435	23,556	24,734
ส้วบประปา	6,083	6,387	6,707	7,042
ส้วบประปาไม่บรรจุน้ำเสีย	2,137	2,244	2,356	2,474
น้ำส้วบประปา	2,080	2,184	2,293	2,408

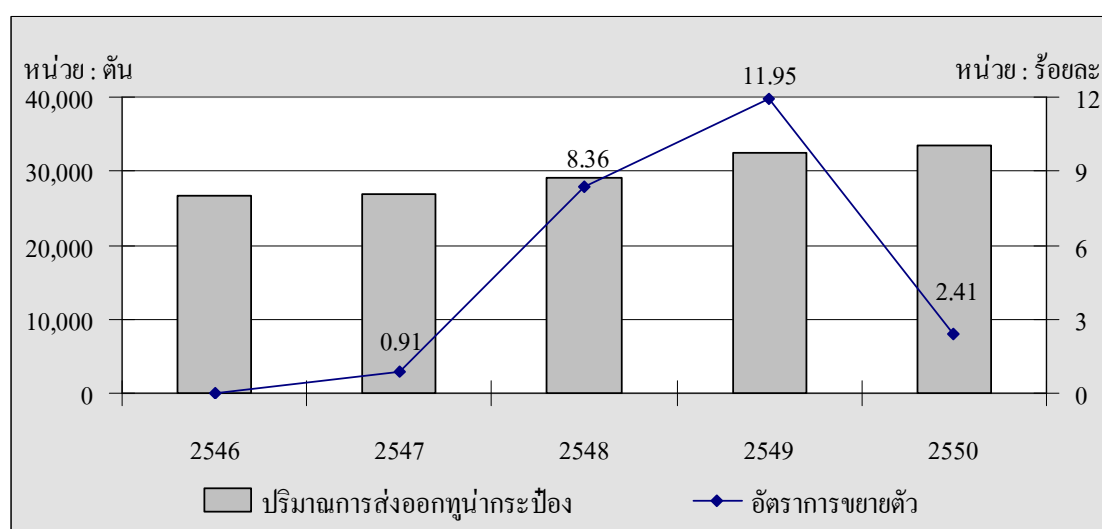
ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลียจากประเทศไทย
(ปริมาณ: ตัน)

สินค้า	ก่อนทำข้อตกลงฯ	หลังทำข้อตกลงฯ		
	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
ปลาทูน่ากระป๋อง	26,868	29,114	32,592	33,378
ส้วบประปา	3,975	7,472	7,256	8,676
ส้วบประปาไม่บรรจุน้ำเสีย	348	355	292	1,578
น้ำส้วบประปา	1,337	731	1,227	3,069

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

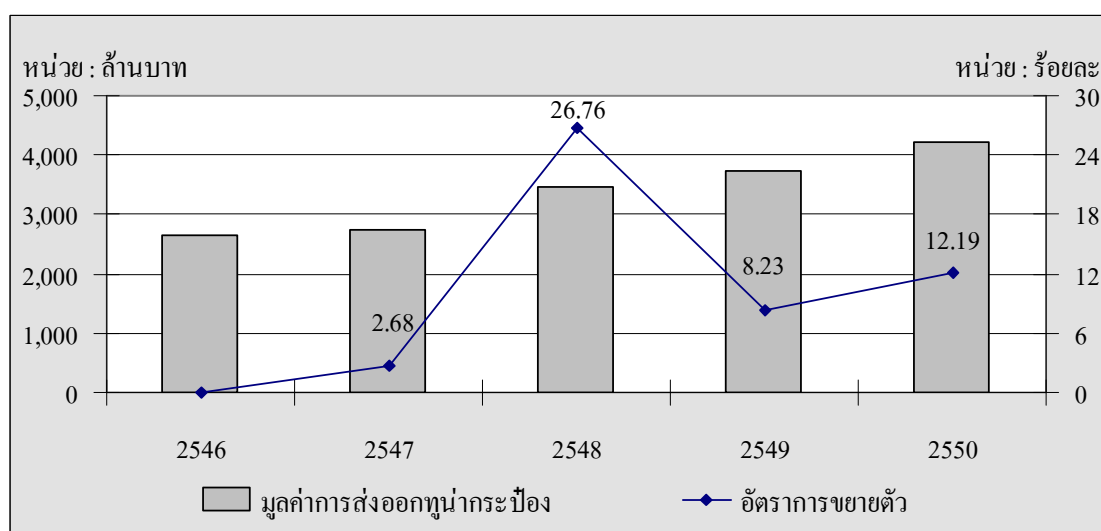
การค้าปลาทูน่ากระป๋องจากข้อมูลปริมาณและมูลค่ารายประเทศของกรมศุลกากร (ตารางผนวกที่ 5) พบว่า ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 2 ของประเทศไทยซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นโดยสม่ำเสมอทั้งในด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออก โดยในส่วนของปริมาณการส่งออกตามรูปภาพที่ 3 จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2547 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่จะมีการบังคับใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 0.91 แต่ภายหลังข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องมีอัตราการขยายตัวเพิ่มสูงมากขึ้นกว่าปีก่อน โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 8.36 และในปี พ.ศ. 2549 ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องก็ยังคงมีแนวโน้มการขยายตัวที่สูงกว่าปีก่อนเช่นกันที่ร้อยละ 11.95 สำหรับปี พ.ศ. 2550 แม้ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจะมีแนวโน้มการขยายตัวอยู่ แต่ก็เกินไปในลักษณะที่ลดลงกว่าปีก่อนอยู่มาก โดยในปี พ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 2.41 เท่านั้น

ภาพที่ 3 ปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550
ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ในส่วนของมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องตามรูปภาพที่ 4 พบว่า ในช่วงก่อนที่ข้อตกลงเขตการค้าเสรีจะมีการบังคับใช้ระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2547 มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 2.68 และเมื่อข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2548 ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องขยายตัวสูงขึ้นกว่าปีก่อนมาก โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 26.76 สำหรับปี พ.ศ. 2549 แม้มูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจะมีการ

ขยายตัวต่อไป แต่ก็เป็นการขยายตัวที่ลดลงกว่าปี พ.ศ. 2548 โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 8.23 และในปี พ.ศ. 2550 แม้มูลค่าการส่งออกปลาพุงกระป๋องจะมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าปี พ.ศ. 2549 ที่ร้อยละ 12.19 แต่ก็ยังถือว่าต่ำกว่าปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นปีที่ความตกลงการค้าเสรีมีผลบังคับใช้อยู่มาก ทั้งนี้การที่ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลาพุงกระป๋องมีอัตราการขยายตัวลดลงในช่วงหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้นั้นอาจเกิดการที่ประเทศคู่ค้ามีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งในรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษีมาใช้ก็เป็นได้

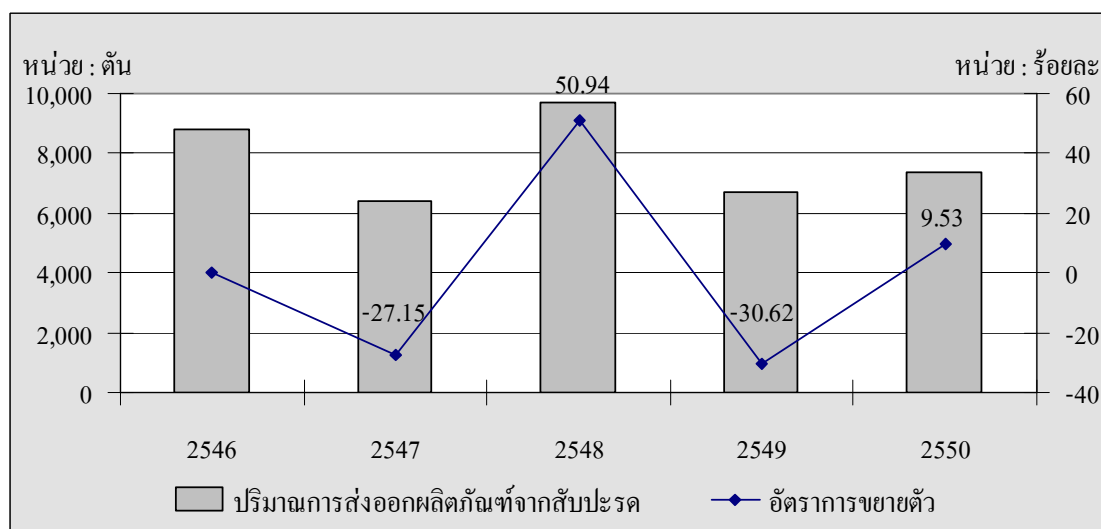

ภาพที่ 4 มูลค่าการส่งออกปลาพุงกระป๋องระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

สำหรับสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์จากสับปะรดซึ่งประกอบไปด้วย สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรดนั้น จากข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้าในปี พ.ศ. 2550 ของกรมศุลกากร (ตารางผนวกที่ 6) พบว่าประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับที่ 10 ของไทย โดยมีปริมาณการส่งออกรวมทั้งหมดที่ 7,356 ตัน คิดเป็นมูลค่า 206 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาถึงผลของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจากข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียระหว่างปี พ.ศ. 2546–2550 (ตารางผนวกที่ 7) พบว่าในส่วน of ปริมาณการส่งออกตามรูปภาพที่ 5 มีอัตราการขยายตัวติดลบในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะมีผลบังคับใช้ โดยปริมาณการส่งออกหดตัวลงที่ร้อยละ 27.15 และภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 พบว่าปริมาณการส่งออก

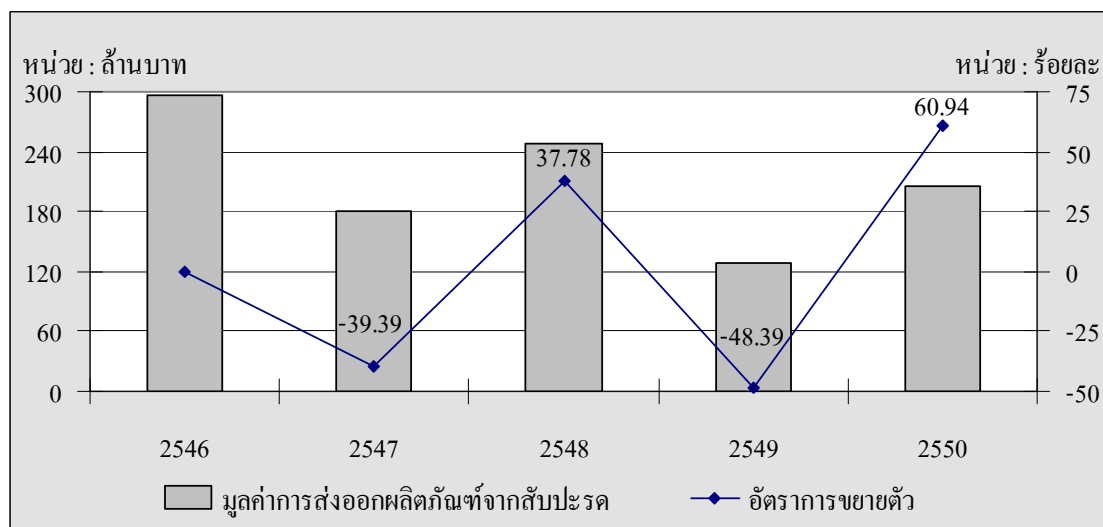
ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดมีแนวโน้มการขยายตัวดีขึ้น โดยมีการขยายตัวที่ร้อยละ 50.94 สำหรับปี พ.ศ. 2549 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างผันผวน โดยปริมาณการส่งออกเข้าสู่ภาวะหดตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 30.62 แต่ในปีพ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดก็กลับมาขยายตัวได้ดีอีกครั้งที่ร้อยละ 9.53

ภาพที่ 5 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ในด้านของมูลค่าการส่งออกตามรูปภาพที่ 6 พบว่ามีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่คล้ายกับปริมาณการส่งออก คือ ในช่วงก่อนที่ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2547) มูลค่าการส่งออกมีการหดตัวลงที่ร้อยละ 39.39 และภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2548) มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดมีแนวโน้มการขยายตัวดีขึ้น โดยมีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 37.78 สำหรับปี พ.ศ. 2549 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดก็มีการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างผันผวนอีกครั้ง โดยปริมาณการส่งออกกลับสู่ภาวะหดตัวที่ร้อยละ 48.39 และในปี พ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดก็กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 60.94

ภาพที่ 6 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย
ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ทั้งนี้ แม้ว่ามาตรการการลดภาษีตามข้อตกลงการเปิดเสรีทางการค้าจะมีผลทำให้แนวโน้มการส่งออกของสินค้าทั้งสองประเภทดีขึ้นในปี พ.ศ. 2548 แต่จากการที่ประเทศออสเตรเลียก็มีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีเพื่อจำกัดปริมาณการนำเข้าด้วย จึงเป็นที่น่าสนใจว่ามาตรการการลดภาษีที่ใช้ควบคู่กับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการส่งออกสินค้าดังกล่าวข้างต้นของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียหรือไม่ และปริมาณการส่งออกจะเป็นไปในลักษณะใดในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย รวมถึงทบทวนมาตรการกีดกันการค้าทั้งรูปแบบภาษีและไม่ใช่อภาษีที่ประเทศออสเตรเลียมีต่อการส่งออกสินค้าประเทศไทย ได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา คือ ทำให้เข้าใจถึงแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย รวมถึงการดำเนินมาตรการกีดกันการค้าทั้งในรูปแบบภาษีและมิใช่ภาษีที่นำมาใช้ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทย นอกจากนี้ยังทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปช่วยปรับปรุงและพัฒนาอุตสาหกรรมปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทย รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดแนวทางการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับคู่ค้าอื่นในอนาคตต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษาผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าอันเนื่องมาจากภาษีและมิใช่ภาษีที่มีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

1. ศึกษาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาของมาตรการกีดกันการค้าทั้งรูปแบบภาษีและมิใช่ภาษีที่ประเทศออสเตรเลียมีต่อการส่งออกของประเทศไทย ครอบคลุมในช่วงปี พ.ศ. 2545-2550
2. สินค้าที่ทำการศึกษาคือ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด สินค้าสามารถแยกตามระบบฮาร์โมนไนซ์(Harmonize System: HS) ดังนี้

2.1 ปลาทูน่ากระป๋อง HS 160414 (Prepared or preserved tunas, skipjack and bonito (Sarda spp.)) ประเทศคู่แข่งในปลาทูน่ากระป๋องคือ ประเทศอินโดนีเซีย

2.2 สับประคกระป๋อง HS 2008200101 (Pineapples, otherwise prepared or preserved, canned.) ประเทศคู่แข่งในสับประคกระป๋องคือ ประเทศฟิลิปปินส์

2.3 สับประคไม่บรรจุภาชนะอัดลม HS 2008200202 (Pineapples, otherwise prepared or preserved, not canned.) ประเทศคู่แข่งในสับประคไม่บรรจุภาชนะอัดลมคือ ประเทศฟิลิปปินส์

2.4 น้ำสับประค HS 200949, HS 200941 (Pineapple juice, unfermented and not containing added spirit.) ประเทศคู่แข่งในสับประคไม่บรรจุภาชนะอัดลมคือ ประเทศฟิลิปปินส์

3. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติ (Econometric Model) ใช้ข้อมูลแบบรายปี ตั้งแต่พ.ศ. 2519-2550 โดย

3.1 มาตรการภาษีคือ อัตราภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ซึ่งใช้มูลค่าภาษีเป็นตัวแทน (proxy) อัตราภาษีตามข้อตกลงในการศึกษา

3.2 การศึกษามาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี คือมาตรการปกป้องพิเศษซึ่งใช้อัตราเทียบเท่าภาษีเป็นตัวแทน (proxy) ในการศึกษา

3.3 ตัวแปรหุ่น แทนการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีกับการเปลี่ยนแปลงของภาษี โดย 1 = ช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีกับการเปลี่ยนแปลงของภาษี คือ ช่วงปี พ.ศ.2548 – 2550 และ 0 = ช่วงที่ไม่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีกับการเปลี่ยนแปลงของภาษี คือ ช่วงปี พ.ศ.2519 – 2547

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่

ข้อมูลมาตรการภาษี และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีได้จากกรมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้จากกรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เว็บไซต์ของหน่วยงานการค้าของรัฐบาลประเทศออสเตรเลีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

เป็นวิธีการวิเคราะห์เพื่อสรุปวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ลักษณะทั่วไปของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย รวมถึงทบทวนมาตรการกีดกันการค้าทั้งรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษีที่ประเทศออสเตรเลียมีต่อการส่งออกสินค้าประเทศไทย ได้แก่ ปลายทางระบอบ สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด โดยอาศัยวิธีการทางสถิติในรูปอัตราส่วน หรือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สัดส่วน แสดงในรูปตารางประกอบการศึกษา

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis)

เป็นวิธีการเพื่อวิเคราะห์เพื่อสรุปวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ได้แก่ ปลายทางระบอบ สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด โดยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติ (Econometric Model) หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์

มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช หรือ Sanitary and Phytosanitary Measures (SPS) หมายถึง มาตรการที่ใช้ในการจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตร เพื่อปกป้องและคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ พืช และสัตว์ภายในประเทศของตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงในการบริโภคหรือเสี่ยงต่อโรคที่เกิดจากสิ่งมีชีวิตที่ติดมากับพืช สัตว์ และผลิตภัณฑ์รวมทั้งสารเจือปนในอาหาร สารพิษ หรือจุลินทรีย์ที่เป็นพาหะของโรค

มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard Measure) หมายถึง มาตรการปกป้องผู้ผลิตภายในแบบพิเศษ โดยการขึ้นภาษีให้สูงกว่าระดับที่ผูกพันไว้ โดยมาตรการนี้ให้ใช้กับเฉพาะสินค้าเกษตรที่มีการใช้มาตรการโควตาภาษีบางรายการ โดยมีประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) จำนวน 38 ประเทศ ที่ใช้มาตรการปกป้องพิเศษ ทั้งนี้ การใช้มาตรการปกป้องพิเศษจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข คือปริมาณการนำเข้าสูงกว่าที่กำหนดไว้หรือราคาสินค้านำเข้าต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ รวมทั้งไม่ใช้มาตรการปกป้องพิเศษ กับสินค้านำเข้าในโควตา

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด หรือ Anti-dumping Duty (AD) หมายถึง ภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดที่เรียกเก็บจากผู้นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเนื่องจากผู้ส่งออกในต่างประเทศได้ส่งสินค้านั้นเข้ามา เพื่อประโยชน์ในทางพาณิชย์ในราคาที่ต่ำกว่าราคาจำหน่ายในประเทศของตน หรือในราคาที่ต่ำกว่าทุน มาตรการนี้จะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่าการทุ่มตลาดเกิดขึ้นจริง และการทุ่มตลาดก่อให้เกิดความเสียหายกับอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน

Australian Quarantine and Inspection Service หรือ AQIS คือหน่วยงานที่เป็นผู้ตรวจสอบอาหารนำเข้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าอาหารด้านความปลอดภัยของประเทศออสเตรเลีย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการตรวจเอกสารสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบจำลองการค้าระหว่างประเทศ พบว่า ทศพร รอดทอง (2546) ได้ทำการวิเคราะห์แบบจำลองทางเศรษฐมิติอุปสงค์การนำเข้าและอุปทานการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทย และพยากรณ์ปริมาณนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยไปยังประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศเยอรมนี ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ราคานำเข้าจากประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์ รายได้ประชาชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา และมาตรการเรียกเก็บภาษีต่อการนำเข้าผลไม้สด ส่วนของประเทศเยอรมนี คือ ราคานำเข้าจากประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซีย และการถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรป สำหรับปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ราคาส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ปริมาณการผลิตสับปะรดสดของประเทศไทย ราคาสับปะรดสด และปริมาณการบริโภคสับปะรดสดภายในของประเทศไทย ส่วนผลของการพยากรณ์ปริมาณนำเข้าของสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยของประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่พ.ศ. 2545-2550 พบว่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.29 ต่อปี และการพยากรณ์ปริมาณนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยของประเทศเยอรมนี ตั้งแต่พ.ศ. 2544-2550 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.98 ต่อปี

นอกจากนั้น พลวัฒน์ จันทรวาณิชสกุล (2547) ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดต่อการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทย และพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออก พบว่าประเทศคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทยคือประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งมีผลกระทบต่อ การส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทย และการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณและมูลค่าการส่งออกที่เป็นผลจากมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดทั้งหมด ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณ สัดส่วนตลาด และราคานำเข้าเฉลี่ยสับปะรดกระป๋อง พบว่าประเทศไทยถูกผลกระทบจากมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดสับปะรดของประเทศไทยอย่างมาก ทำให้มีการลดลงทั้งปริมาณการนำเข้า มูลค่าการนำเข้าและส่วนแบ่งตลาดในสหรัฐอเมริกา เพราะมีการเพิ่มขึ้นของราคานำเข้าส่วนประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญได้รับผลกระทบทางอ้อม จากการที่ประเทศไทยถูกมาตรการดังกล่าว ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกามีการนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศฟิลิปปินส์

เพิ่มขึ้นแทนที่การนำเข้าจากประเทศไทย และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสับประรดกระป๋องของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ราคานำเข้าสับประรดกระป๋องจากประเทศไทย รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา และมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่เป็นการศึกษามาตรการโดยใช้ตัวแปรคัมมี

ต่อมาจากการตรวจสอบเอกสารพบว่า งานวิจัยหลายชิ้นได้อ้างอิงถึงการศึกษาของ Deardorff and Stern (1997) ซึ่งศึกษาถึงวิธีการในการคำนวณขนาดของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีให้เป็นการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณไว้ 4 วิธี แต่ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเปรียบเทียบราคาเป็นหลักในการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการศึกษาของ พิมลพร อำนวยสกุล (2546) ซึ่งได้ทำการศึกษาลักษณะและวิธีการคำนวณขนาดของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีโดยอาเซียนมีการใช้การจำกัดด้านปริมาณมากที่สุดคือ มีอัตราการใช้ถึงร้อยละ 51 ของมาตรการทั้งหมด เนื่องจากเป็นรูปแบบของการกีดกันที่ง่ายที่สุด รองลงมาได้แก่การกำหนดกฎระเบียบทางเทคนิค มีอัตราการใช้ร้อยละ 19 และมีแนวโน้มการใช้มากขึ้น ส่วนผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ในภาพรวมที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีคือ ทำให้ราคาสินค้าชนิดนั้นๆ ภายในประเทศสูงขึ้นซึ่งส่งผลดีต่อผู้ผลิตแต่เป็นการผลักภาระไปยังผู้บริโภค นอกจากนี้ในส่วนของภาษีพบว่า สินค้าที่มีแนวโน้มถูกไต่สวนการทุ่มตลาดในอาเซียนมักเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีกำลังการผลิตในประเทศจากผู้ส่งออกซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ แต่มีจำนวนน้อยรายและมีอำนาจต่อรองในตลาดภายในประเทศค่อนข้างมาก อีกทั้งผู้ประกอบการในประเทศมักจะผลักดันให้ภาครัฐนำมาตราการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีอื่นๆ มาใช้เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศควบคู่ไปกับการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่มีแนวโน้มว่าจะไม่ถูกเรียกเก็บภาษีตามมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ใช้งานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ในโครงการศึกษาผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นหลัก โดยการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการลดภาษีระหว่างประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียในระดับมหภาค การค้าระหว่างประเทศ และผลกระทบรายภาคการผลิต ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการปรับตัวของประเทศไทยต่อการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลียพบว่า ข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมในด้วนบวกแก่ทั้งสองประเทศ และมีผลทำให้ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.034 ขณะที่ประเทศออสเตรเลียมี

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.003 นอกจากนี้ยังส่งผลให้ความเชื่อมโยงทางมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.80 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศออสเตรเลียของประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.01 และการศึกษานี้ได้มีการสร้างสมการถดถอยเพื่อศึกษาปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย พบว่าราคาและปริมาณการส่งออกไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงราคาปลาทูน่ากระป๋องไม่มีส่วนในการขยายตัวหรือหดตัวทางการค้า

จากการตรวจสอบเอกสารทำให้ทราบแนวคิดเรื่องผลการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรปัจจัย และวิธีการในการคำนวณ ซึ่งนำมาพิจารณาเพื่อทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าอันเนื่องมาจากภาษีและมิใช่ภาษีของสินค้า 4 รายการคือ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรดภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย และสามารถเปรียบเทียบตัวแปรของแบบจำลองได้ดังนี้

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบตัวแปร และมาตรการที่ได้จากการตรวจเอกสาร

ผู้ทำการศึกษา	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
1. ทศพร รอดทอง	/	/	/				/		
2. พลวัฒน์ จันทรวณิชสกุล	/		/	/			/		
3. Deardorff and Stern						/	/		
4. พรพิมล อำนวยสกุล						/			/
5. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	/	/	/		/		/	/	/

หมายเหตุ: X₁ คือ รายได้ประชาชาติต่อหัวของออสเตรเลีย

X₂ คือ ราคาส่งออกสินค้าของไทยไปยังออสเตรเลีย

X₃ คือ ราคานำเข้าสินค้าของประเทศคู่แข่ง

X₄ คือ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง

X₅ คือ อัตราภาษีตามข้อตกลง

X₆ คือ อัตราเทียบเท่าภาษี

X₇ คือ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

X₈ คือ มาตรการด้านสุขอนามัย

X₉ คือ มาตรการปกป้องพิเศษ

ที่มา: จากการตรวจเอกสาร

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

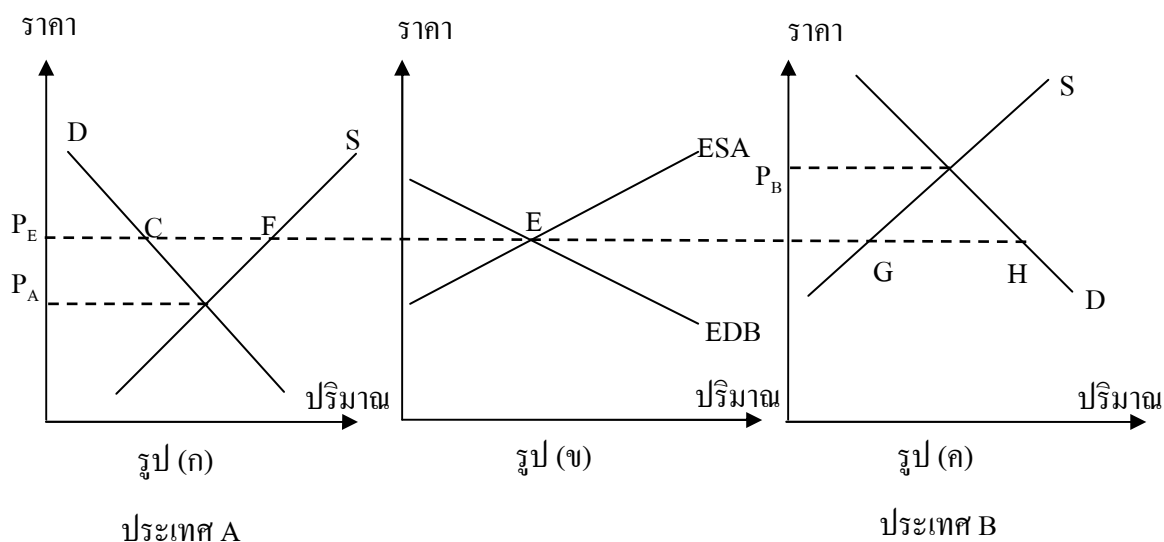
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) หมายถึง การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศของทุกประเทศจะต้องประกอบด้วยสินค้าส่งออก (Export) และสินค้านำเข้า (Import) สิ่งที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าขึ้น คือ ความแตกต่างในผลิตภาพ (Productivity) ต้นทุนการผลิต และพื้นฐานความแตกต่างของทรัพยากร เพราะแต่ละประเทศมีทรัพยากรที่ต่างกัน ทั้งในด้านของความพร้อมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศ รวมทั้งระดับของเทคโนโลยี เช่น ความรู้ทางวิชาการใหม่ๆ นำไปสู่การใช้สัดส่วนของทรัพยากรทุนที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากประเทศที่มีทรัพยากรที่แตกต่างกันจึงมีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากการผลิตที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ (โสภณ ทองปาน, 2536)

ในระบบเศรษฐกิจแบบเปิดเสรี (Open Economy) มีภาคเศรษฐกิจการติดต่อกับต่างประเทศ การติดต่อทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละประเทศมีความได้เปรียบเทียบสัมพัทธ์ (Comparative Advantage) ในการผลิตสินค้าและบริการแต่ละชนิดไม่เหมือนกัน ประเทศต่างๆ จึงต้องซื้อสินค้าและบริการที่ประเทศนั้นๆ ผลิตไม่ได้ หรือผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ ขณะเดียวกันก็ขายสินค้าและบริการที่ผลิตได้เกินความต้องการภายในประเทศไปขายยังต่างประเทศ

จากภาพที่ 7 สมมติให้มีการซื้อขายกันระหว่างสองประเทศ คือ ประเทศ A และประเทศ B ซึ่งแต่ละประเทศมีลักษณะต่างกันทำให้ราคาคุณภาพต่างกัน คือ อยู่ในระดับราคา P_A ในประเทศ A และอยู่ในระดับราคา P_B ในประเทศ B ราคาดังกล่าวจึงทำให้มีการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศ โดยพ่อค้าจะนำสินค้าจากประเทศ A ไปขายในประเทศ B เนื่องจากได้ราคาสูงกว่าเส้นเสนอขายสินค้าส่วนเกิน (Excess Supply) หรือเส้นเสนอขายในตลาดต่างประเทศของประเทศ A (เส้น ESA) ดังแสดงในรูป (ข) ในภาพที่ 7 และตราบไคที่ราคาสินค้าในประเทศ A ยังคงต่ำกว่าระดับราคา P_B ในประเทศ B ก็จะมีการนำเข้าสินค้าจากประเทศ A ต่อไป แต่เมื่อราคา P_A สูงขึ้น ปริมาณการนำเข้าสินค้าจากประเทศ A ก็จะลดลง ดังแสดงเป็นเส้นการเสนอซื้อส่วนเกิน (Excess Demand) หรือเส้นความต้องการนำเข้าของประเทศ B (เส้น EDB) ดังแสดงในรูป (ข) ในภาพที่ 7 สรุปได้ว่าประเทศ A จะส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้น และประเทศ B ก็จะนำเข้ามากขึ้นจนถึงระดับราคา P_B ซึ่งที่ระดับราคานี้ปริมาณการส่งออกจากประเทศ A และปริมาณการนำเข้าของประเทศ B จะเท่ากัน คือที่ปริมาณ CF และ GH

และที่ระดับราคานี้เส้นเสนอขายส่วนเกินของประเทศ A (เส้น ESA) จะตัดกับเส้นเสนอซื้อส่วนเกินของประเทศ B (เส้น EDB) ที่จุด E

ภาพที่ 7 การซื้อขายระหว่างสองประเทศ

ที่มา: โสภณ ทองปาน (2536: 89)

ระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบเศรษฐกิจเปิดตั้งแต่หลังจากการทำสนธิสัญญาบาวริงในปี พ.ศ. 2398 ขนาดการเปิดประเทศของระบบเศรษฐกิจไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามเศรษฐกิจของโลกที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น กล่าวคือเมื่อการค้าในตลาดโลกขยายตัว ประเทศต่างๆ จึงให้ความสนใจกับปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนามาตรฐานทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น ดังนั้น จึงมีการนำเอานโยบายทางการค้ามาใช้ในหลายรูปแบบหลายวิธีการ โดยเฉพาะนโยบายการค้าแบบปกป้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ นโยบายการคุ้มครองทางการค้ามีเครื่องมือในการใช้มาตรการ 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. มาตรการทางด้านภาษี (Tariff Measure)

มาตรการทางด้านภาษีเป็นหลักการตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าและภาษีศุลกากร (General Agreement on Tariff and Trade; GATT) ที่อนุญาตให้กระทำได้ โดยมีหลักเกณฑ์ว่าจะต้องมีการเจรจาเพื่อหาความเห็นชอบจากผู้ถูกผลกระทบ และมีการชดเชยในส่วนที่ถูกกระทบรวมทั้งต้องมีการเปิดเผยถึงนโยบายและมาตรการทางภาษีอย่างชัดเจน มาตรการทางภาษี ได้แก่

1.1 ภาษีขาเข้า (Import Duties) เก็บจากสินค้าขาเข้าของประเทศทุกชนิด เป็นภาษีศุลกากรที่สำคัญที่สุด จุดประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อปกป้อง (Protection) ผู้ผลิตภายในประเทศให้สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตต่างประเทศได้ หรือเพื่อเป็นรายได้ของรัฐและเป็นการปกป้องด้วยในกรณีของประเทศกำลังพัฒนา

1.2 ภาษีขาออก (Export Duties) ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับประเทศที่เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก โดยจะทำให้รายได้ของรัฐเพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดความขาดแคลนสินค้าในตลาดโลก เพื่อราคาสินค้านั้นๆ จะได้สูงขึ้น

การเก็บภาษีศุลกากรจะส่งผลทำให้ราคาสินค้านำเข้าในตลาดภายในประเทศสูงขึ้น และปริมาณสินค้านำเข้าลดลง นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อการผลิตและการบริโภคภายในประเทศอีกด้วย

การเก็บภาษีศุลกากรมี 3 ลักษณะคือ

ก) เก็บตามราคา (Ad Valorem Tariff) คือ ชนิดของภาษีที่คิดเป็นร้อยละของมูลค่าหรือราคาสินค้า สำหรับประเทศไทยเก็บภาษีศุลกากรจากราคา CIF (มูลค่าสินค้าบวกด้วยค่าใช้จ่ายต่างๆในการขนส่ง) สามารถคำนวณหาราคาภายในประเทศได้ ดังนี้

$$PD = PM(1-t_a)$$

ข) เก็บตามสภาพ (Specific Tariff) คือ ชนิดของภาษีที่กำหนดอัตราต่อสินค้าหนึ่งหน่วยเป็นจำนวนที่แน่นอนลงไป สามารถคำนวณหาราคาภายในประเทศได้ ดังนี้

$$PD = PM + t_s$$

ค) เก็บแบบผสม (Compound Tariff) คือ ชนิดของภาษีที่เก็บทั้งแบบตามสภาพและราคา สามารถคำนวณหาราคาภายในประเทศได้ ดังนี้

$$PD = PM(1-t_a) + t_s$$

กำหนดให้	PD	= ราคาสินค้าภายในประเทศ
	PM	= ราคาสินค้าโลก
	ta	= อัตราภาษีคิดเป็นร้อยละของมูลค่าหรือราคา
	ts	= อัตราภาษีต่อสินค้านิ่งหน่วย

2. มาตรการที่มีภาษีศุลกากร (Non-Tariff Measures)

2.1 โควตา (Quota) เป็นการจำกัดสินค้าทางปริมาณ (Quantitative Restriction) ที่สำคัญและใช้กันมากในการค้าระหว่างประเทศ ประกอบด้วยโควตาการนำเข้า (Import Quota) และโควตาการส่งออก (Export Quota)

โควตา หมายถึง การจำกัดปริมาณสินค้าภายในระยะเวลาหนึ่ง โควตาต่างจากภาษี คือภาษีเป็นการเรียกเก็บเงินจากสินค้าเข้าหรือสินค้าออกตามอัตราที่กำหนดไว้ โดยยินยอมให้นำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออกไม่จำกัดปริมาณ ตราบเท่าที่พ่อค้าสามารถชำระค่าภาษีตามที่กฎหมายระบุได้ ส่วนโควตานั้น พ่อค้าไม่อาจนำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออกเกินปริมาณที่กำหนดไว้ แม้จะชำระค่าธรรมเนียมให้แก่รัฐบาลมากเพียงไรก็ตาม โควตามีหลายชนิด ได้แก่ โควตาแบบรวม (Global Quota) คือการที่รัฐบาลกำหนดปริมาณสูงสุดที่จะนำสินค้าเข้าไว้ โดยไม่คำนึงถึงว่ามาจากประเทศใด ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น การแข่งขันกันนำสินค้าเข้าให้รวดเร็วที่สุด โดยไม่สนใจว่ายังมีสินค้านำเข้าถูกหรือคุณภาพที่ดีกว่าจากประเทศอื่นหรือไม่ เป็นต้น โควตาอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า โควตาแบบเลือก (Selective or Discriminatory Quota) เป็นการกำหนดปริมาณสูงสุดที่จะนำสินค้าเข้า โดยระบุว่าจะต้องนำเข้ามาจากประเทศใดบ้าง ในปริมาณเท่าใด ถือเป็นกาให้สิทธิพิเศษแก่บางประเทศ ซึ่งจะใช้เป็นข้ออ้างในการเจรจาต่อรองทำสัญญาการค้าหรือข้อตกลงอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าและภาษีศุลกากร (GATT) ไม่สามารถใช้โควตาเป็นเครื่องมือจำกัดการค้าระหว่างประเทศ แต่โดยทั่วไปแล้วโควตาเหมาะสำหรับการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางด้านดุลการชำระเงินและป้องกันความมั่นคงของประเทศ ปัจจุบันประเทศพัฒนาแล้วใช้โควตาเพื่อคุ้มครองสินค้าเกษตร ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนานำโควตาไปใช้ในการเร่งกระบวนการให้มีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า และใช้สำหรับเหตุผลด้านดุลการชำระเงิน สรุปได้ว่าการกำหนดโควตานำเข้ามีผลทางเศรษฐกิจที่มากกว่าการกำหนดโควตาส่งออก

2.2 มาตรการที่มีใช้ภายใต้การควบคุมดูแลขององค์การการค้าโลกแบ่งตามกลุ่มความตกลงดังนี้

ก) กลุ่มกฎเกณฑ์วิธีการนำเข้าสินค้า ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการสุขอนามัย ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางด้านเทคนิคต่อการค้า ความตกลงว่าด้วยการประเมินราคาเพื่อการศุลกากร ความตกลงว่าด้วยการตรวจสอบสินค้าก่อนส่งออก ความตกลงว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และความตกลงว่าด้วยวิธีการออกใบอนุญาตนำเข้า

ข) มาตรการชั่วคราวคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ประกอบด้วย ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguard) ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด (Agreement on Anti-Dumping) และความตกลงว่าด้วยมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Agreement on Subsidy and Countervailing Duty)

ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีให้เป็นภาษี เช่น ความตกลงว่าด้วยการเกษตรไม่อนุญาตให้ประเทศสมาชิกใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในการจำกัดการนำเข้า มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีนี้รวมถึงการห้ามนำเข้า การกำหนดปริมาณนำเข้าขั้นสูงหรือการกำหนดโควตา ถ้ามีการนำเข้าเกินโควตาก็จะไม่อนุญาตให้นำเข้า การเก็บค่าธรรมเนียมการนำเข้าแบบแปรผัน การใช้ระบบราคานำเข้าขั้นต่ำ เป็นต้น แต่อาจมีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดการนำเข้า ก็ให้ปรับเปลี่ยนมาใช้ภาษีแทน เรียกว่า Tariffication คือการแปลงมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีให้เป็นภาษี สำหรับสินค้าบางรายการเดิมอาจมีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่เข้มงวดมาก เช่น การห้ามนำเข้า มาตรการเช่นนี้ทำให้ไม่เคยมีการนำเข้าเลยหรือนำเข้าน้อยมาก ในการกำหนดพันธผูกพันจึงอนุญาตให้ใช้ระบบโควตาภาษีได้ ในระบบนี้ประเทศผู้นำเข้าจะกำหนดปริมาณนำเข้าจำนวนหนึ่งที่จะให้นำเข้าได้ โดยไม่เก็บภาษีหรือเก็บภาษีในอัตราต่ำแต่หากต้องการนำเข้าในปริมาณที่สูงกว่าปริมาณขั้นต่ำนี้ก็สามารถนำเข้าได้ โดยต้องเสียภาษีอีกอัตราหนึ่งที่สูงกว่า หากมีการผูกพันที่จะไม่เพิ่มอัตราภาษีสามารถใช้มาตรการปกป้องพิเศษคุ้มครองสินค้า เนื่องจากการเปิดตลาดทำให้สินค้านำเข้าทะลักเข้ามา โดยเก็บภาษีให้สูงกว่าระดับที่ผูกพันไว้ มาตรการนี้ให้ใช้เฉพาะสินค้าเกษตรที่มีการใช้มาตรการโควตาภาษีบางรายการ การใช้มาตรการปกป้องพิเศษจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข คือปริมาณการนำเข้าสูงกว่าที่กำหนดไว้ หรือราคาสินค้านำเข้าต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ รวมทั้งไม่ใช้มาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้าโควตานำเข้า

ผลกระทบทางทฤษฎีของการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า

หากพิจารณาผลกระทบในเชิงทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ของการใช้มาตรการกีดกันทาง พบว่าการค้าสำหรับปลาทุ่นำกระป๋อง ผลกระทบจากสับปะรด ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออก รายใหญ่ โดยข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงพาณิชย์ ระบุว่าปริมาณการส่งออก เฉลี่ยปีละประมาณ 500,000 ตัน นั่นคือปริมาณการค้าที่ประเทศไทยส่งออกขายในตลาดโลกมีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณสินค้าที่ขายทั้งหมดในตลาดโลก ดังนั้นไม่ว่าประเทศไทยจะส่งออกใน ปริมาณที่มากขึ้นหรือน้อยลงก็จะมีผลกระทบต่อราคาในตลาดโลก และสินค้าที่ทำการศึกษาจะถูก ใช้มาตรการปกป้องพิเศษ ซึ่งแสดงในรูปของการเก็บภาษี และมีสินค้า 2 ชนิดที่เคยถูกใช้มาตรการ การเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด ปัจจุบันตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2549 มีเพียงสับปะรดกระป๋องเท่านั้นที่ ถูกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด สามารถแสดงผลได้ดังนี้

มาตรการการเก็บภาษี

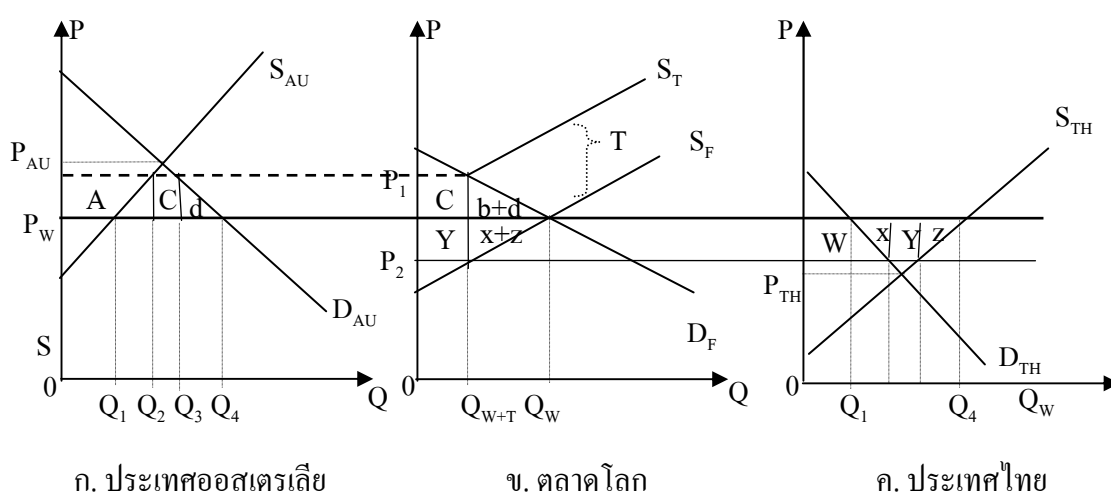
จากภาพที่ 8 สมมติว่าเมื่อยังไม่มีการค้าระหว่างประเทศ จุดดุลยภาพจะเกิดขึ้น โดย ประเทศไทยมีราคาดุลยภาพเท่ากับ P_{TH} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และประเทศ ออสเตรเลียมีราคาดุลยภาพเท่ากับ P_{AU} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และเมื่อการค้า ระหว่างประเทศและนโยบายการค้าเป็นแบบเสรี สมมติว่าราคาของสินค้า X ในตลาดโลกเท่ากับ P_w ปริมาณเท่ากับ Q_w ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาดุลยภาพก่อนการค้าในประเทศไทยซึ่งเท่ากับ P_{TH} จึงทำให้ผู้ส่งออกของไทยยินดีที่จะซื้อสินค้า X ภายในประเทศไม่จำกัดจำนวน และนำไปขายใน ตลาดโลก ดังนั้นราคาสินค้า X ภายในประเทศจะสูงขึ้นไปอยู่ ณ ระดับราคาเท่ากับ P_w ดังนั้น ประเทศไทยมีปริมาณส่งออกเท่ากับ Q_1Q_4 หรือ Q_w และเนื่องจากราคาในประเทศออสเตรเลียราคา สินค้าสูงกว่าในตลาดโลกจึงมีการนำเข้าซึ่งมีปริมาณนำเข้าเท่ากับ Q_1Q_4 หรือ Q_w เช่นกัน

ต่อมารัฐบาลออสเตรเลียเก็บภาษีจากประเทศไทยเท่ากับ T และเนื่องจากประเทศไทยเป็น ประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ จึงมีบทบาทในการกำหนดราคาหรือเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า X ใน ตลาดโลก ทำให้อุปทานในตลาดโลกสูงขึ้นจากเส้นเดิม S_F เป็น S_T ดังนั้นการเก็บภาษีสินค้าจะทำให้ ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียลดลงเหลือ P_1 เช่นกันราคาสินค้าในประเทศไทยลดลงเหลือ P_2 ประเทศไทยลดปริมาณการส่งออกจาก Q_w เป็น Q_{w+T} รายได้ของรัฐบาลออสเตรเลียจากการเก็บภาษี ที่ประเทศออสเตรเลียได้รับเท่ากับพื้นที่ C+Y หมายความว่าภาระภาษีส่วนหนึ่งตกอยู่กับผู้บริโภค ของชาวออสเตรเลีย ทำให้ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่แพงกว่าเดิม และภาระภาษีอีกส่วนตกอยู่

กับผู้ส่งออกของประเทศไทย ทำให้ผู้ส่งออกขายสินค้าภายในประเทศได้ในราคาที่ต่ำกว่าเดิม การเก็บภาษีดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบ ดังนี้

ประเทศออสเตรเลีย	ส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer surplus)	=	พื้นที่ - (A + b + C + d)
	ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer surplus)	=	พื้นที่ + A
	รายได้ของรัฐบาล (Tariff revenue)	=	พื้นที่ + (C + Y)
	ผลสุทธิ (Net Change)	=	พื้นที่ Y - b - d
ประเทศไทย	ส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer surplus)	=	พื้นที่ + W
	ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer surplus)	=	พื้นที่ - (W + x + Y + z)
	ผลสุทธิ (Net Change)	=	พื้นที่ - Y - x - z
	ส่วนที่สังคมโลกสูญเสีย (World deadweight losses)	=	พื้นที่ b + d + x + z

กรณีที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่จะได้รับประโยชน์จากผลทางอัตราการค้าในทันทีเท่ากับ Y ดังนั้นผลสุทธิของการเก็บภาษีจะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สุทธิ หรือผลเสียสุทธิ ต้องเปรียบเทียบผลทางการค้ากับส่วนสังคมสูญเสีย(x+z) ว่าผลทางการค้าใดมากกว่ากัน

ภาพที่ 8 ผลกระทบจากมาตรการเก็บภาษี

ที่มา: Hendrik van den Berg, 2004

มาตรการโควตาภาษีและมาตรการปกป้องพิเศษ

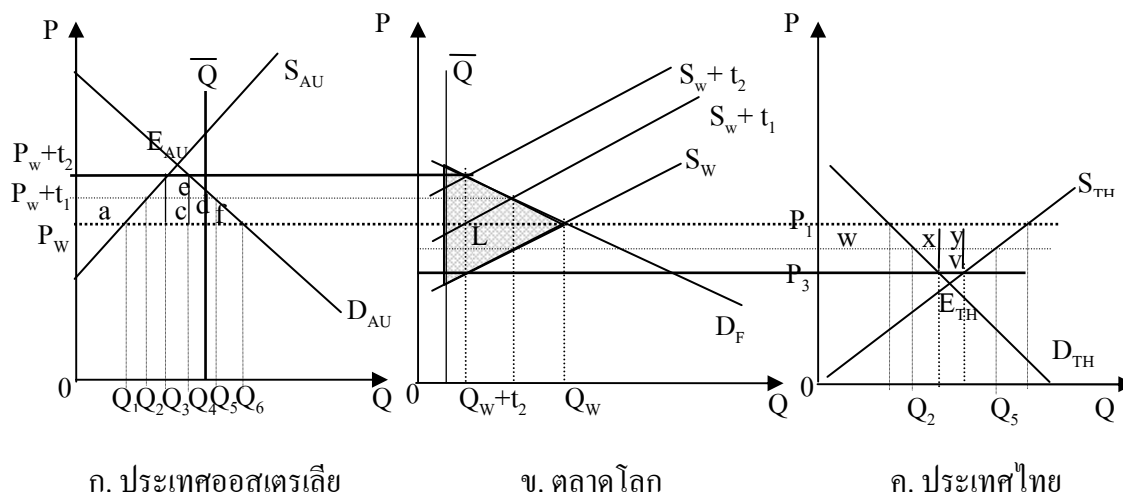
มาตรการกีดกันทางการค้าเพื่อช่วยผู้ผลิตภายในประเทศที่มีการใช้แพร่หลาย ซึ่งเป็นผลรวมของ 2 มาตรการคือมาตรการภาษีร่วมกับมาตรการการกำหนดโควตา เช่นเดียวกับมาตรการปกป้องพิเศษ กล่าวคือ รัฐบาลประเทศนั้นๆ จะกำหนดโควตานำเข้าสินค้าที่ต้องการคุ้มครองไว้จำนวนหนึ่ง การนำเข้าในจำนวนที่กำหนดภายใต้โควตา จะเสียภาษีในอัตราที่ต่ำอัตราหนึ่ง (ในบางกรณีอาจไม่ต้องเสียภาษีเลย) ในที่นี้ขอเรียกอัตรานี้ว่าอัตราภาษีในโควตา แต่ปริมาณนำเข้าส่วนจำนวนโควตา ต้องเสียภาษีอีกอัตราหนึ่งที่สูงขึ้น เรียกว่าอัตราภาษีนอกโควตา ดังกรณีสินค้าที่ทำการศึกษาขอเรียกรวมกันว่าสินค้า X ซึ่งเดิมเก็บภาษีปลาทุ่นำกระป๋องร้อยละ 2.5 ในขณะที่ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดร้อยละ 0 และเมื่อมีปริมาณนำเข้าที่เกินกว่าที่กำหนดจะเพิ่มอัตราภาษีขึ้นสู่ระดับอัตราภาษีร้อยละ 5

จากภาพที่ 9 สมมติว่าเมื่อยังไม่มีการค้าระหว่างประเทศ จุดดุลยภาพจะเกิดขึ้น โดยประเทศไทยมีจุดดุลยภาพ ณ E_{TH} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และประเทศออสเตรเลียมีจุดดุลยภาพ ณ E_{TH} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และเมื่อการค้าระหว่างประเทศและนโยบายการค้าเป็นแบบเสรี สมมติว่าราคาของสินค้า X ในตลาดโลกเท่ากับ P_w ปริมาณเท่ากับ Q_w ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาดุลยภาพก่อนการค้าในประเทศไทยซึ่งเท่ากับ P_{TH} จึงทำให้ผู้ส่งออกของประเทศไทยยินดีที่จะซื้อสินค้า X ภายในประเทศไม่จำกัดจำนวน และนำไปขายในตลาดโลก ดังนั้นราคาสินค้า X ภายในประเทศจะสูงขึ้นไปอยู่ ณ ระดับราคาเท่ากับ P_w ดังนั้นประเทศไทยมีปริมาณส่งออกเท่ากับ Q_1Q_4 หรือ Q_w และเนื่องจากราคาในประเทศออสเตรเลียราคาสินค้าสูงกว่าในตลาดโลกจึงมีการนำเข้าซึ่งมีปริมาณนำเข้าเท่ากับ Q_1Q_4 หรือ Q_w เช่นกัน

ต่อมารัฐบาลออสเตรเลียกับรัฐบาลไทยตกลงที่จะใช้มาตรการโควตาภาษีหรือมาตรการปกป้องพิเศษกับสินค้า X ของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ จึงมีบทบาทในการกำหนดราคาหรือเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า X ในตลาดโลก ทำให้อุปทานในตลาดโลก คือเส้น S_w กำหนดให้อัตราภาษีภายใต้โควตาเท่ากับร้อยละ t_1 โดยมีจำนวนโควตาเท่ากับ $\bar{Q}$ และอัตราภาษีนอกโควตาเท่ากับร้อยละ t_2 จะเห็นได้ว่าถ้าผู้นำเข้าสินค้า X ทุกหน่วยได้ในอัตราภาษีร้อยละ t_1 ผู้นำเข้าจะเผชิญกับเส้นอุปทาน $S_w + t_1$ (ปลาทุ่นำกระป๋องเก็บภาษีเท่ากับร้อยละ 2.5 คือเส้น $S_w + t_1$ และผลิตภัณฑ์จากสับปะรดไม่เก็บภาษีเลยคือเส้น S_w) ณ ระดับราคา $P_w + t_1$ แต่ถ้าต้องการนำเข้าหรือประเทศไทยส่งออกเป็นปริมาณ Q_2Q_3 ซึ่งมีปริมาณสูงกว่า $\bar{Q}$ ซึ่งเป็นปริมาณโควตา เมื่ออุปสงค์มีมากกว่าปริมาณอุปทาน (ปริมาณการผลิตภายในประเทศ + ปริมาณโควตา) ณ ราคา $P_w + t_1$

ราคาในประเทศย่อมต้องเพิ่มสูงถึง $P_w + t_2$ คือเท่ากับราคาตลาดโลกบวกกับภาษีนอกโควตาในอัตราร้อยละ t_2 ปริมาณนำเข้ารวมเท่ากับ Q_3Q_4 โดย Q เป็นการนำเข้าภายใต้โควตา และอีก Q_4 เป็นการนำเข้านอกโควตาซึ่งภายใต้ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ สินค้า X ทุกๆหน่วยจะมีราคา $P_w + t_2$ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตภายในประเทศ นำเข้าในโควตาหรือนอกโควตา ดังนั้น ในกรณีที่มีการนำเข้าเกินโควตา ณ ระดับราคา $P_w + t_2$ มาตรการโควตาก็จะเกิดผลต่อฝ่ายต่างๆภายในประเทศ ดังนี้

ประเทศออสเตรเลีย	ผลต่อระดับราคาสินค้า	ราคาในประเทศจะสูงขึ้นจาก P_w เป็น $P_w + t_2$
	ผลต่อผู้บริโภค	ปริมาณการบริโภคลดลงจาก Q_6 เหลือเพียง Q
	ส่วนเกินผู้บริโภค	พื้นที่ $-(a + b + c + d + e + f)$
	ผลต่อผู้ผลิต	ปริมาณการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้นจาก Q_1 เป็น Q_3
	ส่วนเกินผู้ผลิต	พื้นที่ $+a$
	ผลต่อผู้นำเข้า	ปริมาณการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้นจาก Q_1Q_6 เป็น Q_3Q_4 ผู้นำเข้านำเข้าสินค้าจำนวน Q_2Q_5 ได้ด้วยต้นทุน $P_w + t_1$ แต่สามารถขายได้ในราคา $P_w + t_2$ จึงได้รับส่วนเกิน (quota rent) เท่ากับ e ได้รายรับจากภาษีเท่ากับ พื้นที่ $(d+e)$
ประเทศไทย	ส่วนที่สังคมสูญเสีย	เท่ากับพื้นที่ $-(b + f)$
	ผลต่อระดับราคาสินค้า	ราคาในประเทศจะลดลงจาก P_1 เป็น P_3
	ส่วนเกินผู้บริโภค	พื้นที่ $-(w + x + y + z + v + f)$
	ส่วนเกินผู้ผลิต	พื้นที่ $+w$
	ส่วนที่สังคมสูญเสีย	พื้นที่ $-(x + z)$
	ส่วนที่สังคมโลกสูญเสีย	พื้นที่ $b + f + x + z$ (=พื้นที่ L)

ภาพที่ 9 ผลกระทบจากมาตรการโควตาภาษีและมาตรการปกป้องพิเศษ

ที่มา: Hendrik van den Berg, 2004

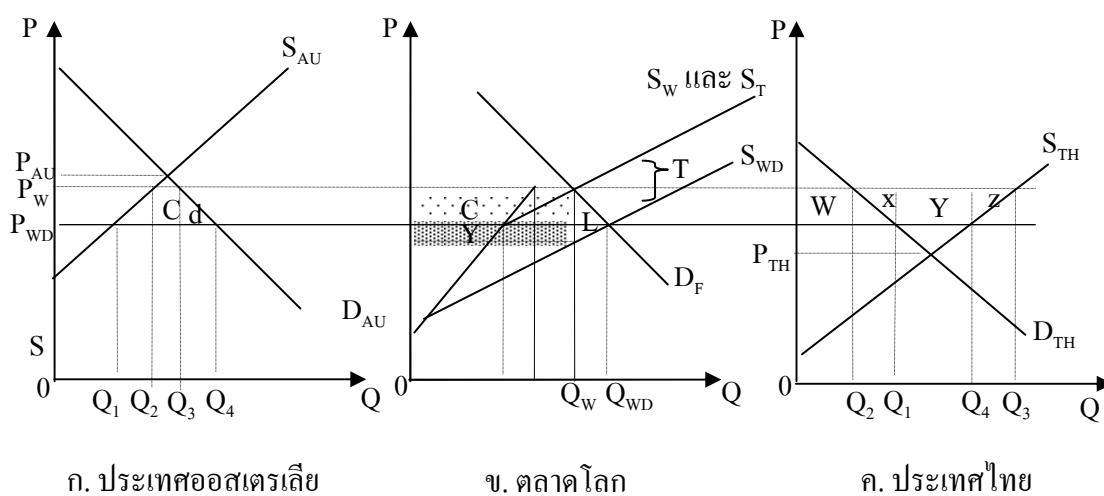
มาตรการการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด

จากภาพที่ 10 สมมติว่าเมื่อยังไม่มีการค้าระหว่างประเทศ จุดดุลยภาพจะเกิดขึ้น โดยประเทศไทยมีราคาดุลยภาพเท่ากับ P_{TH} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และประเทศออสเตรเลียมีราคาดุลยภาพเท่ากับ P_{AU} ปริมาณการผลิตและการบริโภคจะเท่ากัน และเมื่อการค้าระหว่างประเทศและนโยบายการค้าเป็นแบบเสรี สมมติว่าราคาของสินค้า X ในตลาดโลกเท่ากับ P_W ปริมาณเท่ากับ Q_W ซึ่งเป็นราคาที่สูงกว่าราคาดุลยภาพก่อนการค้าในประเทศไทยซึ่งเท่ากับ P_{TH} จึงทำให้ผู้ส่งออกของไทยยินดีที่จะซื้อสินค้า X ภายในประเทศไม่จำกัดจำนวน และนำไปขายในตลาดโลก ดังนั้นราคาสินค้า X ภายในประเทศจะสูงขึ้นไปอยู่ ณ ระดับราคาเท่ากับ P_W ดังนั้นประเทศไทยมีปริมาณส่งออกเท่ากับ Q_2Q_3 หรือ Q_W และเนื่องจากราคาในประเทศออสเตรเลียราคาสินค้าสูงกว่าในตลาดโลกจึงมีการนำเข้าซึ่งมีปริมาณนำเข้าเท่ากับ Q_2Q_3 หรือ Q_W เช่นกัน

เมื่อผู้ส่งออกไทยทุ่มตลาด คือขายสินค้าในราคาที่ต่ำกว่าปกติ อันมีผลทำให้เส้น S_W เลื่อนลงมาเป็นเส้น S_{WD} เกิดดุลยภาพจุดใหม่ซึ่งมีราคาเท่ากับ P_{WD} และมีปริมาณการนำเข้าสินค้าของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเท่ากับ Q_1Q_4 ประเทศไทยมีปริมาณสินค้าภายในประเทศลดลงเท่ากับ Q_1Q_4 การทุ่มตลาดสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียจากการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้น และราคาสินค้าที่ต่ำ ดังนั้นรัฐบาลออสเตรเลียจึงเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดจากประเทศไทยเท่ากับ T ซึ่งสมมติว่าเก็บภาษีเท่ากับ Dumping margin พอดี และเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศ

ผู้ส่งออกรายใหญ่ จึงมีบทบาทในการกำหนดราคาหรือเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า X ในตลาดโลก ทำให้อุปทานในตลาดโลกสูงขึ้นเป็นเส้นเดิม คือ S_{WD} เป็น S_T หรือ S_W นั่นเอง ดังนั้นการเก็บภาษีสินค้าจะทำให้ราคาและปริมาณสินค้าในประเทศออสเตรเลียลดลงมาเหลือยังจุดเดิมที่เคยเป็นอยู่ คือ มีราคาสินค้าเท่ากับ P_W และมีปริมาณเท่ากับ Q_W ดังนั้น ในกรณีผลกระทบการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบ ดังนี้

ประเทศออสเตรเลีย	ส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer surplus)	= พื้นที่ - (A + b + C + d)
	ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer surplus)	= พื้นที่ + A
	รายได้ของรัฐบาล (Tariff revenue)	= พื้นที่ + (C + Y)
	ผลสุทธิ (Net Change)	= พื้นที่ Y - b - d
ประเทศไทย	ส่วนเกินผู้บริโภค (Consumer surplus)	= พื้นที่ + W
	ส่วนเกินผู้ผลิต (Producer surplus)	= พื้นที่ - (W + x + Y + z)
	ผลสุทธิ (Net Change)	= พื้นที่ - Y - x - z
	ส่วนที่สังคมโลกสูญเสีย (World deadweight losses)	= พื้นที่ L

ภาพที่ 10 ผลกระทบมาตรการการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด

ที่มา: Hendrik van den Berg, 2004

การวัดขนาดของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTB)

Deardorff and Stern (1997) ทำการศึกษาการวัดขนาดของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTB) บางประเภท เช่น การกำหนดโควตา การกำหนดราคาสินค้านำเข้า เป็นต้น ซึ่งเป็นมาตรการที่มีตัวเลขบ่งชี้ชัดเจน จึงสามารถวิเคราะห์ขนาดของมาตรการ NTB ออกมาเป็นตัวเลขที่แน่นอนได้จากข้อมูลที่มีปรากฏนั้นโดยตรง (Direct Approach) อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้มีข้อเสียอยู่บ้าง จึงมีการคิดวิธีการวัดมาตรการ NTB ที่เปิดกว้างมากขึ้น และนำมาประยุกต์ใช้กับมาตรการ NTB ทั่วไปได้ (General Approach) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 วิธี ได้แก่

- ก. วิธีการวัดความถี่ (Frequency Type Measures)
- ข. วิธีการเปรียบเทียบด้านราคา (Price-Comparison Measures)
- ค. วิธีการวัดผลกระทบด้านปริมาณ (Quantity-Impact Measures)
- ง. วิธีการวัดเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ (Special Purpose Measures)

ในที่นี้จะขออธิบายเพียงวิธีการเปรียบเทียบด้านราคา เนื่องจากเป็นวิธีการที่ใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการวิเคราะห์ในงานศึกษา

วิธีการเปรียบเทียบด้านราคา (Price-Comparison Measures)

โดยปกติการวัดผลกระทบจากมาตรการ NTB จะวัดออกมาในรูปของการเปลี่ยนแปลงด้านราคาสินค้าในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลกระทบด้านราคามีความเหมาะสมกับการวัดผลกระทบสุทธิของมาตรการ NTB ที่ถูกใช้ทั้งหมดในตลาด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระดับราคาก่อนที่จะมีมาตรการ NTB และระดับราคาสินค้าในประเทศหลังจากที่มีการใช้มาตรการ NTB โดยเป็นราคาที่จ่ายให้กับ Suppliers อย่างไรก็ตาม ระดับราคาทั้ง 2 นี้ไม่สามารถทราบได้โดยตรง ดังนั้นจึงใช้ระดับราคาภายในประเทศ (p_i) เปรียบเทียบกับระดับราคาในต่างประเทศ (p_f) เป็นค่าที่วัดในรูปของ Logarithm และสามารถเขียนในรูปของราคาเปรียบเทียบ (Relative Price) ได้ คือ

$$R = 100 \times p_f / p_i \quad (1)$$

หรืออาจเขียนได้ในรูปของอัตราส่วนความแตกต่างของราคาได้ คือ

$$T = 100 \times [p_f - p_i] / p_i \quad (2)$$

การเขียนในรูปร้อยละในสมการ (2) จะขึ้นอยู่กับราคาแต่ละประเภทที่เลือกใช้ ซึ่งโดยทั่วไปของวิธีการนี้จะใช้เป็นการเทียบเท่าอัตราภาษีศุลกากร (Tariff Equivalent) หรืออัตราภาษีแอบแฝง (Implicit Tariffs) หรืออัตราการปกป้องแอบแฝง (Implicit Protection Rates)

การวัดขนาดของมาตรการ NTB โดยวิธีการนี้มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง คือ เรื่องการเลือก ราคาที่เหมาะสมมาใช้ในการคำนวณ เนื่องจากปัญหาหนึ่งในการเลือกราคาเกิดขึ้นจากราคานำเข้าของ สินค้าในอุตสาหกรรมหนึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเท่ากับราคาสินค้าในอุตสาหกรรมเดียวกันที่ผลิต ในประเทศ และอาจจะแตกต่างจากราคาสินค้าชนิดเดียวกันที่ผลิตและค้าขายกันในประเทศอื่นๆ ด้วย จึงกำหนดให้

P_d = ราคาของสินค้าอื่นในประเทศที่สามารถทดแทนสินค้านำเข้า

Pm_d = ราคาของสินค้าในประเทศชนิดเดียวกับที่ได้นำเข้า

P_d = ราคาของสินค้าในประเทศโดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มา

Pm_c = ราคาตามใบกำกับสินค้าของสินค้านำเข้า (c.i.f) ที่ไม่รวมภาษีนำเข้า

ทั้งนี้อาจมีข้อโต้แย้งถึงราคาที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวัดขนาดของมาตรการ NTB ได้แก่ ราคาของสินค้าในประเทศชนิดเดียวกับที่ได้นำเข้า และราคาตามใบกำกับสินค้าของสินค้านำเข้า (c.i.f) ที่ไม่รวมภาษีนำเข้า (Pm_d และ Pm_c) อย่างไรก็ตาม อาจเป็นการยากที่จะพบตัววัดที่ดีพอ ของ Pm_d และ Pm_c เพราะขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ที่กำลังดำเนินอยู่นั้นว่าจะเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปหรือ เป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม

โดยปกติการวัดราคาภายในประเทศ จะไม่มีความแตกต่างระหว่างสินค้าที่ผลิตในประเทศ และสินค้านำเข้าชนิดเดียวกัน ในกรณีนี้เราจึงไม่สามารถหา Pm_d ได้ จึงจำเป็นต้องใช้ Pm_c แทน และสามารถเขียนสมการ (2) ใหม่ในรูปของ Implicit Tariff Rate ดังนี้

$$IT = 100 * [P_d - Pm_c] / Pm_c \quad (3)$$

สมการ (3) นี้เป็นการวัดขนาดของมาตรการ NTB ในกรณีที่สินค้าซึ่งผลิตในประเทศและสินค้านำเข้าสามารถทดแทนกันได้สมบูรณ์ ทำให้ผู้ขายจะขายสินค้าตามราคาในประเทศ และในกรณีที่ไม่มีข้อมูลราคาใบกำกับสินค้าของสินค้านำเข้า (c.i.f) ที่ไม่รวมภาษีนำเข้า (Pm_c) จะสามารถเลือกใช้ราคาในประเทศของประเทศอื่นๆ (P^*_d)

$$IT = 100 * [P_d - P^*_d] / P^*_d \quad (4)$$

โดย P^*_d อาจจะเป็นราคาในประเทศของประเทศผู้ส่งออกอื่นๆ ที่มีการใช้มาตรการ NTB หรืออาจเป็นราคาในประเทศที่ต่ำที่สุดในบรรดาประเทศผู้ส่งออกทั้งหมด และ Deardorff and Stern

กล่าวถึงกรอบแนวคิดเบื้องต้นสำหรับการศึกษาผลกระทบจากมาตรการ NTB ดังนี้ การลดลงของปริมาณสินค้า การเพิ่มขึ้นของระดับราคาสินค้า เป็นต้น

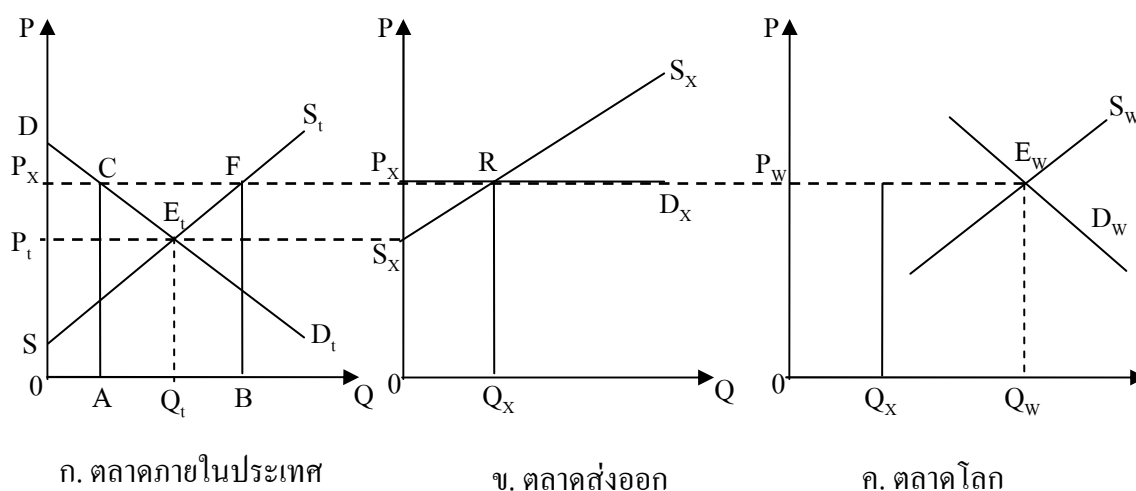
การพิจารณาค่าที่ได้จากการคำนวณ คือขนาดการใช้ของ NTB ที่มีต่อปริมาณสินค้า (ร้อยละ) หากระดับความแตกต่างราคามีค่ามาก ผลกระทบจากการใช้ NTB ก็ยิ่งมีมาก แต่ในการพิจารณาต้องคำนึงถึงการปรับตัวของปริมาณสินค้าร่วมด้วย แต่หากขนาดการใช้มีค่าติดลบ แสดงว่าราคาภายในประเทศไม่ได้รับผลกระทบจากการที่มี NTB (ราคาสินค้าภายในประเทศผู้นำเข้า น้อยกว่า ราคาสินค้าในประเทศของประเทศผู้ส่งออกอื่นๆ ที่มีการใช้มาตรการ NTB)

ทฤษฎีอุปทาน (Supply Theory)

อุปทาน (Supply) หมายถึง ปริมาณของสินค้าหนึ่ง ที่ผู้ขายยินดีนำออกเสนอขายในขณะหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ กัน โดยกำหนดให้สิ่งอื่นๆ คงที่ ดังนั้น ปริมาณเสนอขายของผู้ขายจึงขึ้นอยู่กับราคาสินค้านั้น (นราทิพย์ ชุตินวงศ์, 2542) ความสัมพันธ์เป็นไปตามกฎของอุปทาน (Law of Supply) กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าหรือบริการสูงขึ้น ปริมาณการเสนอขายจะเพิ่มขึ้น และเมื่อราคาลดลง ปริมาณการเสนอขายจะลดลง ด้วยเหตุนี้ลักษณะของเส้นอุปทานทั่วไปจึงมีความชันเป็นบวก

อุปทานเพื่อการส่งออก

การที่ประเทศต่างๆ ในโลกมีการติดต่อค้าขายกันด้วยสาเหตุสำคัญอันเนื่องมาจากพื้นฐานที่ว่าแต่ละประเทศมีทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต ตลอดจนความรู้ความชำนาญในการผลิตสินค้าและบริการไม่เท่ากัน ดังนั้น แต่ละประเทศจึงพยายามส่งสินค้าที่ตนผลิตได้ในต้นทุนที่ต่ำหรือมีปริมาณการผลิตเกินความต้องการภายในประเทศออกไปขายยังต่างประเทศ ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 11 อุปทานเพื่อการส่งออกสินค้า

ที่มา: นราทิพย์ ชูติวงศ์ (2542)

จากภาพที่ 11 รูป ก. ตลาดภายในประเทศ แสดงให้เห็นว่าดุลยภาพภายในประเทศอยู่ที่จุด E_t ณ ระดับราคา OP_t ปริมาณสินค้าที่ซื้อขายเท่ากับ OQ_t สำหรับรูป ค. ราคาในตลาดโลกอยู่ที่ OP_w ซึ่งมีผลให้ระดับราคาสินค้าในประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็น OP_x ส่งผลให้ความต้องการสินค้าภายในประเทศลดลงเป็น OA ในขณะที่ปริมาณการผลิตเพิ่มสูงขึ้นเป็น OB และจากการผลิตสินค้าที่มีปริมาณมากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศจึงทำให้เกิดอุปทานส่วนเกินเท่ากับ AB ส่งผลให้มีสินค้าที่สามารถส่งออกได้มากขึ้น โดยผู้ผลิตในประเทศจะมีรายได้ทั้งหมดเท่ากับพื้นที่ OP_xFB และมีรายได้เฉพาะที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นเท่ากับพื้นที่ $ACFB$

ภาพที่ 11 ยังแสดงถึงตลาดส่งออกโดยประเทศผู้ส่งออกเป็นประเทศผู้ส่งออกรายเล็กที่ไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาในตลาดโลก นั่นคือ มีฐานะเป็นผู้รับราคา (Price Taker) ดังนั้นราคาสินค้าในตลาดโลกจะมีความยืดหยุ่นสูงถึงค่าอนันต์ หรือเป็นเส้นขนานกับแกนนอน ทำให้ดุลยภาพอยู่ที่จุด E_w ตามรูป ข. ตลาดส่งออก การส่งออกสินค้าจะเป็นจำนวน OQ_x ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปริมาณสินค้าที่ขายในตลาดโลก OQ_w การที่สามารถส่งออกสินค้าจำนวน OQ_x (เท่ากับ $A-B$ ในรูป ก.) มูลค่าจากการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศจะเท่ากับพื้นที่ OP_xRQ_x และค่าต้นทุนของสินค้าที่ส่งออกเท่ากับพื้นที่ OS_xRQ_x ส่งผลให้เกิดกำไรส่วนเกินเท่ากับพื้นที่ S_xRP_x

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก (กฤตยา ตติรังสรรค์สุข, 2541)

1. นโยบายของรัฐ ถ้ารัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการส่งออก เช่น การลดภาษีส่งออก จะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น
2. ราคาสินค้าส่งออก หากราคาสินค้าของประเทศผู้ส่งออกสูงกว่าราคาสินค้าเดียวกันในต่างประเทศ จะทำให้ต่างประเทศซื้อสินค้าของประเทศนั้นลดลง และในทางกลับกันหากราคาสินค้าของประเทศผู้ส่งออกต่ำกว่าราคาสินค้าชนิดเดียวกันในต่างประเทศ จะทำให้ต่างประเทศซื้อสินค้าของประเทศนั้นเพิ่มขึ้น
3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้า กล่าวคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่า ส่งผลให้ราคาสินค้าภายในประเทศเปรียบเทียบกับราคาสินค้าชนิดเดียวกันจากต่างประเทศจะมีราคาถูกลง ดังนั้นต่างประเทศจึงซื้อสินค้าของประเทศนั้นมากขึ้น และในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนแข็งค่า ราคาสินค้าภายในประเทศเปรียบเทียบกับราคาสินค้าชนิดเดียวกันจากต่างประเทศจะมีราคาแพงขึ้น ต่างประเทศจึงซื้อสินค้าของประเทศนั้นลดลง
4. ความต้องการของตลาดต่างประเทศและคุณภาพสินค้า ถ้าตลาดต่างประเทศมีความต้องการซื้อสินค้าออกของประเทศผู้ส่งออกรมากขึ้น หรือคุณภาพของสินค้าดีขึ้น แม้สินค้าจะมีราคาแพง แต่ต่างประเทศก็จะทำการสั่งซื้อสินค้าของประเทศนั้นเพิ่มขึ้นได้
5. จำนวนประชากร เป็นตัวกำหนดความต้องการซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ถ้าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการซื้อสินค้าจากต่างประเทศก็จะเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร
6. รายได้ประชาชาติ ถ้าระบบเศรษฐกิจมีระดับรายได้ประชาชาติสูง ประชาชนส่วนใหญ่มีงานทำและมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น จึงมีอำนาจซื้อสูง ดังนั้นประชาชนจะมีแนวโน้มซื้อสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้ารายได้ประชาชาติลดลง การว่างงานเพิ่มขึ้น ประชาชนมีรายได้น้อย จึงมีแนวโน้มที่ประชาชนจะซื้อสินค้าจากต่างประเทศลดลง

ความยืดหยุ่นของอุปทาน (Elasticity of Supply)

โดยทั่วไปปริมาณของสินค้าแต่ละชนิดจะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยซึ่งเป็นตัวกำหนดปริมาณของสินค้าแตกต่างกัน ความยืดหยุ่นของอุปทาน (Elasticity of Supply) จึงหมายถึง เปอร์เซนต์การเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการเสนอขายสินค้าต่อเปอร์เซนต์การเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า การคำนวณค่าความยืดหยุ่นของอุปทานทำได้ดังนี้

ความยืดหยุ่นของอุปทานต่อราคา (E_s) = $\frac{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงปริมาณความต้องการเสนอขาย}}{\% \text{ การเปลี่ยนแปลงของราคา}}$

$$E_s = \frac{\Delta Q}{Q} \times \frac{P}{\Delta P}$$

กำหนดให้ E_s = ความยืดหยุ่นของปริมาณของสินค้าต่อราคา

Δ = การเปลี่ยนแปลง

P = ราคาของสินค้า

Q = ปริมาณของสินค้า

โดยส่วนใหญ่ สัมประสิทธิ์ของความยืดหยุ่นของอุปทานจะเป็นบวก ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องติดเครื่องหมายหน้าความยืดหยุ่นที่ อย่างไรก็ตาม อาจมีกรณีที่เส้นอุปทานมีความชันลดลง (ความชันเป็นลบ) ในกรณีนี้ก็ยังไม่ต้องคำนึงถึงเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์อีกเช่นเดียวกัน โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องสามารถกำหนดทิศทางของเส้นอุปทานได้เท่านั้นก็พอ มีข้อที่น่าสังเกตว่า การหาความยืดหยุ่นของอุปทานไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างสัมประสิทธิ์กับรายรับทั้งหมด โดยอาศัยข้อสมมติว่าเส้นอุปทานโดยทั่วไปมีความชันเป็นบวก ดังนั้นรายรับทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นเสมอเมื่อราคาเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงว่าค่าของสัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นจะเป็นเท่าใด และสามารถแบ่งลักษณะความยืดหยุ่นของเส้นอุปทานออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. เส้นอุปทานมีความยืดหยุ่นเท่ากับศูนย์ (Perfectly Inelastic) เส้นอุปทานจะตั้งฉากกับแกนอน แสดงถึงปริมาณขายไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อราคาเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะของสินค้าที่มีความยืดหยุ่นของอุปทานเท่ากับศูนย์ ได้แก่ สินค้าที่มีลักษณะเฉพาะไม่สามารถนำสินค้าอื่นมาทดแทนได้ เช่น ภาพเขียน วัตถุโบราณ เป็นต้น

2. เส้นอุปทานมีความยืดหยุ่นน้อย (Relatively Inelastic) เปรอ์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขายน้อยกว่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า กล่าวคือ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้า 1 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณขายสินค้าจะเปลี่ยนแปลงน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะของสินค้าที่มีความยืดหยุ่นน้อย เช่น สินค้าที่มีต้นทุนการผลิตสูง มีระยะเวลาในการผลิตนาน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันกับระดับราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไป หรือ อาจเป็นสินค้าที่ผลิตด้วยเทคโนโลยีการผลิตที่ล้ำสมัย เช่น สินค้าเกษตร เป็นต้น ลักษณะของกราฟจะลาดชันมากเกือบจะขนานกับแกนตั้ง หรือ ตัดกับแกนตั้งที่มีค่าน้อยกว่า 0

3. เส้นอุปทานมีความยืดหยุ่นเท่ากับหนึ่ง (Unitary elastic) เส้นอุปทานมีลักษณะเป็นเส้นตรงลากจากจุดเริ่มต้น (Origin) ทำมุม 45 องศากับแกนนอน แสดงถึงเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขายเท่ากับเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า

4. เส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก (Elastic) แสดงว่า เปรอ์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของราคาน้อยกว่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขาย ลักษณะของเส้นอุปทานจะมีลักษณะลาดเอียงมากเกือบจะขนานกับแกนนอน หรือตัดกับแกนตั้งหรือแกนราคาที่มีค่าเป็นบวกหรือราคามีค่ามากกว่าศูนย์ ลักษณะของสินค้าที่อุปทานมีความยืดหยุ่นมาก ได้แก่ สินค้าที่ใช้ต้นทุนในการผลิตต่ำ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีระยะเวลาในการผลิตสั้น เช่น สินค้าประเภทอุตสาหกรรม

5. เส้นอุปทานมีความยืดหยุ่นมากที่สุด (Perfectly elastic) เส้นอุปทานมีลักษณะเป็นเส้นตรงขนานกับแกนนอน กล่าวคือ ณ ระดับราคาหนึ่ง ผู้ขายจะนำสินค้าออกขายไม่จำกัดจำนวน และถ้าราคาสินค้าลดลงจากระดับราคาที่กำหนดในท้องตลาด จะไม่มีผู้ขายนำสินค้าออกวางจำหน่ายเลย

ในการศึกษานี้ สามารถเขียนแบบจำลองทางเศรษฐมิติ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนด เพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยที่มีต่อมาตรการกีดกันทางการค้า

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

แบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ปัจจัยและผลกระทบตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียที่มีต่อสินค้าส่งออกของประเทศไทย ได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด ซึ่งรายละเอียดแบบจำลองต่างๆ มีดังนี้

แบบจำลองอุปทานเพื่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย

$$Q_{ti} = f (P_{ti} / P_{tj} , Y_{ti} , Ex_{ti} , VT_{ti} , TE_{ti} , D_{ti})$$

กำหนดให้

- Q_{ti} = ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย (กก.)
 P_{ti} = ราคาส่งออกสินค้าแท้จริงของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย (บาท/กก.)
 P_{tj} = ราคานำเข้าสินค้าแท้จริงของประเทศออสเตรเลียจากประเทศคู่แข่ง (บาท/กก.)
 Y_{ti} = รายได้ประชาชาติต่อหัวแท้จริงของประเทศออสเตรเลีย (บาท/คน)
 Ex_{ti} = อัตราแลกเปลี่ยนแท้จริง
 VT_{ti} = มูลค่าภาษีแท้จริงตามข้อตกลง (บาท/กก.) จำนวนได้จาก

$$VT_{ti} = \text{มูลค่าการส่งออก} \times \text{อัตราภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี}$$

TE_{ti} = อัตราเทียบเท่าภาษีของมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (ร้อยละ) จำนวนได้จาก

$$TE_{ti} = 100 \times [P_{tj} - P_{ti}] / P_{ti}$$

โดย P_{tj} คือราคาสินค้าภายในประเทศของประเทศออสเตรเลียโดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มา ในที่นี้ได้้นำราคานำเข้าสินค้าของประเทศคู่แข่งมาใช้ เนื่องจากสินค้าสามารถทดแทนสินค้าจากประเทศไทยได้และเป็นราคาขายที่รวมต้นทุน โดยปลาทูน่ากระป๋อง มีประเทศคู่แข่งคือ ประเทศอินโดนีเซีย และสับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม น้ำสับปะรด มีประเทศคู่แข่งคือ ประเทศฟิลิปปินส์

P_t คือราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทยซึ่งถูกใช้มาตรการกีดกันทางการค้าจากประเทศออสเตรเลีย

D_t = ตัวแปรหุ่นแทนการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของภาษี โดย
 1 = ช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของภาษี คือ ช่วงปี พ.ศ.2548 – 2550
 0 = ช่วงที่ไม่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของภาษี คือ ช่วงปี พ.ศ.2519 - 2547

t = ปีที่ t โดย $t = 1, 2, 3, \dots, n$

i = แทนสินค้า โดย

- 1: ทุ่นกระป๋อง
- 2: สับปะรดกระป๋อง
- 3: สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม
- 4: น้ำสับปะรด

j = แทนประเทศคู่แข่ง โดย

- 1: ประเทศอินโดนีเซีย
- 2: ประเทศฟิลิปปินส์

ข้อสมมติฐานของความสัมพันธ์ ดังนี้

1. ราคาส่งออกเปรียบเทียบระหว่างสินค้าเกษตรของประเทศไทยกับราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งขึ้นไปยังประเทศออสเตรเลียคาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับราคาส่งออกเปรียบเทียบระหว่างสินค้าของประเทศไทยกับราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งขึ้นไปยังประเทศออสเตรเลีย กล่าวคือ ถ้าราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งเพิ่มขึ้น (แพงขึ้น) จะทำให้ประเทศที่นำเข้านำเข้าสินค้านำเข้าลดลง และนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่แข่งของประเทศไทยเพิ่มขึ้น และในทางตรงข้ามถ้าราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งลดลง (ถูกลง) จะทำให้ประเทศที่นำเข้านำเข้าสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้น และนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่แข่งของประเทศไทยลดลง หรือแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้โดย

$$\frac{\partial Q_{t_i}}{\partial (P_{t_i} / P_{t_j})} < 0$$

2. ระดับรายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศออสเตรเลีย คาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับรายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศออสเตรเลีย กล่าวคือ ถ้าระดับรายได้ประชาชาติต่อหัวสูงขึ้น แสดงว่าอำนาจในการซื้อสินค้ามีมาก จึงทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยสูงขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าระดับรายได้ประชาชาติต่อหัวลดลง อำนาจในการซื้อสินค้าก็จะลดลง ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลงเช่นกัน หรือแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้โดย

$$\frac{\partial Q_{t_i}}{\partial Y_{t_i}} > 0$$

3. อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลีย คาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยน กล่าวคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลียอ่อนค่า ราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทยเปรียบเทียบกับราคาสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศอื่นจะมีราคาถูก ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยสูงขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยกับประเทศออสเตรเลียแข็งค่า ราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทยเปรียบเทียบกับราคาสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศอื่นจะมีราคาสูงขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลงเช่นกัน หรือแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้โดย

$$\frac{\partial Q_{t_i}}{\partial Ex_{t_i}} < 0$$

4. มูลค่าการเก็บภาษี คาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าการเก็บภาษี กล่าวคือ เมื่อมูลค่าการเก็บภาษีลดลง ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้นทุนการส่งออกที่ลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้ามูลค่าการเก็บภาษีเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลง หรือแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้โดย

$$\frac{\partial Q_{ti}}{\partial V_{ti}} < 0$$

5. อัตราเทียบเท่าภาษี คือมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี คาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งที่ขายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ด้วย ซึ่งจูงใจให้ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มการผลิต จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยจึงลดลง หรือแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้โดย

$$\frac{\partial Q_{ti}}{\partial TE_{it}} < 0$$

6. ตัวแปรหุ่น แทนช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงของภาษี = 1 คาดว่าปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่ออยู่ในช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและภาษีมีการเปลี่ยนแปลง จะทำให้การส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลง

$$\frac{\partial Q_{ti}}{\partial \text{Dummy}_{it}} < 0$$

บทที่ 3

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย และ มาตรการทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกในรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษี

บทนี้เป็นการอธิบายถึงลักษณะของข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียและมาตรการทางการค้าที่มีผลกระทบต่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรดของประเทศไทย และคู่แข่งในตลาดออสเตรเลีย

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย

เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2545 นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยและนายกรัฐมนตรีของประเทศออสเตรเลีย ได้ประกาศให้เริ่มการเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Closer Economic Relations: CER) ต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็นข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ทั้งนี้ ข้อตกลงดังกล่าวได้ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในทุกด้าน คือ การเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 ตามข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีทางการค้าทั้งในด้านสินค้า การบริการ และการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวด และมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด สำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ ได้มีการวางแผนทางเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า อาทิ ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขันทางการค้า เป็นต้น

สำหรับสาระสำคัญโดยสรุปในการดำเนินมาตรการลดภาษีนำเข้าของประเทศไทยสามารถแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีออกได้เป็น 2 กลุ่มรายละเอียดเพิ่มเติมในตารางผนวกที่ 1-2 คือ 1) กลุ่มสินค้าปกติ ได้แก่ สินค้าที่จะลดอัตราภาษีลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ทันทีเมื่อข้อตกลงมีผลบังคับใช้ ประกอบด้วยรายการสินค้าประมาณร้อยละ 49 ของสินค้าที่มีการค้าทั้งหมด เช่น ัญพืช โกโก้ สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือพิมพ์ และยานยนต์สำหรับส่งของ เป็นต้น และสินค้าที่จะทยอยลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละศูนย์ในปี พ.ศ. 2553 ประกอบด้วยรายการสินค้าประมาณร้อยละ 44 ของ

สินค้าที่มีการค้าทั้งหมด เช่น ผัก ผลไม้ พลาสติก กระดาษ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก เครื่องจักร และ อุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น และ 2) กลุ่มสินค้าอ่อนไหวซึ่งใช้เวลานานกว่าในการลดภาษีลงเหลือร้อยละ ศูนย์ ได้แก่ สินค้าที่จะลดอัตราภาษีลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ภายใน 10 ปี เช่น นมข้น น้ำผึ้ง ส้ม องุ่น มันฝรั่งปรุงแต่ง ไวน์ สิ่งทอ และสิ่งพิมพ์ เป็นต้น และสินค้าที่จะลดอัตราภาษีลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ภายใน 15 ปี เช่น เนื้อวัว หางนม เนย เนยแข็ง เครื่องในสัตว์ มันฝรั่ง น้ำตาล ชา กาแฟ และข้าวโพด เป็นต้น สุดท้ายสินค้าที่จะลดอัตราภาษีลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ภายในเวลา 20 ปี เช่น นมและครีม เป็นต้น

สำหรับมาตรการลดภาษีนำเข้าของประเทศออสเตรเลียสามารถแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษี ออกได้เป็น 2 กลุ่ม เช่นเดียวกัน รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตารางผนวกที่ 1 และ 3 คือ 1) กลุ่มสินค้า ปกติ ซึ่งจะมีการลดอัตราภาษีให้เหลือร้อยละศูนย์ทันทีเมื่อข้อตกลงมีผลบังคับใช้ ประกอบด้วย รายการสินค้าประมาณร้อยละ 83 ของสินค้าที่มีการค้าทั้งหมด (โดยครึ่งหนึ่งมีภาษีเป็นร้อยละศูนย์ อยู่แล้ว) เช่น เนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากนม ผัก ผลไม้ รถยนต์ และเชื้อเพลิง เป็นต้น และ 2) กลุ่ม สินค้าอ่อนไหว ได้แก่ กลุ่มสินค้าที่จะลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละศูนย์ภายใน 5 ปี เช่น ปลาทูน่า กระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม น้ำสับปะรด เป็นต้น และกลุ่มสินค้าที่ จะลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละศูนย์ภายใน 10 ปี เช่น เสื้อผ้า เป็นต้น

โดยสินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียจะต้องผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ตกลงกันไว้ ได้แก่ 1) กฎว่าด้วยแหล่งผลิต สินค้า (Wholly Obtain: WO) หมายถึง สินค้านั้นจะต้องมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศคู่ เจริญทั้งหมด 2) กฎว่าด้วยขั้นตอนการผลิตและการแปรรูปสินค้า (Substantial Transformation: ST) หมายถึง สินค้านั้นต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือแปรสภาพอย่างเพียงพอ โดยพิจารณาจากการ เปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร (Change in Tariff Classification: CTC) ซึ่งตามข้อตกลงเขตการค้า เสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยจะต้องที่มีการแปรสภาพอย่าง เพียงพอในระดับพิกัดตั้งแต่ 2 หลัก ถึง 6 หลักขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ของสินค้าในแต่ละรายการ และ 3) กฎว่าด้วยต้นทุนการผลิตในภูมิภาคต่อราคาสินค้าส่งออก (Regional Value Content: RVC) ซึ่ง ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีกำหนดให้สินค้าที่จะได้รับสิทธิพิเศษต้องมีต้นทุนการผลิตในภูมิภาคต่อ ราคาสินค้าส่งออก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 หรือ 45 ขึ้นอยู่กับการเจรจาในสินค้าแต่ละประเภท (กรมเจรจา การค้าระหว่างประเทศ, 2548)

นอกจากนี้ ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measure) ที่สำคัญประกอบด้วย มาตรการด้านสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure: AD) และมาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards: SSG) ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ศึกษาต่อไป

ปลาพ่นน้ำกระป๋อง

ก่อนมีการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย สินค้าปลาพ่นน้ำกระป๋องนำเข้าได้อย่างเสรี ไม่มีการจำกัดปริมาณ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภคในประเทศออสเตรเลีย สำหรับมาตรการที่ปลาพ่นน้ำกระป๋องเผชิญก่อนหน้าข้อตกลง คือมาตรการภาษี ที่เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 5 สำหรับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี พบว่ามีเพียงมาตรการด้านสุขอนามัยเท่านั้น โดยประเทศออสเตรเลียจะนำเข้าสินค้าที่ต้องมีใบรับรองคุณภาพและมาตรฐานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อบังคับการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารจากต่างประเทศมาจำหน่ายในประเทศออสเตรเลียที่มีชื่อว่า Australian Food Standards Code ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมาย Imported Food Control Act 1992 เช่นเดียวกันกับภายหลังข้อตกลงยังคงต้องปฏิบัติตามเดิมอยู่ รายละเอียดดังนี้

มาตรการด้านสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)

ประเทศออสเตรเลียได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ใช้มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดในการกีดกันการนำเข้าเนื่องจากประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรรายใหญ่ โดยเหตุผลที่ประเทศออสเตรเลียนำมาใช้เพื่อเป็นข้ออ้างในการดำเนินมาตรการอย่างเข้มงวดคือ ประเทศออสเตรเลียมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะ การแพร่ระบาดของเชื้อโรคจะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การที่ประเทศต่างๆ จะส่งสินค้าเกษตรไปยังประเทศออสเตรเลียจะต้องผ่านการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของการนำเข้า (Import risk analysis : IRA) ซึ่งมีสินค้าเกษตรของประเทศไทยหลายชนิดที่ไม่ผ่านการประเมินนี้ เช่น ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง และผลไม้ต่างๆ ถึงแม้ในขณะนี้ประเทศออสเตรเลียจะอนุญาตให้นำเข้าทุเรียนพันธุ์หมอนทองได้แล้ว แต่จะต้องถูกสุ่มตรวจว่าปลอดเชื้อโรคถึงร้อยละ 45 นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่สามารถส่งสุกรไปจำหน่ายในประเทศออสเตรเลียได้ เพราะประเทศไทยยังไม่ผ่านการรับรองว่าปลอดภัยจากโรคปาก

เปื่อยเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease : FMD) โดยประเทศออสเตรเลียมีกฎระเบียบในการนำเข้าสินค้าประเภทอาหารทั่วไป ดังแสดงในภาคผนวก (กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2546)

มาตรการด้านสุขอนามัยที่ปลายทางระบียงของประเทศไทยได้รับ คือ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของการส่งออกสินค้าประเภทอาหารไปยังประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ กฎระเบียบทั่วไปในการนำเข้าอาหารที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ สำหรับกฎระเบียบในการนำเข้าปลายทางระบียงของประเทศออสเตรเลียนั้นไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าหากไม่ได้รับการขบแบ่งที่มีส่วนผสมของไข่ หรือนม/เนยเกินร้อยละ10 แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก Australian Quarantine and Inspection Service (AQIS) ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบอาหารนำเข้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าอาหารด้านความปลอดภัย โดยทุกๆ การส่งมอบสินค้า ซึ่งสินค้าต้องอยู่ในรูปอาหารพร้อมปรุง/บริโภค ปลาที่แปรรูปและบรรจุกระป๋องอย่างปลายทางระบียงนั้นออสเตรเลียได้กำหนดให้มีสาร Histamine ตกค้างได้ไม่เกิน 100 ppm นอกจากนี้ สินค้าควรจะอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการตรวจสอบ เพราะ AQIS มักตรวจปล่อยสินค้าที่มีเอกสารกำกับโดยชัดเจน ยกเว้นปลาสดเกลือและทำให้แห้งหรือรมควันซึ่งจะต้องตรวจตัวสินค้าด้วย (สำนักงานส่งเสริมการค้า ฒ นครชิดนีย้, 2548)

มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards: SSG)

จากการศึกษาพบว่า ปลายทางระบียง เป็นสินค้าที่ไม่ได้ระบียงผลกระทบจากมาตรการปกป้องพิเศษ ดังแสดงในตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าทั้งก่อนและหลังมีมาตรการปกป้องพิเศษ ปริมาณการส่งออกได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี นอกจากนั้นยังพบว่ามูลค่าการเรียกเก็บภาษีช่วงก่อนการใช้มาตรการนี้ (ปีพ.ศ. 2545-2547) สูงกว่ามูลค่าการเรียกเก็บภาษีในช่วงหลังการใช้มาตรการนี้(ปี พ.ศ. 2548-2550) แม้แต่ราคาสินค้าก็ยังไม่ได้รับผลกระทบ ดังจะเห็นได้จากราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นโดยตลอดเช่นกัน และเมื่อพิจารณาผลกระทบจากการการกีดกันทางการค้า (อัตราเทียบเท่าภาษี) พบว่ามาตรการกีดกันไม่มีผลกระทบต่อราคา และปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่กลับส่งผลดีต่อการส่งออก ทั้งนี้เป็นเพราะการลดอัตราภาษีปลายทางระบียง กอปรกับเป็นสินค้าที่สามารถรับประทานได้ทุกเพศ ทุกวัย อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก ทำให้เชื่อถือว่าสินค้านี้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน เนื่องจากชาวออสเตรเลียให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์และยี่ห้อของสินค้ามากกว่าราคา

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกของปลาทูน่ากระป๋องตามตารางที่ 5-7 พบว่า ทั้งก่อนและหลังข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ ปริมาณการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศออสเตรเลียก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บภาษีนำเข้าในอัตราใดก็ตาม โดยประเทศไทยคือคู่ค้าอันดับหนึ่ง ซึ่งคู่แข่งรายสำคัญคือประเทศอินโดนีเซีย โดยในปี พ.ศ. 2549 ประเทศออสเตรียนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยทั้งหมด 32,592 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 4,205.98 ล้านบาท และนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศอินโดนีเซียทั้งหมด 306 ตัน คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 21.95 ล้านบาท ขณะที่ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศออสเตรียนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยทั้งหมด 33,378 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 3,749.03 ล้านบาท และนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศอินโดนีเซียทั้งหมด 296 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 18.06 ล้านบาท โดยอัตราการขยายตัวของการนำเข้าจากประเทศไทยและประเทศอินโดนีเซียในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับร้อยละ 12.19 และ 21.54 ตามลำดับ สำหรับส่วนแบ่งตลาดประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด คือร้อยละ 94.89 ขณะที่ประเทศอินโดนีเซียมีส่วนแบ่งเพียงร้อยละ 0.50 ดังนั้นขณะนี้ปลาทูน่ากระป๋องยังคงเป็นสินค้าที่ไม่ประสบปัญหาใดๆ ในการส่งออก

ตารางที่ 5 ผลจากการที่ปลาทูน่ากระป๋องถูกมาตรการปกป้องพิเศษ

ผลิตภัณฑ์	รายการ	ก่อน			หลัง		
		มาตรการปกป้องพิเศษ			มาตรการปกป้องพิเศษ		
	ปี พ.ศ.	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ปลาทูน่า	ปริมาณ (ตัน)	22,786	28,626	26,868	29,114	32,592	33,378
กระป๋อง	(ปริมาณที่กำหนด)				(21,367)	(22,435)	(23,557)
	ราคา (บาท/กก.)	89.84	99.94	106.7	118.97	115.04	126.07
	มูลค่าภาษี (บาท/กก.)*	49.97	50.14	50.72	39.06	37.71	40.74
	อัตราเหี้ยมเท่าภาษีของมาตรการ กีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (ร้อยละ)*	-17.85	-29.95	-17.41	-38.41	-48.69	-41.14

หมายเหตุ: ดอกจัน (*) หมายถึงข้อมูลที่ได้จากการคำนวณ

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2544-2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

พ.ศ.	2544		2545		2546		2547		2548		2549		2550	
ประเทศ	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. ไทย	19,231	1,851.68	22,786	2,047.13	26,626	2,661.10	26,868	2,732.50	29,114	3,463.80	32,592	3,749.03	33,378	4,205.98
2. อินโดนีเซีย	9	0.46	128	10.51	123	8.64	53	4.44	251	17.91	306	18.06	296	21.95
3. อิตาลี	56	5.29	61	6.07	64	11.07	139	20.42	64	13.66	66	13.17	75	16.84
4. ฟิลิปปินส์	25	1.15	85	3.74	35	1.89	119	7.4	183	12.45	54	4.32	187	27.52
5. เวียดนาม	28	1.15	373	23.59	683	49.68	130	10.66	124	11.54	107	8.99	281	24.26
6. อื่นๆ	218	11.56	377	20.79	515	35.64	626	48.54	338	20.34	1,148	205.02	1,177	136.01
ทั้งหมด	19,567	1,871.29	23,810	2,111.83	28,046	2,768.02	27,935	2,823.96	30,074	3,539.70	34,273	3,998.59	35,394	4,432.56

หมายเหตุ: ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2544 – 2547 เกือบภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เกือบภาษี 2.5% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเกือบภาษี 5%

ที่มา: World Trade Atlas (2550)

ตารางที่ 7 อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2544-2550

ประเทศ / พ.ศ.	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)							ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)						
	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
1. ไทย	17.14	10.56	29.99	2.68	26.76	8.23	12.19	98.95	96.94	96.14	96.76	97.86	93.76	94.89
2. อินโดนีเซีย	-3,113.04	2,184.78	-17.79	-48.61	303.38	0.84	21.54	0.02	0.50	0.31	0.16	0.51	0.45	0.50
3. อิตาลี	-71.64	14.74	82.37	84.46	-33.10	-3.59	27.87	0.28	0.29	0.40	0.72	0.39	0.33	0.38
4. ฟิลิปปินส์	-21.74	225.22	-49.47	291.53	68.24	-65.30	537.04	0.06	0.18	0.07	0.26	0.35	0.11	0.62
5. เวียดนาม	100	1,951.30	110.60	-78.54	8.26	-22.10	169.86	0.06	1.12	1.79	0.38	0.33	0.22	0.55
6. อื่นๆ	-30.88	79.84	71.43	36.20	-58.10	907.96	-33.66	0.62	0.98	1.29	1.72	0.57	5.13	3.07
ทั้งหมด	15.84	12.85	31.07	2.02	25.35	12.96	10.85	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ: ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2544 – 2547 เกือบภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เกือบภาษี 2.5% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเกือบภาษี 5%

ที่มา: จากการคำนวณตารางที่ 6

ผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

ผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ได้แก่ สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด ซึ่งก่อนมีการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย สินค้าผลิตภัณฑ์จากสับปะรดนำเข้าได้อย่างเสรี ไม่มีการจำกัดปริมาณ ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภคในประเทศออสเตรเลีย สำหรับมาตรการที่ปลายทางน่าเกรงขามก่อนหน้าข้อตกลง คือมาตรการภาษีที่เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 5

สำหรับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี พบว่ามี 2 มาตรการที่ประเทศไทยถูกบังคับใช้ก่อนการมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี มาตรการแรก คือ มาตรการด้านสุขอนามัย เป็นมาตรการที่ประเทศออสเตรเลียจะกำหนดให้การนำเข้าสินค้าที่ต้องมีใบรับรองคุณภาพและมาตรฐานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อบังคับการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารจากต่างประเทศมาจำหน่ายในประเทศออสเตรเลียเช่นเดียวกันกับปลายทางน่าเกรงขามภายหลังข้อตกลง ยังคงต้องปฏิบัติตามเดิมอยู่

มาตรการที่สอง คือ ส่วนมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น พบว่าสินค้าที่ถูกใช้มาตรการนี้ก่อนการมีข้อตกลงได้แก่ สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด โดยเริ่มได้สวน เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2544 ตามคำร้องเรียนของบริษัทโกลเด้น เซอร์เคิล (Golden Circle) ที่พบว่าราคาส่งออกสินค้าดังกล่าวของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียต่ำกว่าราคาปกติเมื่อปี พ.ศ. 2543 ส่งผลให้น้ำสับปะรดเข้มข้น เกรดเอ เกรดบี และเกรดอื่นๆ รวมทั้งสับปะรดกระป๋องขนาดบรรจุน้อยกว่าและมากกว่า 1 ลิตรและกำหนดให้ถูกเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2544 เป็นต้นมา

มาตรการด้านสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)

การนำเข้าผลิตภัณฑ์สับปะรดของประเทศไทยก่อนข้างแจ้งขังเข้มงวดในการตรวจสอบคุณภาพสินค้าและโภชนาการเป็นอย่างมาก ต้องมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบของการนำเข้าสินค้าอาหารโดยเคร่งครัด ทั้งนี้หากสินค้าบรรจุอยู่ในกระป๋อง/บรรจุภัณฑ์ที่เรียบร้อยพร้อมจำหน่ายก็อาจไม่ถูกตรวจสอบมากนัก ณ จุดตรวจสินค้าขาเข้า แต่ในกรณีที่สินค้าไม่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่พร้อมจะจำหน่าย สินค้าอาจจะต้องถูกตรวจอย่างเข้มงวด และหากพบว่าเป็นสินค้าที่ไม่อนุญาตให้นำเข้า

ผู้นำเข้าต้องเลือกที่จะ Re-Exported หรือทำลายในทันที ในเรื่องของการบรรจุกระป๋องจะต้องผ่านกรรมวิธีผ่านความร้อนและปิดให้เรียบร้อย ซึ่งการบรรจุกระป๋องในที่นี้หมายถึงรวมทั้งกระป๋องขวด/เหยือกที่ทำด้วยแก้ว กระจกพลาสติก (ที่ต้อง seal ปากขวดด้วยความร้อน) ด้วย (สำนักมาตรการทางการค้า, 2549)

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure: AD)

ในส่วนของการตอบโต้การทุ่มตลาด ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดที่ถูกใช้มาตรการนี้คือ สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด ซึ่งออสเตรเลียเป็นประเทศที่ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดมากเป็นอันดับ 5 ของโลก โดยสินค้าที่ถูกดำเนินการได้ส่วนมากที่สุด คือ พลาสติก ยาง และผลิตภัณฑ์มีถึงร้อยละ 29.3 รองลงมาคือผลิตภัณฑ์โลหะ และสินค้าเคมีภัณฑ์ ที่ร้อยละ 17.3 และร้อยละ 14.7 ตามลำดับ โดยประเทศที่ถูกใช้มาตรการนี้มากที่สุด คือ สหภาพยุโรปที่ร้อยละ 17.3 รองลงมาคือประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทยที่ร้อยละ 13.3 และร้อยละ 12.0 ตามลำดับ สำหรับสินค้าที่ประเทศไทยถูกได้ส่วนในประเทศออสเตรเลียโดยส่วนใหญ่ คือ สินค้าประเภทพีวีซี (Polyvinyl Chloride) กระจกใส ท่อเหล็ก (Galvanize steel pipe) ชิ้นส่วนของทำด้วยเหล็ก น้ำสับปะรดเข้มข้นและสับปะรดกระป๋อง เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ โพลีเอทิลีนความหนาแน่นต่ำ และ Hollow Structural Sections ดังตารางที่ 8

จากตารางที่ 8 พบว่ามาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดเข้มข้น เป็นไปในลักษณะของการเรียกเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาเพื่อการพาณิชย์ซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าปกติของผลิตภัณฑ์นั้น โดยถือว่าการทุ่มตลาดเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายภายในประเทศที่เป็นคู่ค้า ทั้งนี้ พบว่าประเทศไทยเริ่มถูกได้เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2544 โดยหน่วยศุลกากรออสเตรเลีย (ACS) ได้ออกประกาศได้ส่วนการทุ่มตลาดสินค้าสับปะรดกระป๋อง (ขนาดบรรจุน้อยกว่า 1 ลิตรและมากกว่า 1 ลิตร) และน้ำสับปะรดเข้มข้นของประเทศไทย ตามคำร้องเรียนของบริษัทโกลเด้น เซอร์เคิล (Golden Circle) ที่พบว่าราคาส่งออกสินค้าดังกล่าวของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียต่ำกว่าราคาปกติเมื่อปี พ.ศ. 2543 ส่งผลให้น้ำสับปะรดเข้มข้น เกรดเอ เกรดบี และเกรดอื่นๆ รวมทั้งสับปะรดกระป๋องขนาดบรรจุน้อยกว่าและมากกว่า 1 ลิตร ที่นำเข้าจากประเทศไทย เริ่มถูกเรียกเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2544 และได้ยกเลิกมาตรการดังกล่าวไปเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 ต่อมาเมื่อปลายปี พ.ศ. 2549 กรมศุลกากรของประเทศไทยได้พิจารณาให้ต่ออายุมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในสินค้า

ลัษณะประการหนึ่งของประเทศไทยออกไปอีก 5 ปี เนื่องจากมีผู้ผลิตรายสำคัญของประเทศออสเตรเลียได้ยื่นคำร้องขอให้ต่ออายุมาตรการ โดยในคราวนี้มีประเทศผู้ส่งออกรายอื่นๆ ที่ถูกดำเนินมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดเช่นเดียวกับประเทศไทย 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ มีสินค้า 2 รายการที่ไม่มีการยื่นคำร้องขอให้ต่ออายุมาตรการออกไป ได้แก่ น้ำลัษณะ และชั้นวางของทำด้วยเหล็ก จากการสอบถามกับเจ้าหน้าที่ของสำนักตอบโต้การทุ่มตลาดกรมการค้าต่างประเทศ พบว่า ปัจจุบันประเทศออสเตรเลียจะใช้วิธีการการแจ้งให้ผู้ประกอบการเฉพาะรายทราบถึงการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดโดยไม่มีการประกาศอย่างเป็นทางการแต่อย่างใด และประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์และตราสินค้ามากกว่าราคา หากประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับจนมีประวัติที่น่าเชื่อถือจากการตรวจสอบของประเทศออสเตรเลีย ประเทศไทยจะไม่ประสบปัญหาทางด้านนี้ แต่ถึงอย่างไรการกำหนดราคาส่งออกต้องมีความสมเหตุผล เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

ตารางที่ 8 สินค้าของประเทศไทยที่ถูกใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจากประเทศออสเตรเลีย

สินค้า	อัตราภาษีตอบโต้การทุ่มตลาด
1. พีวีซี (Polyvinyl Chloride) (ได้สวน 5 กพ. 35) - Sunset Review ครั้งที่ 1 (19 กพ.40) - Sunset Review ครั้งที่ 2 (22 กพ.45) - Interim Review (11 เมย. 48)	เป็นความลับเชิงเฉพาะราย (16 ตค. 35)
2. ท่อเหล็กชุบสังกะสี (Galvanize Steel Pipe) (ได้สวน 27 เม.ย 42)	3-33 (17 กพ. 43)
3. น้ำสับประดเข้มข้นและสับประดกระป๋อง (ได้สวน 29 มค. 44) Sunset Review (22 กพ. 49) - สับประดกระป๋อง (ต่ออายุ 5 ปี)	เป็นความลับเชิงเฉพาะราย น้ำสับประดเข้มข้น (28 สค.44) สับประดกระป๋อง (4 ตค.44) เป็นความลับเชิงเฉพาะราย
4. ชั้นวางของทำด้วยเหล็กชนิดถอดประกอบ (Steel Shelving Kits) (ได้สวน 19 เม.ย.44) - ยุติการใช้มาตรการ (ปี 2549)	47.80 (26 ก.ย. 44)
5. เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ (Certain Hot Rolled Structural Steel Sections) (ได้สวน 30 พย. 44)	3.50 (5 ก.ค. 45)
6. โพลีเอทิลีนความหนาแน่นต่ำ (Linear low density polyethylene) (ได้สวน 11 ตค. 45)	เป็นความลับเชิงเฉพาะราย (3 ธ.ค.46)
7. Hollow Structural Sections (ได้สวน 8 มิย. 49)	อยู่ระหว่างการได้สวน

หมายเหตุ: อัตราภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดต่ำกว่า 2% ไม่ถูกเรียกเก็บอากร ถือเป็น de minimis
ที่มา: กรมการเจรจาการค้าต่างประเทศ (2550)

มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards: SSG)

มาตรการปกป้องพิเศษใช้กับผลิตภัณฑ์จากสับปะรดที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สับปะรดกระป๋อง

มาตรการปกป้องพิเศษส่งผลกระทบต่อสับปะรดกระป๋องน้อยมาก ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 9 พบว่า ปริมาณการส่งออกยังคงเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี และมูลค่าการเก็บภาษีของประเทศออสเตรเลียก็ยังคงใกล้เคียงกันทุกปีทั้งก่อนและหลังการเปิดเสรีทางการค้า ในส่วนของระดับราคาสินค้าพบว่า ในช่วงก่อนการมีใช้มาตรการการปกป้องพิเศษนั้นมีราคาประมาณ 21 บาทต่อกิโลกรัม ต่อมาในช่วงหลังมาตรการมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548 ราคาสินค้าได้ปรับตัวสูงขึ้นมาก แต่ถึงอย่างไร ราคาสับปะรดกระป๋องได้มีการปรับลดลงที่ประมาณ 23 บาทต่อกิโลกรัมในช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 ทั้งนี้ เนื่องจากในปี พ.ศ. 2548 เป็นช่วงที่มีการพิจารณาว่าจะมีการระงับการบังคับใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดของสับปะรดกระป๋องหรือไม่ จึงส่งให้เกิดการทุ่มตลาดขึ้นได้ และเมื่อพิจารณาค่าอัตราเทียบเท่าภาษี มีค่าติดลบ ซึ่งแสดงว่าผลกระทบของภาษีนี้น้อยมาก แม้ในปี พ.ศ. 2549 มีค่าร้อยละ 6.71 ซึ่งเทียบกับภาษี(ร้อยละ 5) ระดับการกีดกันทางการค้าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการส่งออกของสับปะรดกระป๋อง ตามตารางที่ 10-11 พบว่า ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน และเวียดนาม โดยประเทศไทยเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่ง รองลงมาคือประเทศฟิลิปปินส์ โดยในปี พ.ศ. 2549 ประเทศออสเตรียนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยทั้งหมด 7,256 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 170.06 ล้านบาท และนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศฟิลิปปินส์ทั้งหมด 3,012 ตัน คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 68.51 ล้านบาท ขณะที่ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศออสเตรียนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศไทยทั้งหมด 8,676 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 207.88 ล้านบาท และนำเข้าสับปะรดกระป๋องจากประเทศฟิลิปปินส์ทั้งหมด 4,177 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 93.09 ล้านบาท โดยอัตราการขยายตัวของการนำเข้าจากประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับร้อยละ 21.89 และ 35.88 ตามลำดับ สำหรับส่วนแบ่งตลาดประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด คือร้อยละ 55.66 ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์มีส่วนแบ่งร้อยละ 25 ดังนั้น ประเทศไทยจึงยังคงเป็นผู้นำตลาดในผลิตภัณฑ์สับปะรดกระป๋องต่อไป แต่ถึงอย่างไรสิ่งที่จะต้องพึงระมัดระวังคือการกำหนดราคาส่งออก อย่าตัดราคาสินค้ากันเอง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากมาตรการตอบโต้

การคุ้มครอง และต้องรักษาระดับของมาตรฐานด้านความปลอดภัยของอาหารให้ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ต่างๆ ที่ประเทศออสเตรเลียกำหนดโดยสม่ำเสมอด้วย

ตารางที่ 9 ผลจากการที่สับปะรดกระป๋องถูกมาตรการปกป้องพิเศษ

ผลิตภัณฑ์	รายการ	ก่อน			หลัง		
		มาตรการปกป้องพิเศษ			มาตรการปกป้องพิเศษ		
	ปี พ.ศ.	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สับปะรด	ปริมาณ (ตัน)	3,481	3,994	3,975	7,472	7,256	8,676
กระป๋อง	(ปริมาณที่กำหนด)				(6,083)	(6,387)	(6,707)
	ราคา (บาท/กก.)	22.92	24.63	35.57	40.73	23.48	23.89
	มูลค่าภาษี (บาท/กก.)*	10.69	10.57	10.73	10.09	9.02	11.73
	อัตราเทียบเท่าภาษีของ	-28.82	-60.97	-47.40	-77.45	6.71	-14.04
	มาตรการกีดกันทางการค้าที่						
	ไม่ใช่ภาษี (ร้อยละ)*						

หมายเหตุ: ดอกจัน (*) หมายถึงข้อมูลที่ได้จากการคำนวณ

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับประดกระป๋องของประเทศออสเตรเลียปี พ.ศ. 2543-2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2543		2544		2545		2546		2547		2548		2549		2550	
ประเทศ	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. ไทย	7,061	134.26	6,838	131.83	3,481	79.77	3,994	98.36	3,975	141.41	7,472	304.33	7,256	170.06	8,676	207.28
2.ฟิลิปปินส์	19	46.56	47	48.74	2,655	40.41	4,942	40.77	3,463	39.07	5,864	30	3,012	68.51	4,177	93.09
3.อินโดนีเซีย	1,784	18.39	1,090	9.89	1,806	21.49	1,043	151.2	1,467	23.98	2,931	78.11	1,888	43.43	1007	23.05
4. จีน	6	0.21	165	1.61	1,106	12.85	2,566	37.26	2,317	35.52	2,068	4.29	1,235	28.27	708	17.55
5. เวียดนาม	0	0	0	0	58	0.7	255	3.51	333	5.33	291	10	113	2.59	732	16.67
6. อื่นๆ	21	0.23	285	2.99	99	1.17	181	2.43	79	1.18	526	6.13	1,530	398.82	642	14.79
ทั้งหมด	8,891	199.65	8,425	195.06	9,205	156.39	12,981	333.53	11,634	246.49	19,152	432.86	15,034	711.68	15,942	372.43

หมายเหตุ: ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

ที่มา: World Trade Atlas (2550)

ตารางที่ 11 อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าสับประรดกระป๋องของประเทศออสเตรเลียปี พ.ศ. 2543-2550

ประเทศ / พ.ศ.	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)								ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)							
	ก่อน AD		หลัง AD						ก่อน AD		หลัง AD					
	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
1. ไทย	-27.78	-1.81	-39.49	23.30	43.77	115.21	-44.12	21.89	67.25	67.58	51.01	29.49	57.37	70.31	23.90	55.66
2. ฟิลิปปินส์	-56.03	4.68	-17.09	0.89	-4.17	-23.21	128.37	35.88	23.32	24.99	25.84	12.22	15.85	6.93	9.63	25.00
3. อินโดนีเซีย	-48.73	-46.22	117.29	603.58	-84.14	225.73	-44.40	-46.93	9.21	5.07	13.74	45.33	9.73	18.05	6.10	6.19
4. จีน	-89.23	666.67	698.14	189.96	-4.67	-87.92	558.97	-37.92	0.11	0.83	8.22	11.17	14.41	0.99	3.97	4.71
5. เวียดนาม	*	*	*	401.43	51.85	87.62	-74.10	543.63	0.00	0.00	0.45	1.05	2.16	2.31	0.36	4.48
6. อื่นๆ	-93.27	1,200.00	-60.87	107.69	-51.44	419.49	6,406.04	-96.29	0.12	1.53	0.75	0.73	0.48	1.42	56.04	3.97
ทั้งหมด	-40.06	-2.30	-19.82	113.27	-26.10	75.61	64.41	-47.67	100	100	100	100	100	100	100	100

หมายเหตุ: * หาค่าไม่ได้

ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

AD คือ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

ที่มา: จากการคำนวณตารางที่ 10

สับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลม

จากตารางที่ 12 พบว่า สับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลมได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าอย่างมาก และมาตรการปกป้องพิเศษก็ไม่ส่งผลกระทบต่อสับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลม โดยปริมาณการส่งออกช่วงก่อนการเปิดเสรีทางการค้าหรือก่อนการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (ปี พ.ศ.2545-2547) มีปริมาณลดลงตลอดทุกปี แต่มูลค่าการเก็บกลับภาษีเพิ่มขึ้น จนมาในช่วงหลังการเปิดเสรีทางการค้าหรือหลังการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (ปี พ.ศ.2548-2550) ปริมาณการส่งออกก็เพิ่มขึ้น แม้ในปี พ.ศ.2549 ปริมาณการส่งออกจะลดลง แต่เมื่อเข้าสู่ปีพ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกก็กลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งจนมีปริมาณการส่งออกที่สูงกว่าในช่วงก่อนการเปิดเสรีทางการค้า และด้วยปริมาณการส่งออกรวมที่ไม่เกินกว่าปริมาณที่ได้ตกลงกันไว้ตามมาตรการปกป้องพิเศษ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรสำหรับผลิตภัณฑ์สับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลมแก่ประเทศออสเตรเลียเลยนับตั้งแต่มีการเปิดเสรีทางการค้าเป็นต้นมา ส่วนระดับราคาของสินค้านั้น พบว่ามีทิศทางที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดในช่วงปีพ.ศ. 2545-2548 แม้ในปี พ.ศ. 2549 ระดับราคาจะปรับตัวลดลง แต่เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ. 2550 ระดับราคาก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นได้อีกครั้ง และเมื่อพิจารณาค่าอัตราเทียบเท่าภาษีผลกระทบมีน้อยมากเช่นเดียวกับสับปะรดกระป๋อง แม้ในปีพ.ศ. 2549 มีค่าร้อยละ 98.06 แสดงว่าระดับการกีดกันทางการค้ามีมาก ซึ่งเป็นผลมาจากสินค้าไม่ได้คุณภาพตามที่ประเทศออสเตรเลียกำหนดไว้ ทำให้กระทบทั้งราคาสินค้า และปริมาณการส่งออกที่น้อยลง แต่เมื่อมาในปี พ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกเพิ่มมากขึ้นระดับการกีดกันลดลงเป็น -38.16

เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการส่งออกสับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลม ตามตารางที่ 13-14 พบว่า ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ นิวซีแลนด์และจีน โดยในช่วงก่อนปีพ.ศ. 2549 ประเทศไทยถือเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของประเทศออสเตรเลียมาโดยตลอด แต่ด้วยผลของข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ทำให้นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ประเทศนิวซีแลนด์ก็ก้าวขึ้นมาเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งแทนประเทศไทยด้วยส่วนแบ่งการตลาดที่สูงถึงกว่าร้อยละ 50 ของการนำเข้าสับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลมทั้งหมดในประเทศออสเตรเลีย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนของผลจากการเปิดเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียก็จะพบว่า ในช่วงก่อนที่ข้อตกลงจะมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2543-2547) การนำเข้าสับปะรดไม้บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยจากประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงมาโดยลำดับ แต่เมื่อข้อตกลงมีผลบังคับใช้แล้วก็ส่งผลให้อัตราการขยายตัวมีแนวโน้มที่ดีขึ้นถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีคู่แข่งรายใหม่อย่างประเทศนิวซีแลนด์เกิดขึ้นก็ตาม แต่ในภาพรวมก็ถือได้ว่า

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทย แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการต้องให้ความสนใจในเรื่องของความสะอาด และมาตรฐานของสินค้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีคู่แข่งอย่างประเทศนิวซีแลนด์มีศักยภาพในการผลิตที่สูงกว่าประเทศไทยค่อนข้างมาก

ตารางที่ 12 ผลจากการที่สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมถูกมาตรการปกป้องพิเศษ

ผลิตภัณฑ์	รายการ	ก่อน			หลัง		
		มาตรการปกป้องพิเศษ			มาตรการปกป้องพิเศษ		
	ปี พ.ศ.	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สับปะรด	ปริมาณ (ตัน)	1,180	592	348	355	292	1,578
ไม่บรรจุ	(ปริมาณที่กำหนด)				(2,137)	(2,244)	(2,356)
ภาชนะ อัดลม	ราคา (บาท/กก.)	23.51	37.98	40.34	51.66	34.56	41.19
	มูลค่าภาษี (บาท/กก.)*	11.76	18.99	20.17	0	0	0
	อัตราเทียบเท่าภาษีของ	-2.87	-16.36	-25.64	-49.90	98.06	-38.16
	มาตรการกีดกันทางการค้าที่ ไม่ใช่ภาษี (ร้อยละ)*						

หมายเหตุ: ดอกจัน (*) หมายถึงข้อมูลที่ได้จากการคำนวณ

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ตารางที่ 13 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศออสเตรเลียปี พ.ศ. 2543-2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2543		2544		2545		2546		2547		2548		2549		2550	
ประเทศ	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. ไทย	296	10.76	1,068	22.91	1,180	27.74	592	22.47	348	14.05	355	18.34	292	17.7	1,578	34.50
2. ฟิลิปปินส์	5.63	0.23	0.3	0.07	2.19	0.05	8.5	0.27	5	0.15	9.66	0.25	0.5	0.06	142	1.92
3. นิวซีแลนด์	3	86.14	0	0	40	0.47	0	0	0	0	1	0.06	9,359	737.25	7,675	693.92
4. จีน	0	0	0	0	0	0	107	1.62	56	0.59	0	0	245	9.81	3.63	0.5
5. อื่นๆ	2	123.4	5	0.07	0	0	0	0	0	0	0	0	8,193	414.57	9,146	482.18
ทั้งหมด	307	220.5	1,073	23.05	1,222	28.26	708	24.36	409	14.79	366	18.65	18,090	1,179.39	18,545	1,213.02

หมายเหตุ: ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

ที่มา: World Trade Atlas (2550)

ตารางที่ 14 อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศออสเตรเลียปี พ.ศ. 2543-2550

ประเทศ / พ.ศ.	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)						ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)									
	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
1. ไทย	-9.53	112.92	21.08	-19.00	-37.47	30.53	-3.49	94.92	4.88	99.39	98.16	92.24	95.00	98.34	1.50	2.84
			-													
2. ฟิลิปปินส์	-4.17	-69.57	28.57	440.00	-44.44	66.67	-76.00	3,100.00	0.10	0.30	0.18	1.11	1.01	1.34	0.01	0.16
3. นิวซีแลนด์	*	*	*	*	*	*	1,228,650.00	-5.88	39.06	0.00	1.66	0.00	0.00	0.32	62.51	57.21
4. จีน	*	*	*	*	-63.58	*	*	-94.90	0.00	0.00	0.00	6.65	3.99	0.00	0.83	0.04
5. อื่นๆ	55,981.82	-99.94	*	*	*	*	*	16.31	55.95	0.30	0.00	0.00	0.00	0.00	35.15	39.75
ทั้งหมด	61,722	-89.55	22.60	-13.80	-39.29	26.10	6,223.81	2.85	100	100	100	100	100	100	100	100

หมายเหตุ: * หาค่าไม่ได้

ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

ที่มา: จากการคำนวณตารางที่ 13

น้ำสับปะรด

จากตารางที่ 15 พบว่า การเปิดเสรีทางการค้าและมาตรการปกป้องพิเศษไม่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกน้ำสับปะรดไปยังประเทศออสเตรเลียมากนัก ดังจะเห็นได้จากภายหลังที่ข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2548 ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดของไทยก็ยังคงมีแนวโน้มลดลงต่อไป จนถึงปี พ.ศ. 2550 ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดจึงกลับเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับช่วงก่อนที่ จะมีการนำมาตราการตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีมาใช้ และผลกระทบจากการกีดกันทางการค้า (อัตราเทียบเท่าภาษี) มีผลต่อราคาสินค้าส่งออกน้อย แต่มีผลต่อปริมาณการส่งออกมาก

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกของน้ำสับปะรด ตามตารางที่ 16-17 ก็พบว่า ประเทศออสเตรเลียมีการนำเข้าน้ำสับปะรดจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ แอฟริกาใต้ และเนปาล โดยประเทศฟิลิปปินส์เป็นคู่ค้าอันดับหนึ่ง รองลงมาคือประเทศไทย โดยในปีพ.ศ.2549 ประเทศออสเตรียนำเข้าน้ำสับปะรดจากประเทศไทยทั้งหมด 1,276 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 46 ล้านบาท และนำเข้าน้ำสับปะรดจากประเทศฟิลิปปินส์ทั้งหมด 3,301 ตัน คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 156 ล้านบาท ขณะที่ในปีพ.ศ. 2550 ประเทศออสเตรียนำเข้าน้ำสับปะรดจากประเทศไทยทั้งหมด 3,069 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 115 ล้านบาท และนำเข้าน้ำสับปะรดจากประเทศฟิลิปปินส์ทั้งหมด 2,939 ตัน คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าที่ 116 ล้านบาท โดยอัตราการขยายตัวของการนำเข้าจากประเทศไทยและประเทศฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับร้อยละ 150 และ -25.64 ตามลำดับ สำหรับส่วนแบ่งตลาดประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดที่ร้อยละ 45.82 ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 46.22 ทั้งนี้จากข้อมูลของผลิตภัณฑ์น้ำสับปะรดที่กล่าวมามีประเด็นที่น่าสนใจคือ การส่งออกน้ำสับปะรดในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2546-2549 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยถูกใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจากประเทศออสเตรเลียอยู่ ส่งผลทำให้การส่งออกน้ำสับปะรดของไทยหดตัวลงอย่างมาก แม้ว่าในช่วงเวลานี้จะมีการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีแล้วก็ตาม แต่เมื่อมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดถูกยกเลิกในปี พ.ศ. 2550 การส่งออกน้ำสับปะรดก็กลับมาขยายตัวได้ดีอีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 15 ผลจากการที่น้ำสับประรดถูกมาตรการปกป้องพิเศษ

ผลิตภัณฑ์	รายการ	ก่อน			หลัง		
		มาตรการปกป้องพิเศษ			มาตรการปกป้องพิเศษ		
	ปี พ.ศ.	2545	2546	2547	2548	2549	2550
สับประรด	ปริมาณ (ตัน)	3,200	3,573	1,337	731	1,227	3,069
ไม่บรรจุ	(ปริมาณที่กำหนด)				(2,080)	(2,184)	(2,293)
ภาชนะ อัดลม	ราคา (บาท/กก.)	46.42	49.4	48.79	46.08	37.61	37.66
	มูลค่าภาษี (บาท/กก.)*	23.21	24.7	24.39	0	0	18.44
	อัตราเทียบเท่าภาษีของ	-4.01	0.01	-17.90	-6.88	-63.62	-8.25
	มาตรการกีดกันทางการค้าที่						
	ไม่ใช่ภาษี (ร้อยละ)*						

หมายเหตุ: ดอกจัน (*) หมายถึงข้อมูลที่ได้จากการคำนวณ

ที่มา: กรมศุลกากร (2551)

ตารางที่ 16 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำดิบประดของประเทออสเตรเลียปี พ.ศ. 2543-2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2543		2544		2545		2546		2547		2548		2549		2550	
ประเทศ	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. ฟิลิปปินส์	150	3.26	0	0	872	40	1,868	102	2,924	171	4,377	255	3,301	156	2,939	116
2. ไทย	1,753	33	2,263	69	3,199	149	3,573	177	1,337	65	731	34	1,276	46	3,069	115
3. แอฟริกาใต้	0	0	0	0	0	0	116	2.5	53	1.6	107	2.8	109	3	124	3
4. เนปาล	0	0	0	0	0	0	25	0.42	23	0.4	32	1.2	0	0	0	0
5. อื่นๆ	0	0	0	0	835	38.23	433	25.18	671	38.6	205	6.44	438	15	491	17
ทั้งหมด	1,903	36.26	2,263	69.00	4,906	227.23	6,015	307.10	5,008	276.60	5,452	299.44	5,124	220.00	6,623	251.00

หมายเหตุ: ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

ที่มา: World Trade Atlas (2550)

ตารางที่ 17 อัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศออสเตรเลียปี พ.ศ. 2542-2550

ประเทศ / พ.ศ.	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)								ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)									
	ก่อน AD				หลัง AD				ยกเลิก AD	ก่อน AD				หลัง AD				ยกเลิก AD
	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550		
1. ฟิลิปปินส์	*	*	*	155.00	67.65	49.12	-38.82	-25.64	8.99	0.00	17.60	33.21	61.82	85.16	70.91	46.22		
2. ไทย	109.09	109.09	115.94	18.79	-63.28	-47.69	35.29	150.00	91.01	100.00	65.57	57.64	23.50	11.35	20.91	45.82		
3. แอฟริกาใต้	*	*	*	*	-36.00	75.00	7.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.81	0.58	0.94	1.36	1.20		
4. เนปาล	*	*	*	*	-4.76	200.00	-100.00	*	0.00	0.00	0.00	0.14	0.14	0.40	0.00	0.00		
5. อื่น	*	*	*	-34.14	53.30	-83.32	132.92	13.33	0.00	0.00	16.82	8.20	13.96	2.15	6.82	6.77		
ทั้งหมด	90.29	90.29	229.32	35.15	-9.93	8.26	-26.53	14.09	100	100	100	100	100	100	100	100		

หมายเหตุ: * หาค่าไม่ได้

ก่อนมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2543 – 2547 เก็บภาษี 5%

หลังมีมาตรการปกป้องพิเศษอยู่ในช่วงปี 2548 – 2550 เก็บภาษี 0% และหากเกินปริมาณที่กำหนดเก็บภาษี 5%

AD คือ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

ที่มา: จากการคำนวณตารางที่ 16

ตารางที่ 18 สรุปผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษีต่อสินค้าทั้ง 4 ชนิด

สินค้า	มาตรการภาษี	มาตรการสุขอนามัย	มาตรการการตอบโต้การทุ่มตลาด	มาตรการปกป้องพิเศษ
ปลาทูน่า กระป๋อง	ลดภาษีเหลือร้อยละ 2.5 ในปี พ.ศ.2548 และทยอยลดภาษี เหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2552	- ต้องปฏิบัติตามกฎและ ระเบียบในการนำเข้าสินค้า และอาหารทั่วไปโดย เคร่งครัด - กำหนดให้มีสาร Histamine ตกค้างไม่เกิน 100 ppm. - สินค้าควรอยู่ในบรรจุภัณฑ์ ที่ง่ายต่อการตรวจสอบ	ไม่ได้รับผลกระทบ	- กำหนดปริมาณนำเข้า หาก ไม่เกินปริมาณที่กำหนดใน แต่ละปีจะเก็บภาษีในอัตรา ร้อยละ 2.5 หากเกินกว่า ปริมาณที่กำหนดจะเก็บภาษี ในอัตราร้อยละ 5 โดย มาตรการจะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2552 ซึ่งจะไม่เรียกเก็บภาษี การนำเข้าอีก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สินค้า	มาตรการภาษี	มาตรการสุขอนามัย	มาตรการการตอบโต้การทุ่มตลาด	มาตรการปกป้องพิเศษ
สับปะรด กระป๋อง	ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2548	- ต้องปฏิบัติตามกฎและระเบียบในการนำเข้าสินค้าและอาหารทั่วไปโดยเคร่งครัด - สินค้าควรบรรจุอยู่ในกระป๋อง/บรรจุภัณฑ์ให้เรียบร้อยพร้อมจำหน่าย - การบรรจุสินค้าในกระป๋องหรือบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ต้องผ่านกรรมวิธีผ่านความร้อนและปิดให้เรียบร้อย	- เป็นความลับแจ้งเฉพาะราย - ถูกไต่สวนวันที่ 29 ม.ค. 2544 - เริ่มเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดวันที่ 1 ต.ค. 2544 - สิ้นสุดมาตรการเมื่อวันที่ 22 ก.พ. 2549 - เริ่มเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดอีกครั้งเมื่อปลายปี 2549 (ต่ออายุอีก 5 ปี)	- กำหนดปริมาณนำเข้า หากไม่เกินปริมาณที่กำหนดในแต่ละปีจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0 หากเกินกว่าปริมาณที่กำหนดจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 5 โดยมาตรการจะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2552 ซึ่งจะไม่เรียกเก็บภาษีการนำเข้าอีก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สินค้า	มาตรการภาษี	มาตรการสุขอนามัย	มาตรการการตอบโต้การทุ่มตลาด	มาตรการปกป้องพิเศษ
สับปะรดไม้ บรรจุภาชนะ อัดลม	ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2548	- ต้องปฏิบัติตามกฎและระเบียบในการนำเข้าสินค้าและอาหารทั่วไปโดยเคร่งครัด - สินค้าควรบรรจุอยู่ในกระป๋อง/บรรจุภัณฑ์ให้เรียบร้อยพร้อมจำหน่าย - การบรรจุสินค้าในกระป๋องหรือบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ต้องผ่านกรรมวิธีผ่านความร้อนและปิดให้เรียบร้อย	ไม่ได้รับผลกระทบ	- กำหนดปริมาณนำเข้า หากไม่เกินปริมาณที่กำหนดในแต่ละปีจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0 หากเกินกว่าปริมาณที่กำหนดจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 5 โดยมาตรการจะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2552 ซึ่งจะไม่เรียกเก็บภาษีการนำเข้าอีก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สินค้า	มาตรการภาษี	มาตรการสุขอนามัย	มาตรการการตอบโต้การทุ่มตลาด	มาตรการปกป้องพิเศษ
น้ำสับปะรด	ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2548	- ต้องปฏิบัติตามกฎและระเบียบในการนำเข้าสินค้าและอาหารทั่วไปโดย - สินค้าควรบรรจุอยู่ในกระป๋อง/บรรจุภัณฑ์ให้เรียบร้อยพร้อมจำหน่าย - การบรรจุสินค้าในกระป๋องหรือบรรจุภัณฑ์อื่นๆ ต้องผ่านกรรมวิธีผ่านความร้อนและปิดให้เรียบร้อย	- เป็นความลับแจ้งเฉพาะราย - ถูกไต่สวนวันที่ 29 ม.ค. 2544 - เริ่มเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดวันที่ 1 ต.ค. 2544 - สิ้นสุดมาตรการเมื่อวันที่ 22 ก.พ. 2549	- กำหนดปริมาณนำเข้า หากไม่เกินปริมาณที่กำหนดในแต่ละปีจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0 หากเกินกว่าปริมาณที่กำหนดจะเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 5 โดยมาตรการจะสิ้นสุดในปีพ.ศ. 2552 ซึ่งจะไม่เรียกเก็บภาษีการนำเข้าอีก

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2551)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

อุปทานเพื่อการส่งออกของประเทศไทย

จากการศึกษา พบว่า ภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ประเทศไทยส่งออกปลาทูน่ากระป๋องไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มมากขึ้น โดยปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ข้อตกลง (ปี พ.ศ. 2548-2550) เท่ากับ 31,695 ตัน ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ข้อตกลง (ปี พ.ศ. 2545-2547) มีปริมาณการส่งออกเฉลี่ยเพียง 26,093 ตัน ในส่วนของราคาขายต่อกิโลกรัมของทูน่ากระป๋องก็พบว่าหลังการบังคับใช้ข้อตกลงก็มีราคาเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ ปลาทูน่ากระป๋องมีราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 120 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้มีราคาส่งออกเฉลี่ยเพียง 99 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับมูลค่าภาษีนั้นพบว่าภายหลังจากข้อตกลงมีผลบังคับก็ส่งผลดีต่อมูลค่าภาษีที่ผู้ส่งออกต้องจ่ายไปเช่นกัน โดยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ มูลค่าภาษีเฉลี่ยของปลาทูน่ากระป๋องอยู่ที่ 39 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้มูลค่าภาษีเฉลี่ยของปลาทูน่ากระป๋องสูงถึง 50 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกก็พบว่า ในช่วงปีแรกที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2548) มูลค่าส่งออกมีการขยายตัวได้ดีที่ระดับร้อยละ 26.76 และยังคงขยายตัวได้ดีอย่างต่อเนื่องแม้จะอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าปีก่อนก็ตาม โดยประเทศไทยถือได้ว่าเป็นเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของประเทศออสเตรเลียสำหรับสินค้าปลาทูน่ากระป๋อง โดยมีส่วนแบ่งตลาดมากกว่าร้อยละ 90 มาโดยตลอด

สำหรับผลิตภัณฑ์สับประรดกระป๋อง ภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีมีผลบังคับใช้ประเทศไทยส่งออกสับประรดกระป๋องไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้สูงถึง 7,801 ตัน ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้มีปริมาณการส่งออกเฉลี่ยเพียง 3,817 ตัน ในส่วนของราคาขายต่อกิโลกรัมพบว่า ทั้งในช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้ข้อตกลงราคาขายเฉลี่ยของสับประรดกระป๋องไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ปลาทูน่ากระป๋องมีราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 29 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้มีราคาส่งออกเฉลี่ยที่ 28 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับมูลค่าภาษีนั้นก็พบว่าทั้งช่วงก่อนและหลังการบังคับใช้ข้อตกลงมูลค่าภาษีเฉลี่ยของสับประรดกระป๋องก็ไม่แตกต่างกันมากเช่นกัน โดยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ มูลค่าภาษีเฉลี่ยของสับประรดกระป๋องอยู่ที่

10 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้มูลค่าภาษีเฉลี่ยของสับปะรดกระป๋องอยู่ที่ 11 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกก็พบว่า ในช่วงปีแรกที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2548) มูลค่าส่งออกมีการขยายตัวสูงถึงกว่าเท่าตัวที่ระดับร้อยละ 115.21 แม้ในปีถัดไปจะหดตัวลงถึงร้อยละ 44.12 แต่เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ. 2550 มูลค่าการส่งออกก็กลับมาขยายตัวได้อีกครั้งที่ระดับร้อยละ 21.89 โดยประเทศไทยถือได้ว่าเป็นเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของประเทศออสเตรเลียสำหรับสินค้าปาล์มน้ำมันกระป๋อง โดยมีส่วนแบ่งตลาดเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550 ที่ร้อยละ 52.82 รองลงมาคือประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินโดนีเซียซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดเฉลี่ยที่ร้อยละ 17.97 และ 14.18 ตามลำดับ

สำหรับผลิตภัณฑ์สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมนั้นพบว่า หลังการบังคับใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีประเทศไทยส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมไปยังประเทศออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นไม่มากนัก โดยปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้อยู่ที่ 742 ตัน เพิ่มขึ้นจากช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ที่ 707 ตัน เพียงเล็กน้อย ในส่วนของราคาขายต่อกิโลกรัมกลับมีผลที่ต่างกัน โดยหลังการบังคับใช้ข้อตกลงราคาได้ปรับตัวสูงขึ้น จากราคาส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ที่ 34 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 42 บาทต่อกิโลกรัม ในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ สำหรับมูลค่าภาษีนับพบว่า ผลของการบังคับใช้ข้อตกลงมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยอย่างแท้จริงในด้านของมูลค่าภาษี โดยในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ มูลค่าภาษีเฉลี่ยของสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมอยู่ที่ 17 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในช่วง 3 ปีหลังการบังคับใช้ผู้ประกอบการไม่ต้องจ่ายภาษีศุลกากรแก่ประเทศออสเตรเลียเลยตลอด 3 ปี และเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกก็พบว่า ในช่วงปีแรกที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ (ปี พ.ศ. 2548) มูลค่าส่งออกมีการขยายตัวถึงร้อยละ 30.53 ทั้งๆ ที่ในช่วงก่อนการบังคับใช้ข้อตกลงมีแนวโน้มหดตัวมาอย่างต่อเนื่อง และแม้ในปีถัดไปมูลค่าการส่งออกจะหดตัวลงอีกที่ร้อยละ 3.49 แต่เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ. 2550 มูลค่าการส่งออกก็กลับมาขยายตัวได้อีกครั้งที่ระดับร้อยละ 94.92 สำหรับส่วนแบ่งทางการตลาดนั้น แต่เดิมประเทศไทยถือได้ว่าเป็นเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของประเทศออสเตรเลียสำหรับสินค้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม โดยมีส่วนแบ่งตลาดเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2548 สูงถึงกว่าร้อยละ 90 แต่ในช่วงเวลาเพียง 2 ปีหลังข้อตกลงมีผลบังคับใช้ (ช่วงปี พ.ศ. 2549-2550) ประเทศนิวซีแลนด์ได้กลายมาเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งแทนประเทศไทยด้วยส่วนแบ่งตลาดเฉลี่ยที่ร้อยละ 59.86 รองลงมาคือประเทศไทยที่ร้อยละ 2.17

สำหรับน้ำสับปะรดนั้นพบว่า สิทธิพิเศษตามข้อตกลงเขตเสรีการค้าไม่ส่งผลดีต่อปริมาณการส่งออกมากนัก โดยในช่วง 3 ปีหลังข้อตกลงมีผลบังคับใช้ปริมาณการส่งออกเฉลี่ยกลับต่ำกว่าในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ (ปริมาณส่งออกเฉลี่ย 3 ปีก่อนการบังคับใช้ เท่ากับ 2,703 ตัน, ปริมาณ

ส่งออกเฉลี่ย 3 ปีหลังการบังคับใช้ เท่ากับ 1,676 ตัน) สำหรับราคาส่งออกเฉลี่ยก็เข้าไปในทิศทางเดียวกับปริมาณการส่งออก กล่าวคือ ในช่วง 3 ปีหลังข้อตกลงมีผลบังคับใช้ราคาส่งออกเฉลี่ยกลับต่ำกว่าในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ (ราคาส่งออกเฉลี่ย 3 ปีก่อนการบังคับใช้เท่ากับ 48 บาทต่อกิโลกรัม, ราคาส่งออกเฉลี่ย 3 ปีหลังการบังคับใช้เท่ากับ 40 บาทต่อกิโลกรัม) มูลค่าภาษีน่าจะเป็นปัจจัยเดียวที่ได้รับผลในเชิงบวกจากข้อตกลงเขตการค้าเสรี โดยในช่วง 3 ปีหลังข้อตกลงมีผลบังคับใช้มูลค่าภาษีเฉลี่ยลดลงกว่าในช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้อย่างมาก (มูลค่าภาษีเฉลี่ย 3 ปีก่อนการบังคับใช้เท่ากับ 24 บาทต่อกิโลกรัม, มูลค่าภาษีเฉลี่ย 3 ปีหลังการบังคับใช้เท่ากับ 6 บาทต่อกิโลกรัม) และเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกก็พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นช่วงก่อนข้อตกลงบังคับใช้ และช่วงปี พ.ศ. 2548 ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นการบังคับใช้ข้อตกลงนั้น มูลค่าส่งออกมีแนวโน้มหดตัวติดต่อกันอย่างต่อเนื่องทั้งที่มีการขยายตัวมาตลอด โดยมีอัตราการหดตัวที่ร้อยละ 63.82 และ 47.69 ตามลำดับ หลังจากนั้นจึงกลับมาขยายตัวได้อีกครั้งในระดับร้อยละ 35.19 และ 150.00 ในปี พ.ศ. 2549 และ 2550 ตามลำดับ สำหรับส่วนแบ่งทางการตลาดนั้น พบว่า ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดที่ใกล้เคียงกับประเทศฟิลิปปินส์ที่ประมาณร้อยละ 45 ทั้งสองประเทศ

การวิเคราะห์อุปทานเพื่อการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศไทยได้แก่ ปลาทูน่ากระป๋อง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด ด้วยการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least-Squares Method) และการวิเคราะห์ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารอบกลุ่มระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2519-2550

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของปลาทูน่ากระป๋อง

การวิเคราะห์ทางสถิติอุปทานเพื่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย ผลการวิเคราะห์หลังแก้ไขปัญหา Heteroskedasticity และ Autocorrelation ได้สมการที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$\text{Ln}Q_{it} = -12.70 - 1.54 \text{Ln}(P_{it}/P_{it1}) + 2.59 \text{Ln}(Y_t) - 1.68 \text{Ln}(EX_t) - 0.07 \text{Ln}TE_2 - 1.23 \text{DUMMY}$$

(-2.08) (-2.81)*** (5.86)*** (-6.97)*** (-1.66)* (-2.02)**

$$R^2 = 0.81$$

$$\text{adjusted } R^2 = 0.78$$

$$F = 22.42***$$

$$D.W. = 2.03$$

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-value ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาสามารถอธิบายสมการปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องร้อยละ 81 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และค่าเดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson)เท่ากับ 2.03 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น เมื่อราคาส่งออกของประเทศไทยเปรียบเทียบกับราคาส่งออกของเทศอินโดนีเซียลดลง แสดงให้เห็นว่าราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้าปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทยต่อประเทศอินโดนีเซียถูกลง ทำให้ประเทศออสเตรเลียนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 และค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเปรียบเทียบต่อปริมาณการส่งออกเท่ากับ -1.54 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อราคาส่งออกเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับประเทศอินโดนีเซียในปลาทูน่ากระป๋องลดลงร้อยละ 1 ประเทศออสเตรเลียจะนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยมาก

ผลของการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการซื้อสินค้าของคนออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ทำให้คนออสเตรเลียนำเข้ามากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปลาพ่นำกระป๋องของประเทศไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ในตลาดออสเตรเลีย และค่าความยืดหยุ่นของรายได้ประชาชาติต่อหัวเท่ากับ 2.59 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อรายได้ประชาชาติต่อหัวของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ผู้บริโภคจะมีอำนาจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น และเนื่องจากปลาพ่นำกระป๋องเป็นสินค้าปกติ ผู้บริโภคจะมีความต้องการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าปลาพ่นำกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.59

อีกทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการส่งออกปลาพ่นำกระป๋องเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งการอ่อนค่าของค่าเงินบาท หรือเงินบาทอ่อนค่า เช่นเดิมอยู่ที่ 20 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 25 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งจะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น โดยผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียจะมองว่า 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย สามารถใช้ซื้อสินค้าได้มากขึ้น หรือสินค้าประเทศไทยมีราคาถูกลง จึงสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงมากขึ้น และค่าความยืดหยุ่นของอัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ -1.68 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่าร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกปลาพ่นำกระป๋องไปยังประเทศออสเตรเลียที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.68

สำหรับอัตราเทียบเท่าภาษี คือมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมีผลกระทบเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90 กล่าวคือเมื่อมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งที่ขายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจูงใจให้ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มการผลิต จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยจึงลดลง และค่าความยืดหยุ่นของอัตราเทียบเท่าภาษีเท่ากับ -0.07 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราเทียบเท่าภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกปลาพ่นำกระป๋องไปยังประเทศออสเตรเลียที่ลดลงร้อยละ 0.07

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษีของประเทศออสเตรเลีย (พ.ศ.2548-2550) ทำให้ปริมาณการส่งออกปลาพ่นำกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของสับปะรดกระป๋อง

การวิเคราะห์ทางสถิติอุปทานเพื่อการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย ผลการวิเคราะห์ได้สมการที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$\text{Ln}Q_{12} = -6.65 - 0.94 \text{Ln}(P_{12}/P_{212}) + 2.64 \text{Ln}(Y_t) - 3.48 \text{Ln}(EX_t) - 0.58 \text{Ln}TE_2 - 0.56 \text{DUMMY}$$

(-1.26) (-3.69)*** (7.06)*** (-13.34)*** (-5.61)*** (-2.05) **

$$R^2 = 0.94$$

$$\text{adjusted } R^2 = 0.93$$

$$F = 79.66***$$

$$D.W. = 2.13$$

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-value ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาสามารถอธิบายสมการปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องร้อยละ 94 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และค่าเดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson) เท่ากับ 2.13 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น เมื่อราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งลดลง (ถูกลง) แสดงให้เห็นว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยเพิ่มขึ้น และนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่นของประเทศไทยลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 และค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเปรียบเทียบเท่ากับ -0.94 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อราคาส่งออกเปรียบเทียบของประเทศไทยกับประเทศฟิลิปปินส์ในสับปะรดกระป๋องลดลงร้อยละ 1 ประเทศออสเตรเลียจะนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกสับปะรดกระป๋องไปยังประเทศออสเตรเลียที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.94

ผลของการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการซื้อสินค้าของคนออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ทำให้คนออสเตรเลียนำเข้ามากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ในตลาดออสเตรเลีย

และค่าความยืดหยุ่นของรายได้ประชาชาติต่อหัวเท่ากับ 2.64 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อรายได้ประชาชาติต่อหัวของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ผู้บริโภคจะมีอำนาจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น และเนื่องจากสัปดาห์ละปอองเป็นสินค้าปกติ ผู้บริโภคจะมีความต้องการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าสัปดาห์ละปอองของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.64

อีกทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการส่งออกสัปดาห์ละปอองเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งการอ่อนค่าของค่าเงินบาท หรือเงินบาทอ่อนค่า เช่นเดิมอยู่ที่ 20 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 25 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งจะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น โดยผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียจะมองว่า 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย สามารถใช้ซื้อสินค้าได้มากขึ้น หรือสินค้าประเทศไทยมีราคาถูกลง จึงสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงมากขึ้น และค่าความยืดหยุ่นของอัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ -3.48 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่าร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกสัปดาห์ละปอองไปยังประเทศออสเตรเลียที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.48

สำหรับอัตราเทียบเท่าภาณี คือมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมีผลกระทบเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 กล่าวคือเมื่อมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งที่ขายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจูงใจให้ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มการผลิต จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยจึงลดลง และค่าความยืดหยุ่นของอัตราเทียบเท่าภาณีเท่ากับ -0.58 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราเทียบเท่าภาณีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกสัปดาห์ละปอองไปยังประเทศออสเตรเลียที่ลดลงร้อยละ 0.58

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่ออยู่ในช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษีของประเทศออสเตรเลีย(พ.ศ.2548-2550) ทำให้ปริมาณการส่งออกสัปดาห์ละปอองของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม

การวิเคราะห์ทางสถิติอุปทานเพื่อการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย ผลการวิเคราะห์หลังแก้ไขปัญหา Heteroskedasticity และ Autocorrelation ได้สมการที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$\text{Ln}Q_{13} = -56.44 - 0.95 \text{Ln}(P_{13}/P_{213}) + 8.59 \text{Ln}(Y_t) - 13.46 \text{Ln}(EX_t) - 1.37 \text{Ln}TE_3 - 1.49 \text{DUMMY}$$

(-3.95) (-2.80)** (7.48)*** (-3.73)*** (-3.52)*** (-1.93) **

$$R^2 = 0.86$$

$$\text{adjusted } R^2 = 0.79$$

$$F = 12.05***$$

$$D.W. = 2.06$$

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-value ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาสามารถอธิบายสมการปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมร้อยละ 86 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และค่าเดอร์บิน-วัตสัน(Durbin-Watson)เท่ากับ 2.06 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น เมื่อถ้าราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งลดลง (ถูกลง) แสดงให้เห็นว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยเพิ่มขึ้น และนำเข้าสินค้าจากประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นคู่แข่งอันดับหนึ่งของประเทศไทยลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 และค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเปรียบเทียบเท่ากับ -0.95 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อราคาส่งออกเปรียบเทียบของประเทศไทยกับประเทศฟิลิปปินส์ในสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมลดลงร้อยละ 1 ประเทศออสเตรเลียจะนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น

ผลของการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการซื้อสินค้าของคนออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ทำให้คนออสเตรเลียนำเข้ามากขึ้น

ปริมาณการส่งออกจึงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ในตลาดออสเตรเลีย และค่าความยืดหยุ่นของรายได้ประชาชาติต่อหัวเท่ากับ 8.59 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อรายได้ประชาชาติต่อหัวของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ผู้บริโภคจะมีอำนาจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น และเนื่องจากสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมเป็นสินค้าปกติ ผู้บริโภคจะมีความต้องการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.59

อีกทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งการอ่อนค่าของค่าเงินบาทหรือเงินบาทอ่อนค่า เช่นเดิมอยู่ที่ 20 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 25 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งจะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น โดยผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียจะมองว่า 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย สามารถใช้ซื้อสินค้าได้มากขึ้น หรือสินค้าประเทศไทยมีราคาถูกลง จึงสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงมากขึ้น และค่าความยืดหยุ่นของอัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ -13.46 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่าร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมไปยังประเทศออสเตรเลียที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.46

สำหรับอัตราเทียบเท่าภาษี คือมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมีผลกระทบเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 กล่าวคือเมื่อมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งที่ขายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มการผลิต จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยจึงลดลง และค่าความยืดหยุ่นของอัตราเทียบเท่าภาษีเท่ากับ -1.37 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราเทียบเท่าภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมไปยังประเทศออสเตรเลียที่ลดลงร้อยละ 1.37

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่ออยู่ในช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษีของประเทศออสเตรเลีย(พ.ศ.2548-2550) ทำให้ปริมาณการส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลมของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของน้ำสับปะรด

การวิเคราะห์ทางสถิติอุปทานเพื่อการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย ผลการวิเคราะห์ได้สมการที่เหมาะสมที่สุด คือ

$$\text{Ln}Q_{i4} = -0.03 - 0.96 \text{Ln}(P_{i4}/P_{2i4}) + 2.58 \text{Ln}(Y_t) - 6.06 \text{Ln}(EX_t) - 0.25 \text{Ln}TE_4 - 0.80 \text{DUMMY}$$

(-0.01) (-4.78)*** (6.55)*** (-10.64)*** (-2.30)** (-2.61)**

$$R^2 = 0.94$$

$$\text{adjusted } R^2 = 0.92$$

$$F = 46.86***$$

$$D.W. = 1.98$$

ตัวเลขในวงเล็บคือค่าสถิติ t-value ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาสามารถอธิบายสมการปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดย่อยละ 94 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และค่าเคอร์บิน-วัตสัน(Durbin-Watson)เท่ากับ 1.98 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น เมื่อถ้าราคาเปรียบเทียบระหว่างราคาส่งออกของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งลดลง (ถูกลง) แสดงให้เห็นว่าประเทศออสเตรเลียนำเข้าน้ำสับปะรดของประเทศไทยเพิ่มขึ้น และนำเข้าสินค้าจากประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นคู่แข่งของประเทศไทยลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 และค่าความยืดหยุ่นของราคาส่งออกเปรียบเทียบเท่ากับ -0.96 สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อราคาส่งออกเปรียบเทียบของประเทศไทยกับประเทศฟิลิปปินส์ในน้ำสับปะรดลดลงร้อยละ 1 ประเทศออสเตรเลียจะนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น

ผลของการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า รายได้ประชาชาติต่อหัวของประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อำนาจการซื้อสินค้าของคนออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ทำให้คนออสเตรเลียนำเข้ามากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าน้ำสับปะรดของประเทศไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ในตลาดออสเตรเลีย และค่าความยืดหยุ่นของรายได้ประชาชาติต่อหัวเท่ากับ 2.58 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อรายได้ประชาชาติ

ต่อหัวของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ผู้บริโภคจะมีอำนาจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น และเนื่องจากน้ำสับปะรดเป็นสินค้าปกติ ผู้บริโภคจะมีความต้องการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.58

อีกทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 ซึ่งการอ่อนค่าของค่าเงินบาท หรือเงินบาทอ่อนค่า เช่นเดิมอยู่ที่ 20 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ต่อมาเพิ่มขึ้นเป็น 25 บาท/ดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งจะมีผลทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้น โดยผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียจะมองว่า 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย สามารถใช้ซื้อสินค้าได้มากขึ้น หรือสินค้าประเทศไทยมีราคาถูกลง จึงสั่งซื้อสินค้าจากประเทศไทยมากขึ้น ปริมาณการส่งออกจึงมากขึ้น และค่าความยืดหยุ่นของอัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ -6.06 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนอ่อนค่าร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดไปยังประเทศออสเตรเลียที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.06

สำหรับอัตราเทียบเท่าภาษี คือมาตรการการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมีผลกระทบเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 กล่าวคือเมื่อมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่งที่ขายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มการผลิต จึงทำให้ปริมาณสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยจึงลดลง และค่าความยืดหยุ่นของอัตราเทียบเท่าภาษีเท่ากับ -0.25 สามารถอธิบายได้ว่า เมื่ออัตราเทียบเท่าภาษีเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ประเทศไทยจะมีปริมาณการส่งออกน้ำสับปะรดไปยังประเทศออสเตรเลียที่ลดลงร้อยละ 0.25

นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่ออยู่ในช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษีของประเทศออสเตรเลีย(พ.ศ.2548-2550) ทำให้ปริมาณการส่งออกสับปะรดน้ำของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95

ผลการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าทั้ง 4 สมการพบว่า สินค้าทุกตัวที่ศึกษามีเครื่องหมายสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ พบว่าจากการทดสอบมาตรการภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีโดยใช้แทนด้วยมูลค่าภาษีนั้น ผู้ศึกษาไม่ได้เลือกใส่ไว้ในสมการ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ ทำให้เครื่องหมายของตัวแปรอื่นผิดไปจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และจากการวิเคราะห์สินค้า

เกษตรในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลียนั้น พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการส่งออก ได้แก่ ราคาส่งออกเปรียบเทียบระหว่างราคาของประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง รายได้ประชาชาติต่อหัว อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเทียบเท่าภาษีที่ใช้แทนมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี มีผลกระทบในเชิงลบ และช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีและการเปลี่ยนแปลงภาษี คือช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 และอัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของประเทศไทยมาก

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย รวมถึงทบทวนมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งในรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษีที่ประเทศออสเตรเลียมีต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทย ได้แก่ ปลายทางระบียง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรด โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2519-2550

จากการศึกษาลักษณะของข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียและมาตรการทางการค้าที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกปลายทางระบียง สับปะรดกระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม และน้ำสับปะรดของประเทศไทย และคู่แข่งในตลาดประเทศออสเตรเลีย พบว่าข้อตกลงเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 การเปิดตลาดสินค้าแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าปกติ เป็นสินค้าที่จะลดภาษีสุดท้ายการให้เหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ทันที และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว ที่จะทยอยลดภาษีลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ภายใน พ.ศ. 2553 หรือ พ.ศ. 2558 โดยสินค้าที่ศึกษาจัดเป็นสินค้าในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว นอกจากมาตรการภาษี ยังมีมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่นำมาใช้กับสินค้านี้ด้วย โดยสินค้านี้ทั้ง 4 ชนิด จะมีการกำหนดปริมาณการนำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย หากเกินกว่าปริมาณที่กำหนด จะมีการนำมาตรการการปกป้องพิเศษมาใช้ และที่ผ่านมาสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรดได้ถูกใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดร่วมด้วย โดยการแจ้งต่อผู้ประกอบการเป็นรายๆไป ทั้งนี้สินค้านี้ประเภทเกษตรและอาหารจะต้องผ่านการตรวจที่เข้มงวดด้านสุขอนามัยด้วย ดังนั้น เมื่อประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ หากประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับจนมีประวัติที่น่าเชื่อถือจากการตรวจสอบของประเทศออสเตรเลีย ประเทศไทยจะไม่ประสบปัญหาทางด้านนี้ แต่ถึงอย่างไรการกำหนดราคาส่งออกต้องมีความสมเหตุผล เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดด้วย

แนวโน้มการส่งออกภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องเพิ่มมากขึ้น โดยปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในช่วง 3 ปีหลังข้อตกลงเท่ากับ 31,695 ตัน ก่อนการบังคับใช้ข้อตกลงมีปริมาณการส่งออกเฉลี่ยเพียง 26,093 ตัน มูลค่าส่งออกมีการขยายตัวที่ระดับร้อยละ 26.76 และยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง และสับปะรดกระป๋อง ภายหลังจากข้อตกลงส่งออกเพิ่มมากขึ้นเท่ากับ 7,801 ตัน ขณะที่ก่อนข้อตกลงมีปริมาณเฉลี่ยเพียง 3,817 ตัน แนวโน้มการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกก็พบว่า มีการขยายตัวสูง สำหรับสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม หลังข้อตกลงส่งออกเพิ่มขึ้นไม่มากอยู่ที่ 742 ตัน เพิ่มขึ้นจากช่วง 3 ปีก่อนการบังคับใช้ที่ 707 ตันเพียงเล็กน้อย ส่วนน้ำสับปะรดพบว่า ข้อตกลงเขตการค้าเสรีการค้ามีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกในช่วง 2 ปีแรก ในปี พ.ศ. 2550 มีปริมาณเพิ่มขึ้น

ส่วนผลการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกสินค้าพบว่า สินค้าทุกตัวที่ศึกษามีเครื่องหมายสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ทั้ง 4 สมการพบว่าจากการทดสอบมาตรการภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีโดยใช้แทนด้วยมูลค่าภาษีนั้น ผู้ศึกษาไม่ได้เลือกใส่ไว้ในสมการ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ ทำให้เครื่องหมายของตัวแปรอื่นผิดไปจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และจากการวิเคราะห์สินค้าเกษตรในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลียพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการส่งออก ได้แก่ ราคาส่งออกเปรียบเทียบระหว่างราคาของประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง รายได้ประชาชาติต่อหัว อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเทียบบเท่าภาษีที่ใช้แทนมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี มีผลกระทบในเชิงลบ และช่วงที่มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการเปลี่ยนแปลงภาษี คือช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 และอัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกของประเทศไทยมาก

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์ลักษณะโดยรวมของสินค้าเกษตรในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลีย ผลการศึกษาพบว่า ปลาทูน่ากระป๋อง และสับปะรดกระป๋อง ปริมาณการส่งออกมีค่าเพิ่มขึ้นตลอด แสดงว่าสินค้า 2 ชนิดนี้มีศักยภาพและเป็นที่ต้องการของประเทศออสเตรเลีย หลังข้อตกลงเขตการค้าเสรีในปี พ.ศ. 2548- 2550 สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดลดลงอย่างมากประมาณร้อยละ 98 เป็น 1.50 และ 2.84 ตามลำดับ และน้ำสับปะรดมีส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.35 เป็น 20.91 และ 45.82 ตามลำดับ ดังนั้นรัฐบาลควรสนับสนุนการส่งออก โดยการจัดงานแสดงสินค้าในประเทศออสเตรเลียเพื่อให้สินค้าเข้าถึงตลาดและเป็นที่รู้จัก

ของผู้นำเข้าชาวออสเตรเลียมากขึ้น รวมทั้งเจรจาต่อรองแก้ไขปัญหาของมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้า และส่งเสริมให้ผู้ผลิตชาวไทยผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานตามที่ประเทศออสเตรเลียกำหนด เพื่อผลประโยชน์ในการเจรจาต่อไป

2. จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลีย พบว่า อัตราแลกเปลี่ยนมีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกมาก ดังนั้นรัฐบาลควรที่จะมีมาตรการแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ค่าเงินบาทแข็งค่าเกินไป อีกทั้งดำเนินนโยบายสนับสนุนในด้านการผลิตต่างๆ โดยสนับสนุนการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ครบวงจร เช่น ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุ เนื่องจากปัจจุบันต้องมีการนำเข้าทำให้ต้นทุนการผลิตสูง รัฐบาลจึงควรส่งเสริมการลงทุนในส่วนเครื่องจักร โดยลดภาษีการนำเข้าเครื่องจักร และสนับสนุนเงินลงทุน ส่งผลให้ผู้ผลิตสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ราคาสินค้าลดลง ทำให้ส่งออกได้มากขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2547. “ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย”. โอกาสส่งออก
ของไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.

_____. 2547. สรุปผลการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทยออสเตรเลีย (Online).
www.dtn.moc.go.th, 10 มีนาคม 2549.

_____. 2547. มาตรการที่มีใช้ภาษี (NTMs) และการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs).
กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.

_____. 2547. ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ. สถิติการนำเข้า-ส่งออก. กรุงเทพฯ: กระทรวง
พาณิชย์.

กรมการค้าต่างประเทศ. 2546. ระบบมาตรฐานอาหารประเทศออสเตรเลีย. สำนักงานส่งเสริม
การค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์. (อัคราณา)

_____. 2549. ปลายทางกระป๋อง (Online). www.dtn.moc.go.th, 10 มีนาคม 2549.

_____. 2550. สับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรด (Online). www.dtn.moc.go.th,
23 กุมภาพันธ์ 2550.

_____. 2551. สับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรด (Online). www.dtn.moc.go.th, 19 เมษายน 2551.

กรมการค้าภายใน. 2550. รายงานภาวะสินค้าสับปะรด (Online). www.dit.go.th, 23 เมษายน 2551.

กรมศุลกากร. 2551. ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ. สถิติการนำเข้า-ส่งออก (Online).
www.customs.go.th, 5 มกราคม 2552.

กฤตยา ตติรังสรรค์สุข. 2541. **เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่สอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญภา ผิวนิล. 2549. **รายงานผลการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีฐานะดี**. สำนักงานการค้าต่างประเทศ ณ ชิดนีย์. ธันวาคม 2549. กรุงเทพฯ.

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547. **โครงการศึกษาผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย**. รายงานเสนอกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. มิถุนายน 2547. กรุงเทพฯ.

ณัฐกานต์ วรสง่าศิลป์. 2551. **Is FTA Favorable to Thai Agricultural Product? A case study of Thai Tapioca under Asean-China FTA**. ฝ้ายวิชัยเศรษฐกิจ สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. มกราคม 2551. กรุงเทพฯ.

ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม. 2548. “มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด”. **ข้อตกลงและประสบการณ์**. พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทำเนียม ถนอมสังข์. 2546. **การวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีต่อการส่งออกไก่เนื้อของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทศพร รอดทอง. 2546. **แบบจำลองทางเศรษฐมิติอุปสงค์การนำเข้าและอุปทานการส่งออก สับปะรดกระป๋องของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นราทิพย์ ชูติวงศ์. 2542. **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. พิมพ์ครั้งที่สี่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บวร กิติไพศาลนนท์. 2545. **รายงานการศึกษาภาวะอุตสาหกรรมปลาหมึกกระป๋อง**. สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา2 สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (อัครา)

พลวัฒน์ จันทรว่าณิชสกุล. 2547. ผลของมาตรการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดต่อการส่งออก
 ระดับประเทศของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 เศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พิมลพร อำนวยสกุล. 2546. การกีดกันทางการค้าที่มีใ้ภาษีศุลกากร:กรณีศึกษาการทุ่มตลาดและ
 การเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดในอาเซียน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พาสิริ พุฒิกิณ. 2544. การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความได้เปรียบเชิง
 แข่งขันของอุตสาหกรรมปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพ็ญพันธ์ ในฉวรรณ. 2540. ปัจจัยกำหนดอุปทานการส่งออกอุตสาหกรรมของประเทศไทย.
 วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เขาวเรศ ทับพันธุ์. 2549. เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. 2549. “ข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย”. รายงานและวิเคราะห์.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตนา สายคณิต. 2544. มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์จากทฤษฎีสถูนโยบาย. พิมพ์ครั้งที่สี่. กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรนนท์ กิตติอัมพานนท์. 2530. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2545. เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่หก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โสภณ ทองปาน. 2536. นโยบายเกษตรไทย. พิมพ์ครั้งที่สอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เลิศชัยการพิมพ์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2549. **มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย-ออสเตรเลีย**(Online).
www.oae.go.th/CountryProfile/datadecem48/australia.htmcustoms.go.th, 19 มกราคม 2549.

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์. 2546. **ระบบมาตรฐานสินค้าอาหาร**
ประเทศออสเตรเลีย. กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์.

สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา2. 2545. **รายงานการศึกษาภาวะอุตสาหกรรมลับประด.**
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (อัคราณา)

ศักดิ์ชาย วงศ์เกียรติสุภาพ. 2543. **การนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหาร ประเทศออสเตรเลีย.**
สำนักพัฒนานโยบาย มาตรการ และระบบสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ. (อัคราณา)

Australia Bureau of statistics. 2006. **World Trade Atlas**. [Computer Program]. Department of
Export Promotion.

_____. 2007. **World Trade Atlas**. [Computer Program]. Department of Export Promotion.

_____. 2008. **World Trade Atlas**. [Computer Program]. Department of Export Promotion.

Deardorff,A.V and R.W.Stern. 1997. **Measurement of Non-Tariff Barriers (no.179)** . OECD
Economics Department.

International Monetary Fund. 1990. **International Financial Statistics Yearbook** . Department
of Export Promotion.

_____. 2002. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export
Promotion.

_____. 2004. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export
Promotion.

International Monetary Fund. 2005. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export Promotion.

_____. 2006. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export Promotion.

_____. 2007. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export Promotion.

_____. 2008. **International Financial Statistics Yearbook** . Department of Export Promotion.

Hendrik van den Berg. 2004. **International Economics**. University of Nebraska Lincoln.

Mark Allen. 2005. **Review of the IMF's Trade Restrictiveness Index**. The Policy Development and Review Department.

United Nations. 1976.**Comtrade Database of United Nations**(Online).
www.unstat.un.org/unsd/comtrade.html, April 5, 2006.

ภาคผนวก

กฎระเบียบในการนำเข้าสินค้าประเภทอาหารทั่วไป

1. ขั้นตอนการนำเข้าสินค้าประเภทอาหาร

โดยทั่วไปสินค้าที่นำเข้าไปยังประเทศออสเตรเลียก่อนที่จะนำออกสู่ตลาดจะต้องผ่านพิธีการหรือขั้นตอนทางศุลกากร ซึ่งผู้นำเข้าอาจจะดำเนินการผ่านพิธีการฯ ที่สำนักงานศุลกากร หรือผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติ ซึ่งเชื่อมโยงกับระบบของกรมศุลกากร ประเทศออสเตรเลีย การเข้าสู่ระบบดังกล่าวจะต้องได้รับการอนุมัติก่อน หากเป็นการนำเข้าสินค้าประเภทอาหาร รายละเอียดต่างๆ ของสินค้าจะถูกส่งไปให้ Australian Quarantine and Inspection Service (AQIS) ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบอาหารนำเข้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าอาหารด้านความปลอดภัยอีกต่อหนึ่ง และจะต้องได้รับการตรวจสอบก่อนที่จะมีการตรวจปล่อยต่อไป

นอกจากนั้น หากอาหารหรือวัสดุที่หีบห่อเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางด้าน Quarantine ในการนำเข้าพืชและสัตว์ สินค้าเหล่านั้นจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบด้าน Quarantine ของประเทศออสเตรเลียก่อน สินค้าเหล่านั้นจึงจะถูกตรวจปล่อยออกสู่ท้องตลาดได้

2. สินค้าประเภทอาหารซึ่งต้องมีการตรวจสอบ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 กลุ่มสินค้าที่มีความเสี่ยง (Risk Categories) สินค้าประเภทนี้จะถูกแจ้งไปยัง Import Food Inspection Program – IFIP ทุกครั้งที่มีการนำเข้า เนื่องจากเป็นอาหารที่มีโอกาสจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ง่ายหากผลิตไม่ได้มาตรฐาน อย่างไรก็ตามการตรวจสอบจะทำมากขึ้นอยู่กับประวัติของผู้ส่งออกว่าดำเนินการสอดคล้องกับข้อกำหนดมากน้อยเพียงใด หากมีประวัติดีจะมีการตรวจสอบน้อยรายการสินค้าที่มีความเสี่ยงจะมีการทบทวนทุก 6 เดือน

2.2 กลุ่มสินค้าที่ต้องตรวจสอบดูแลใกล้ชิด (Active Surveillance) เป็นกลุ่มที่หน่วยงานต้องการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมโดยอิงจากประวัติเดิมและเห็นว่าควรมีการดูแลใกล้ชิดว่ามีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการผลิต และบรรจุหีบห่อหรือไม่ และควรจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าที่มีความเสี่ยง หรือกลุ่มอาหารที่เลือกสุ่มตรวจต่อไป สินค้าประเภทนี้ AQIS จะมีการตรวจสอบประมาณร้อยละ 10 ของปริมาณการนำเข้าจากแต่ละประเทศ

2.3 กลุ่มสินค้าที่เลือกสุ่มตรวจ (Random Surveillance) สินค้าประเภทนี้จะมีการตรวจสอบร้อยละ 5 ของปริมาณการนำเข้าสินค้าประเภทนี้ทั้งหมดไม่ว่าจะนำเข้ามาจากแหล่งใด

3. การตรวจปล่อยสินค้า

3.1 กลุ่มสินค้าที่มีความเสี่ยง สินค้าประเภทนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบโดยละเอียด ทั้งนี้หากสินค้าเหล่านั้นมี Food Control Certificate อยู่แล้วอาจจะไม่มีการตรวจสอบมากนัก แต่หากสินค้าต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่จะแจ้งเวลา/สถานที่/และการสุ่มตรวจสินค้าให้ทราบ ซึ่งโดยปกติสินค้าที่มีความเสี่ยงจะไม่มีการตรวจปล่อยจนกว่าผลการตรวจสอบจะเป็นที่น่าพอใจ

3.2 กลุ่มสินค้าที่ต้องตรวจสอบดูแลใกล้ชิด และกลุ่มสินค้าที่เลือกสุ่มตรวจ โดยปกติสินค้าทั้งสองประเภทนี้สุดท้ายจะแจ้งให้ AQIS ทราบ และตรวจสอบก่อนที่จะมีการตรวจปล่อย ดังนั้นผู้นำเข้าจะต้องแจ้งให้สำนักงานตรวจสอบสินค้าประเภทอาหารในท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินการนัดหมายเวลาและสถานที่ในการตรวจสอบ

4. การระงับการนำเข้าสินค้า

หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าสินค้านั้นไม่เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าประเภทอาหารของออสเตรเลีย อาจจะมีการระงับการนำเข้าจนกว่าผลการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการ จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

5. การตรวจสอบของ Import Food Inspection Program – IFIP

เจ้าหน้าที่ของ IFIP จะทำการตรวจสอบสินค้าให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ Australian Food Standard Code และข้อกำหนดทางด้านฉลากและความสะอาดอื่น ๆ (Labelling Compliance and General Cleanliness) เช่น

- ฉลากต้องเป็นภาษาอังกฤษ
- คำอธิบาย/ผู้ผลิต/รายละเอียดของผู้นำเข้า/ประเทศแหล่งกำเนิดสินค้า/วันที่/จำนวนสินค้าที่ปรากฏจะต้องถูกต้อง
- ส่วนผสมของอาหาร ฉลาก และขนาดของตัวอักษร จะต้องสอดคล้องกับข้อกำหนด

- เจ้าหน้าที่อาจจะนำตัวอย่างสินค้ามาวิเคราะห์ทางด้าน microbiology สารพิษตกค้าง การใช้สารเสพติดและส่วนผสมที่ถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งโดยปกติเจ้าหน้าที่จะแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นในการวิเคราะห์

- หากสินค้าจะต้องมีการตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ AGAL (The Australian Government Analytical Laboratories) จะเป็นผู้ตรวจสอบในนามของ IFIP

ดังนั้น ผู้นำเข้าจะต้องทราบเกี่ยวกับข้อกำหนดตาม Food Standard Code เหล่านี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสี่ยงอันเกิดจากการเสียค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น ในกรณีต้องมีการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ และจะก่อให้เกิดความล่าช้าจากความไม่สอดคล้องในกฎระเบียบของสินค้านั้น

6. หากสินค้านำเข้าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

หากเป็นไปได้เพียงเล็กน้อยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบอาจจะให้คำแนะนำให้มีการแก้ไขให้ถูกต้อง ก่อนที่สินค้านั้นจะมีการนำเข้าครั้งต่อไปในบางกรณี หากเป็นไปได้ผู้นำเข้าจะต้องทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อน โดยเฉพาะในกรณีของความผิดพลาดของฉลาก และในบางกรณีอาจจะ Re-Export สินค้าไปประเทศอื่นๆ หรือในกรณีร้ายแรงอาจจะให้มีการทำลายสินค้านั้นทันที

7. ใบรับรอง (Certification)

สินค้าอาจจะไม่ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบสินค้า/การตรวจแบบสุ่มตัวอย่าง/หรือการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ เนื่องจาก AQIS ได้มีการตกลงกับหลายประเทศในการให้การยอมรับใบรับรองจากต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยข้อตกลงที่มีอยู่ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร (Department of Agriculture, Center for Export inspection and Certification of Agricultural Products) และกรมประมง (Department of Fisheries) ซึ่งโดยทั่วไปสินค้าประเภทอาหารที่มีใบรับรองจากหน่วยงานเหล่านี้มักจะสามารถนำเข้าได้โดยไม่มีการตรวจสอบ ยกเว้นการสุ่มตรวจตามปกติ หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจนับ หรือมีข้อสงสัยบางประการ

8. การตกลงด้านคุณภาพ (Quality Assurance)

เพื่อความสะดวกในการนำเข้า AQIS ได้มีการตกลงด้านคุณภาพ (Quality Assurance Agreements) กับผู้ผลิตต่างประเทศ ซึ่งภายใต้ความตกลงดังกล่าว บริษัทต่างประเทศจะต้องมีเอกสารที่แสดงว่าสามารถผลิตสินค้าประเภทอาหารได้ตามมาตรฐานของประเทศออสเตรเลีย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐาน ISO 9000

ตารางผนวกที่ 1 การลดภาษีของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย

รายการ	ไทย		ออสเตรเลีย		ตัวอย่างสินค้า
	จำนวนสินค้า	ร้อยละ	จำนวนสินค้า	ร้อยละ	
ลดเหลือ 0 ทันที และเป็น 0 อยู่แล้ว	2,724	49.48	5,083	83.21	ไทย: วิทยุพีช โกโก้และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ สีนแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือ หนังสือปก เชื้อไม้ ไม้ใหม่ เส้นใยทอจากพีช อัญมณี ตะกั่ว โลหะ รถยนต์นั่ง ขนาดเกิน 3,000 ซีซี ยานยนต์สำหรับขนส่งของ ออสเตรเลีย: เนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากนม วิทยุพีช ผัก ผลไม้ ของปรุงแต่งจากพีช และสัตว์ สีนแร่ เชื้อเพลิง อัญมณี ทองแดง อะลูมิเนียม ตะกั่ว ดินบุก เครื่องจักร เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์
ลดเหลือ 0 ภายในปี 2553	2,411	43.80	786	12.86	ไทย: ผักผลไม้ พลาสติก กระดาษ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก เครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า ออสเตรเลีย: ปลาหมึกนํ้ากระป๋อง สับปะรด กระป๋อง สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม นํ้าสับปะรด สิ่งทอ รองเท้า เหล็ก เคมีภัณฑ์ พลาสติก ชิ้นส่วนยานยนต์
ลดเหลือ 0 ภายในปี 2558	313	5.69	239	3.91	ไทย: นมข้น แบตเตอรี่มีล น้ำผึ้ง ส้ม องุ่น มันฝรั่งปรุงแต่ง ไวน์ แอลบูมิน สิ่งพิมพ์ แป้ง ผงคอนโซลและฐานรองรับอื่นๆ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก ออสเตรเลีย: เสื้อผ้า

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ไทย		ออสเตรเลีย		ประเภทสินค้า
	จำนวนสินค้า	ร้อยละ	จำนวนสินค้า	ร้อยละ	
ลดเหลือ 0 ภายในปี 2563	53	0.96	-	-	ไทย: เนื้อวัว เนื้อหมู นม หางนม เนย เหลว เนยแข็ง เครื่องในสัตว์ มันฝรั่ง น้ำตาล กาแฟ ข้าวโพด ชา ออสเตรเลีย: -
ลดเหลือ 0 ภายในปี 2563	4	0.07	-	-	ไทย: นมและครีม ออสเตรเลีย: -
ทั้งหมด	5,505	100	6,108	100	

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

ตารางผนวกที่ 2 สินค้าเกษตรอ่อนไหวของประเทศไทย

HS Code	สินค้า
สินค้าเกษตรอ่อนไหวที่ต้องยกเลิกโควตาภายใน 15 ปี ได้แก่	
70190,70110	มันฝรั่งสดและมันฝรั่งแช่แข็ง
210110	กาแฟสำเร็จรูป
0902	ชา
100590	ข้าวโพด
17011199	น้ำตาล
0901	เมล็ดกาแฟ
สินค้าเกษตรอ่อนไหวที่ต้องยกเลิกโควตาภายใน 20 ปี ได้แก่	
0401	นํ้านม
220290	นมพร้อมดื่ม
0901	นมผงขาดมันเนย
สินค้าเกษตรอ่อนไหวที่มีมาตรการปกป้องพิเศษ(ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2558) ได้แก่	
040291	นมและครีมข้นไม่หวาน
040390	บัตเตอร์มิล
040900	น้ำผึ้ง
080520	ส้ม
080610	องุ่น
200410,200520	มันฝรั่งแปรรูป
สินค้าเกษตรอ่อนไหวที่มีมาตรการปกป้องพิเศษ(ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2563) ได้แก่	
0201-0202	เนื้อวัว
020311-29	เนื้อหมู
020610-29	เครื่องในวัว
020630-49	เครื่องในหมู
021011	เนื้อหมู แสม สะโพก แฮ้ง เค็ม
021012	เนื้อหมูส่วนท้อง แฮ้ง เค็ม

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

HS Code	สินค้า
021019	เนื้อหมูส่วนอื่นๆ แห้ง
021020	เนื้อวัว แห้ง เค็ม
050400	กระเพาะ ไข่ ของสัตว์
040510	เนยเหลว
040610-20	เนยแข็งสดและเป็นผง
040630	เนยแข็งแปรรูป
040690	เนยแข็งอื่นรวมครีมชีส
0402219-290	นมผงมีมันเนย (whole milk)
0404101	หางนมผง (Whey)
0404901	นมข้นอื่นๆ
0405909	Anhydrous milk fat

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

ตารางที่ 3 สินค้าเกษตรอ่อนไหวของประเทศออสเตรเลีย

HS Code	สินค้า
สินค้าเกษตรอ่อนไหวที่ต้องยกเลิกโควตาภายใน 15 ปี ได้แก่	
16041400	ปลาทูน่ากระป๋อง
2008200101	สับปะรดกระป๋อง
2008200202	สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม
200,941,200,949	น้ำสับปะรด

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2548)

ตารางผนวกที่ 4 มูลค่าการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับออสเตรเลีย
พ.ศ. 2547-2550

	(มูลค่า : ล้านบาท)			
	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
มูลค่าส่งออก	12,223.27	14,484.09	15,057.48	15,758.74
อัตราขยายตัว : ร้อยละ		18.50	3.96	4.66
มูลค่านำเข้า	8,423.19	12,061.64	11,233.51	8,330.28
อัตราขยายตัว : ร้อยละ		43.20	(-6.87)	(-25.84)
ดุลการค้า	3,800.09	2,422.45	3,823.97	7,428.46
อัตราขยายตัว : ร้อยละ		(-36.25)	57.86	94.26
มูลค่าการค้า	20,646.46	26,545.73	26,290.99	24,089.01
อัตราขยายตัว : ร้อยละ		28.57	(-0.96)	(-8.38)
ที่มา: กรมศุลกากร (2552)				

ตารางผนวกที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้าในพ.ศ. 2546-2550

(ปริมาณ : ตัน)

(มูลค่า : ล้านบาท)

ลำดับประเทศ	ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. สหรัฐอเมริกา	83,839	7,285.70	78,001	7,940.50	83,841	8,457.00	103,130	10,762.42	87,696	9,636.62
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			-6.96	8.99	7.49	6.50	23.01	27.26	-14.97	-10.46
2. ออสเตรเลีย	26,626	2,661.10	26,868	2,732.50	29,114	3,463.80	32,592	3,749.03	33,378	4,205.98
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			0.91	2.68	8.36	26.76	11.95	8.23	2.41	12.19
3. ญี่ปุ่น	15,743	2,079.50	20,060	2,666.20	22,566	3,309.90	26,353	3,592.33	25,650	3,547.23
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			27.42	28.21	12.49	24.14	16.78	8.53	-2.67	-1.26
4. แคนาดา	23,660	2,303.40	23,943	2,647.20	26,338	3,032.00	29,739	3,422.28	26,412	3,138.28
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			1.20	14.93	10.00	14.54	12.91	12.87	-11.19	-8.30
5. ลิเบีย	14,233	912.1	14,975	1,134.20	25,104	2,041.90	27,608	2,266.89	28,830	2,562.94
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			5.21	24.35	67.64	80.03	9.97	11.02	4.43	13.06
6. ประเทศอื่นๆ	162,301	12,358.10	147,225	12,086.80	182,233	6,937.01	281,969	25,260	265,991	24,789
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			-9.29	-2.20	23.78	-42.61	54.73	264.14	-5.67	-1.87
รวมทั้งหมด	326,402	27,599.90	311,072	29,207.40	369,196	27,241.61	501,391	49,053.16	467,957	47,879.89
อัตราการขยายตัว : ร้อยละ			-4.70	5.82	18.69	-6.73	35.81	80.07	-6.67	-2.39

ที่มา: กรมศุลกากร (2550)

ตารางผนวกที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศคู่ค้าในปีพ.ศ. 2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

ลำดับประเทศ	สับปะรดกระป๋อง		สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม		น้ำสับปะรด		รวมแต่ละประเทศ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. สหรัฐอเมริกา	130,383	3,420.34	8,903	296.73	22,601	686.64	161,887	4,403.71
2. เนเธอร์แลนด์	31,666	717.32	2,883	86.99	48,578	1,440.32	83,127	2,244.63
3. รัสเซีย	41,807	805.28	824	38.43	4,393	145.78	47,024	989.49
4. ญี่ปุ่น	24,690	686.88	2,657	103.86	5,671	221.42	33,018	1,012.16
5. อังกฤษ	23,265	583.26	642	45.83	3,230	99.4	27,137	728.49
6. สเปน	14,578	330.70	633	15.03	11,010	311.95	26,221	657.68
7. อิตาลี	12,946	275.93	633	13.94	9,714	313.75	23,293	603.62
8. แคนาดา	18,635	373.58	560	11.26	3,648	57.72	22,843	442.56
9. อิสราเอล	3,507	66.64	88	2.57	4,794	175.07	8,389	244.28
10. ออสเตรเลีย	4,177	93.00	607	25.00	2,572	88.00	7,356	206.00
รวม 10 ประเทศ	305,654	7,352.93	18,430	639.64	116,708	3,567.65	440,792	11,560.22
ประเทศอื่นๆ	286,059	5,985.87	7,356	298.08	15,924	630	309,339	6,913.95
รวมทั้งหมด	591,713	13,338.80	25,786	937.72	132,632	4,197.45	750,131	18,473.97

ที่มา: กรมศุลกากร (2550)

ตารางผนวกที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของประเทศไทยไปยังประเทศออสเตรเลียปีพ.ศ. 2546 – 2550

(ปริมาณ: ตัน)

(มูลค่า: ล้านบาท)

รายการ	ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. สับปะรดบรรจุภาชนะอัดลม	4,638	98.00	4,728	101.00	8,594	196.00	3,012	69.00	4,177	93.00
อัตราขยายตัว : ร้อยละ			1.94	3.06	81.77	94.06	-64.95	-64.80	38.68	34.78
2. สับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม	592	22.00	348	14.00	355	18.00	789	27.00	607	25.00
อัตราขยายตัว : ร้อยละ			-41.22	-36.36	2.01	28.57	122.25	50.00	-23.07	-7.41
3. น้ำสับปะรด	3,573	177.00	1,337	65.00	731	34.00	2,915	32.00	2,572	88.00
อัตราขยายตัว : ร้อยละ			-62.58	-63.28	-45.33	-47.69	298.77	-5.88	-11.77	175.00
รวมทั้งหมด	8,803	297.00	6,413	180.00	9,680	248.00	6,716	128.00	7,356	206.00
อัตราขยายตัว : ร้อยละ			-27.15	-39.39	50.94	37.78	-30.62	-48.39	9.53	60.94

ที่มา: กรมศุลกากร (2550)

ตารางผนวกที่ 8 ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการ
ส่งออกปลาหูฉลามกระป๋อง

Dependent Variable: $\text{LOG}(Q_{TI})$

Method: Least Squares

Date: 05/16/09 Time: 11:29

Sample: 2519 2550

Included observations: 32

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-12.70605	6.121947	-2.075492	0.0480
$\text{LOG}(P_{TI}/P_{ITI})$	-1.541136	0.547890	-2.812858	0.0092
$\text{LOG}(EX_T)$	-1.678667	0.240723	-6.973435	0.0000
$\text{LOG}(Y_T)$	2.593853	0.442489	5.861964	0.0000
$\text{LOG}(TE_1)$	-0.072096	0.043455	-1.659105	0.1091
DUMMY	-1.226307	0.607650	-2.018114	0.0540
R-squared	0.811762	Mean dependent var		15.59777
Adjusted R-squared	0.775562	S.D. dependent var		1.116693
S.E. of regression	0.529032	Akaike info criterion		1.731824
Sum squared resid	7.276737	Schwarz criterion		2.006649
Log likelihood	-21.70918	F-statistic		22.42461
Durbin-Watson stat	2.037175	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 9 ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการ
ส่งออกสับปะรดกระป๋อง

Dependent Variable: LOG(Q₁₂)

Method: Least Squares

Date: 05/15/09 Time: 10:33

Sample(adjusted): 2520 2550

Included observations: 31 after adjusting endpoints

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-6.652770	5.279109	-1.260207	0.2192
LOG(P ₁₂ /P ₂₁₂)	-0.936090	0.253795	-3.688377	0.0011
LOG(EX _t)	-3.483743	0.261129	-13.34109	0.0000
LOG(Y _t)	2.642712	0.374117	7.063858	0.0000
LOG(TE ₂)	-0.578805	0.103215	-5.607739	0.0000
DUMMY	-0.563386	0.275391	-2.045767	0.0514
R-squared	0.940938	Mean dependent var		14.86475
Adjusted R-squared	0.929125	S.D. dependent var		1.399630
S.E. of regression	0.372613	Akaike info criterion		1.035435
Sum squared resid	3.471019	Schwarz criterion		1.312981
Log likelihood	-10.04924	F-statistic		79.65663
Durbin-Watson stat	2.130199	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 10 ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการ
ส่งออกสับปะรดไม่บรรจุภาชนะอัดลม

Dependent Variable: $\text{LOG}(Q_{13})$

Method: Least Squares

Date: 05/15/09 Time: 12:41

Sample(adjusted): 2531 2550

Included observations: 16

Excluded observations: 4 after adjusting endpoints

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-56.44016	14.29160	-3.949183	0.0027
$\text{LOG}(P_{13}/P_{213})$	-0.954102	0.340213	-2.804428	0.0187
$\text{LOG}(Y_t)$	8.593087	1.148322	7.483171	0.0000
$\text{LOG}(EX_t)$	-13.45948	3.606034	-3.732487	0.0039
$\text{LOG}(TE_3)$	-1.372527	0.390395	-3.515740	0.0056
DUMMY	-1.494513	0.772584	-1.934433	0.0818
R-squared	0.857653	Mean dependent var		11.53615
Adjusted R-squared	0.786480	S.D. dependent var		2.040331
S.E. of regression	0.942802	Akaike info criterion		3.000075
Sum squared resid	8.888753	Schwarz criterion		3.289796
Log likelihood	-18.00060	F-statistic		12.05017
Durbin-Watson stat	2.057531	Prob(F-statistic)		0.000567

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 11 ค่าสถิติจากการทดสอบสมการการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการ
ส่งออกน้ำส้มประด

Dependent Variable: $\text{LOG}(Q_{14})$

Method: Least Squares

Date: 05/15/09 Time: 11:30

Sample(adjusted): 2525 2550

Included observations: 21

Excluded observations: 5 after adjusting endpoints

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.034432	5.670552	0.006072	0.9952
$\text{LOG}(P_{14}/P_{214})$	-0.964947	0.201748	-4.782928	0.0002
$\text{LOG}(Y_i)$	2.575599	0.393144	6.551292	0.0000
$\text{LOG}(EX_i)$	-6.059895	0.569711	-10.63678	0.0000
$\text{LOG}(TE_4)$	-0.248362	0.108144	-2.296597	0.0365
DUMMY	-0.798588	0.306492	-2.605577	0.0199
R-squared	0.939826	Mean dependent var		13.58058
Adjusted R-squared	0.919768	S.D. dependent var		1.499190
S.E. of regression	0.424649	Akaike info criterion		1.359851
Sum squared resid	2.704907	Schwarz criterion		1.658286
Log likelihood	-8.278434	F-statistic		46.85541
Durbin-Watson stat	1.978569	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ